

ÅRSREDOVISNING 2023

VÄSTERÅS STAD

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Framtidsstro trost ekonomiska utmaningar	3	Den kommunla koncernen	34
		Koncernen	34
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE		Västerås stad	35
Händelser av väsentlig betydelse	4	Väsentliga privata utförare och kommunalavtalssamverkan	36
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	6	Kommunstyrelsens ledamöter	37
Ekonomisk analys	6	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	38
Årets Investeringar	13	Västerås stads och bolagens styrmodell	38
God ekonomisk hushållning	16	Risk- och internkontroll	40
Uppföljning av övergripande mål	17	Väsentliga personalförhållanden	41
Balanskravsresultat	25	Förväntad utveckling	43
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	26	FINANSIELLA RAPPORTER	
Finans	26	Resultaträkning, kassaflödesanalys	46
Pensionsredovisning	27	Balansräkning	47
Kulturfonden	27	Nämndernas driftredovisning	48
Väsentliga risker	28	Bolag och kommunalförbund	48
Översikt över verksamhetens utveckling	30	Investeringsredovisning	49
Verksamhetens nyckeltal	30	Noter till resultat- och balansräkning	51
		Verksamhetsstatistik	61
		Revisionsberättelse	63

Årsredovisningen ger en övergripande bild av verksamheten i koncernen Västerås stad oavsett organisation, men också en fördjupning av Västerås stads verksamhet.

Årsredovisningen för 2023 finns att läsa digitalt på vasteras.se

---

Mer information om...

...ekonomiskt utfall och viktigare händelser finns i nämndernas verksamhetsberättelser för 2023.

...bolagens och kommunalförbundens bokslut för 2023 finns i deras respektive uppföljningsrapport, samt årsredovisning.

Framtidstro trots ekonomiska utmaningar

LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI

År 2023 har varit ett ekonomiskt utmanande år med en lågkonjunktur som har påverkat världen, Västerås stad och invånarna. Med ansvarsfull budgethantering och ett plusresultat på 1 miljard kronor har koncernen Västerås stad ett bra utgångsläge att tackla de fortsatta ekonomiska utmaningarna inför kommande år. Det ger oss förutsättningar att prioritera barn och unga, fokusera på trygghetsfrågor och leverera god välfärd till västeråsarna. Vi har stark framtidstro och arbetar för en långsiktigt hållbar ekonomi utifrån omvärldsläget.

Västerås stad växer och utvecklas och under året antogs detaljplanen för resecentrum. Beslutet bäddar för god kompetensförsörjning och befolkningstillväxt och är en viktig milstolpe i utvecklingen av stadsdelen Mälarporten. Lågkonjunkturen har samtidigt påverkat bostadsmarknaden och saktat ner byggtakten. Som en följd av konjunkturen togs det under året ett svårt beslut att skjuta upp delar av investeringarna i stadsdelen Sätra på framtiden.

KUNSKAP I FRAMKANT

År 2023 har även präglats av glädjande inslag som 400-årsfirandet av Rudbeckianska gymnasiet, Sveriges äldsta gymnasium. Firandet utgjorde en viktig del i stadens akademiska historia vilket även underströks av kronprinsessparets deltagande i invigningen av jubileumsveckan. Västerås är en kunskapsstad i framkant vilket tydligt syns i det arbete som Rudbeckianska gymnasiet, Mälardalens universitet och stadens alla skolor gör varje dag.

OMVÄRLD I FÖRÄNDRING

Under året har utvecklingen i omvärlden vittnat om ett geopolitiskt osäkert läge med fortsatt krig i Ukraina och konflikter i flera delar av världen. Trygghetsfrågor och brottsförebyggande arbete har varit i fokus och världen står inför fortsatta klimatutmaningar. Det är frågor som i hög grad berör Västerås stad och invånarna.

Under hösten drabbades Västerås av höga vattenflöden i Svartån och översvämningar i delar av staden. Med tydliga rutiner och god samverkan med andra aktörer i kommunen tog vi oss kontrollerat igenom krisen vilket visar att vi står rustade inför liknande utmaningar i framtiden. Under året har vi fortsatt utvecklat Västerås stads civilförsvarsarbete så att vi kan agera klokt och beslutsamt i händelse av krig eller kris. Vi har intensifierat det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet i samverkan med andra aktörer, som till exempel Polismyndigheten.

Under 2023 har vi också sett hur artificiell intelligens (AI) har tagit ett utvecklingskliv och blivit en samhällsfråga som diskuteras flitigt. Digitalisering i stort är en viktig fråga för Västerås stad och under året påbörjades ett arbete att ta fram ett nytt program för digital utveckling. Med en tydlig strategi ska vi möta invånares och företags förväntningar på tillgänglig service.

EN AKTIV OCH LEVANDE STAD

I postpandemin återgick många verksamheter till det normala och det fanns stort intresse hos västeråsarna att aktivt delta i kultur- och fritidsaktiviteter. Många tog sig ut i naturen och Mälaren bjöd in till samvaro både på sommaren och vintern. Året bjöd på folkära inslag som Västerås Cityfestival och Västerås Kulturnatt. Staden firade även sportsliga framgångar där bland annat fotbollslaget Västerås SK blev klara för uppflyttning till Allsvenskan år 2024.

Dessutom lanserades Västerås platsvarumärke vilket ska bidra till att ytterligare uppmärksamma och sätta vår fina stad på kartan.

Tillsammans skapar och lyfter vi staden Västerås – även i utmanande tider.

Foto: Per Groth

Staffan Jansson (S)
ordförande kommunstyrelsen

Helene Öhrling
stadsdirektör

Händelser av väsentlig betydelse

INFLATION OCH ÖKADE KOSTNADER

Under året har inflationen påverkat Västerås stads verksamheter med ökade kostnader inom framför allt hyror, livsmedel och el. En central budgetpost för ökade elkostnader och statligt elbidrag hjälpte till att parera nämndernas kostnader. Energipriserna har under året stabiliserats och terminspriserna har sänkts till mer normala nivåer.

Inom skolan och omsorgen har framför allt livsmedelspriserna varit ett bekymmer. Genom att använda billigare råvaror, öka andelen vegetariska livsmedel och minska andelen ekologiska livsmedel har kostnadsutvecklingen parerats.

Höga räntor och dyrare byggmaterial påverkade byggbranschen. Då efterfrågan på byggmaterial minskade så resulterade det i en prissänkning och normalisering av tillgången till byggmaterial. Som en följd av den ökade konkurrensen inom byggbranschen är anbuden som lämnas på stadens byggprojekt lägre än tidigare, vilket påverkar stadens investeringskostnader.

MILJÖ OCH HÄLSA

Åklagarmyndigheten beslutade i slutet av året att väcka åtal mot elva personer misstänkta för miljöbrott på avfallsanläggningen i Skultuna. Västerås stad har i samband med det lämnat ett skadeståndsanspråk. Visst saneringsarbete påbörjades med hjälp av de medel som avsattes 2022 enligt beslut i kommunfullmäktige.

Vid mätning av luftkvaliteten i Oxbacken konstaterades att partikelhalterna överstiger miljökvalitetsnormerna för luft. Ett åtgärdsprogram kommer därför att tas fram.

Häftiga regn under hösten medförde att Svartån svämmade över och en krisorganisation etablerades för att hantera det akuta läget. Broar stängdes av, gatubelysning som stod under vatten kopplades ur och driftentreprenörer arbetade dygnet runt med tillsyn, rensning av bråte vid broarna, samt avstängningar på de ytor som riskerade att undermineras. Den pågående entreprenaden vid Falkenbergsska kvarnen fick tillfälligt pausas.

Matskogen på Malmaberg tog

emot Sveriges stadsträdgårdsmästares kommunpris 2023.

SKOLA OCH UTBILDNING

Förskola

Kombinationen av hög sjukfrånvaro och svårigheter att tillsätta vikarier hade en direkt inverkan på utbildningskvaliteten på flera förskolor. Det var svårt att planera och genomföra pedagogisk verksamhet på grund av personalbrist och oplanerad frånvaro.

För första gången på länge syns en överkapacitet av förskoleplatser men samtidigt kunde inte alla barn erbjudas plats i sina närområden. Det tar cirka sju år från det att processen att bygga en förskola startar till dess att den är klar, vilket gör det svårt att parera verksamhetens skiftande behov.

Förändringar i skollagen innebär att fler barn ska ges möjlighet till förskoleplats för att främja en förbättrad språkutveckling. Specifika målgrupper av vårdnadshavare och barn informerades eller erbjöds plats i förskolan. Ingen vårdnadshavare utnyttjade erbjudandet om plats i förskola, trots upprepad information och erbjudande om plats.

Grundskola

Andelen behöriga lärare och lärare i fritidshem har sjunkit i Västerås i jämförelse med riket. De behöriga lärare som finns i verksamheterna är också ojämnt fördelade i staden.

Den extra studietid som blev obligatorisk för skolor att erbjuda elever från och med årskurs fyra är fortfarande svår att genomföra fullt ut. I synnerhet för skolor med elever som åker skolskjuts. De elever som inte deltar i extra studietid blir kvar på skolan efter skolans slut vilket medför att skolan får ett extra ansvar för tillsyn.

Skolinspektionen har under hösten granskat elva kommunala grundskolor. Majoriteten av skolorna har fått bekräftat att de i hög utsträckning håller den kvalitet som förväntas i alla granskade delar. En skola har blivit informerad om att kvaliteten i det granskade området

”rektors ledarskap” i låg utsträckning håller den kvalitet som förväntas. En skola har fått området ”extra anpassningar och särskilt stöd” som ett utvecklingsområde. Åtterrapporering till Skolinspektionen ska ske under 2024.

Den ökade kriminaliteten och särskilt utbredningen bland barn och ungdomar yngre än 18 år sätter även spår i Västerås stads kommunala skolor. Särskilt bland högstadieskolor syns ökade problem och utmaningar, men även F-6-skolor märker av det i och med försök att rekrytera yngre elever.

Inom gymnasieskolan upptäcktes en markant andel elever som har behov av stöd från Arenan, som är kommunens aktivitetsansvar för ungdomar som inte går på gymnasiet när skolplikten upphör. Omfattningen och digniteten av elevernas stödbehov är alarmerande stort och leder till att gymnasieskolorna har stora utmaningar när det gäller mottagande.

I syfte att minska det ekonomiska underskottet på Hahrska gymnasiet beslutade utbildningsnämnden i mars 2023 att avveckla svetsinriktningen på industri-tekniska programmet. Beslutet skapade ett missnöje i branschen, bland personalgrupper och elever. Flera elever på industritekniska programmet har efter beslutet bytt gymnasieskola eller gymnasieprogram till läsåret 2023–2024. En samverkan har därför inletts med näringslivsenheten (Invest Västerås) och Teknikcollege i syfte att se över det långsiktiga behovet inom den industritekniska branschen.

OMSORG

I en dom från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) fastslogs det att socialtjänsten inte kan neka bistånd till hyreskostnad för andrahandsuthyrning som inte är godkänt av hyresvärden, vilket medförde att stadens riktlinjer skrevs om.

Den 1 juli 2023 sänktes åldersgränsen från 15 till 12 år för öppna insatser, kontaktperson och särskilt kvalificerad kontaktperson till barn utan vårdnadshavarens samtycke. Beslutet ökar socialtjänstens möjligheter att ge stöd till fler barn i ett tidigt skede.

Nya riktlinjer för ersättning till jour- och familjehem har antagits, med höjda arvodesnivåer för familjehem, som ska göra det enklare att rekrytera lämpliga familjehem.

En ny insats i form av bistånd enligt socialtjänstlagen har införts. Biståndet avser avgiftsfri ledsagning för personer med grav synnedättning. I enlighet med en dom i Högsta domstolen tillhör de inte längre en personkrets och kan därmed inte beviljas ledsagning enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Under året beslutades det att servicehusen ska försvinna på sikt. Andelen lokaler som inte är ändamålsenliga och även har låg beläggning ska därmed minska inom äldreomsorgen. De som idag bor i servicehus får bo kvar, men insatsen beviljas inte för nya personer.

KULTUR OCH FRITID

Fritidsbankens lokaler på Bäckby blev helt förstörda efter en brand i grannlokalen i juli. I december kunde verksamheten starta upp i tillfälliga lokaler i Bäckbyhuset. Ett långsiktigt arbete för att utveckla Fritidsbanken har startat, där arbetet med att hitta en permanent lokal ingår.

Stadens anläggningar inom idrott och friluftsliv har en stor underhållsskuld. När det gäller maskiner och teknik, måste digitalisering och ny teknik prioriteras för att få ner driftskostnaderna.

Jubileum och sportslig framgång

Planeringen för SM-veckan fortskred. Totalt ansökte 51 idrotter från 28 specialidrottsförbund om att få vara med.

VSK fotboll gick upp i Allsvenskan. Det innebar ett intensivt arbete kring Hitachi Arena tillsammans med klubben och fastighetsägaren. Vissa justeringar behöver göras i anläggningen och samverkan sker med polisen inför högriskmatcher.

Dansbanan i folkparken på Vallby friluftsmuseet stod klar och invigdes under året. Dansbanan var Västerås stads 100-årspresent till museet.

Hösten 2023 började biblioteken låna ut konserthuskort och under senare delen av året blev det möjligt att låna VSK-bandykort.

Rudbeckianska gymnasiet firade 400-årsjubileum med besök av Kronprinsessan Victoria och Prins Daniel, invigning av konstverket "Lekplatsen – Himlen är vårt enda tak!" utanför domkyrkan och

olika program och visningar av biblioteket och kulturskolan, samt jubileumsskriften "400 år av kunskap".

REVIDERADE ÄGARDIREKTIV OCH SÅLDA FASTIGHETER

Kommunfullmäktige beslutade om revidering av ägardirektiven för Mälarenenergi AB med ökad basutdelning, hantering av intressebolaget GITO Heavy Charging Solutions AB samt ett tillägg om målstyrning. Mälarenenergi lämnar till och med 2025 en utdelning/koncernbidrag till Västerås Stadshus AB med motsvarande 50 procent av resultat efter finansnetto efter avdrag för schablonskatt.

Mimer har under 2023 sålt två fastigheter på Öster Mäljarstrand, vilket genererade en reavinst på 105 mnkr.

Under 2023 har Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB avyttrat tre fastigheter till Västerås Stad, där nuvarande bussdepån är belägen.

Västerås Parkerings AB har påbörjat utvecklingen av Oxbackens centrum genom att färdigställa parkeringshuset Oxen. Parkeringshuset rymmer cirka 290 parkeringsplatser.

Västerås stad fick ta emot Kommunpriset 2023 från Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare för arbetet med matskogen på Malmaberg. På bild syns Jörgen Gustafsson, Sara Ellström och Petra Löfgren.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

EKONOMISK ANALYS

I redovisningen av koncernen Västerås stad ingår de bolag och kommunalförbund där Västerås stad har ett röstetal som överstiger 20 procent. Västerås stad ägande i Create Business Incubator och Energikontoret i Mälardalen AB är cirka 25 procent, men eftersom omfattningen av verksamheterna är liten ingår inte bolagen i redovisade koncernsiffror.

VÄSTERÅS STADS KONCERN

ÅRETS RESULTAT

Driftresultatet för de bolag och kommunalförbund som ingår i koncernen uppgick till 691 mnkr (869 mnkr 2022). Västerås stads resultat exklusive bolag och kommunalförbund uppgick till 795 mnkr (589 mnkr 2022). Eftersom aktieutdelningar, minoritetsandelar och interna vinster inom koncernen räknas bort vid sammanslagning av resultatet blev koncernens samlade resultat 1 017 mnkr, vilket är på samma nivå som 2022 (1 015 mnkr). Bolagens och kommunalförbundens samlade överskott var 116 mnkr lägre än det budgeterade överskottet och de största negativa avvikelserna återfinns inom Mälarenergi AB och Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB. Under resultatbeskrivningen för respektive bolag går det att läsa om orsakerna till resultatavvikelse. Stadens överskott var 716 mnkr högre än budgeterat och orsakerna till budgetavvikelsen framgår under resultatbeskrivningen för Västerås stad.

LÅNESKULD OCH INVESTERINGAR

Västerås stads koncern har en fortsatt hög investeringstakt vilket leder till en ökande nettolåneskuld (låneskuld minus likvida medel och medel placerade i likviditetsfond). Självfinansieringsgraden, det vill säga de årliga medel som finns för finansiering av investeringar (årets resultat exklusive reavinster, avskrivningar och fastighetsförsäljningar)

uppgick till 82,5 procent. Det bidrog till att låneskuden för koncernen ökade med 0,7 mdkr. För Västerås stad var dock självfinansieringsgraden 133 procent vilket betyder att den ökade låneskuden hänförs till bolagens investeringar.

Västerås stads koncerns investeringar uppgick under året till 3,1 mdkr (2,6 mdkr 2022). Det är högt historiskt sett men lägre än koncernens budgeterade investeringar om 4,3 mdkr och genomförandegraden uppgick till 74 procent. För Västerås stad var genomförandegraden 57 procent. I en växande stad är det intressant att följa låneskuldens utveckling per invånare och en kommunkoncern anses ha en relativt hög låneskuld om den överstiger 100 tkr per invånare. För Västerås stads koncern uppgår låneskuden per invånare till cirka 78 tkr. Det måste samtidigt ställas i relation till vilka tillgångsvärden som finns inom koncernen, däribland Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer.

BUDGETFÖLJSAMHET

Koncernens budgeterade resultat uppgick till 886 mnkr (896 mnkr) och utfallet blev 131 mnkr högre än budget. Budgeten för koncernen är inte eliminerad från koncerninterna mellanhavanden, vilket innebär att den positiva budgetavvikelsen egentligen är högre. Västerås stad stod för en stor del av överskottet mot budgeterat resultat, majoriteten av nämnderna visade ett överskott eller ett resultat i enlighet med budget. Däremot visade utfallet för bolagen och kommunalförbunden ett lägre överskott än det budgeterade.

Mälarenergi AB gjorde ett sämre resultat än budgeterat vilket mestadels beror på ökade råvaru- och bränslekostnader. Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB avviker gentemot budget då planerade fastighetsförsäljningar skjutits på framtiden. Samtidigt visar Bostads AB Mimer ett överskott gentemot budget vilket beror på fastighetsförsäljningar som inte var budgeterade. Utöver dessa bolag visar Västerås stadshus AB överskott, medan Mälarhamnar AB och Nya Västerås Flygplats AB i enlighet med budget uppvisar underskott. Resultaten för de

övriga bolagen och kommunalförbunden hamnade relativt nära budget. Sammanlagt blev bolagens och förbundens resultat 96 mnkr sämre än budgeterat vilket motsvarar en avvikelse på 12 procent.

FINANSIELL STÄLLNING

Ett mått som mäter koncernens långsiktiga finansiella styrka är soliditet. Det positiva ekonomiska resultatet gav en förbättrad soliditet för koncernen. Nyckeltalet ökade från 37,0 procent till 38,3 procent vilket innebär att Västerås stads koncern har en fortsatt god ekonomisk stabilitet.

Nivån på framtida investeringar behöver vägas mot utvecklingen av låneskuden som påverkar soliditeten och finansiella risker, som Västerås stad hanterar via internbanken. Långsiktig planering behövs för att säkerställa den finansiella ställningen över tid. Det är särskilt viktigt i en växande stad, där den demografiska utmaningen är stor och därmed kräver prioritering och effektivisering.

BALANSRÄKNING

Den höga investeringstakten ökade koncernens anläggningstillgångar med 1,4 mdkr, vilket motsvarade hela ökningen av totala tillgångar. På skuldsidan ökade skulder och avsättningar med totalt 0,4 mdkr. Årets resultat stärkte det egna kapitalet med 1,0 mdkr och vid årets slut uppgick det egna kapitalet till 16,9 mdkr (15,9 mdkr). Överskottet i resultatet minskade i motsvarande mån lånebehovet.

KASSAFLÖDESANALYS

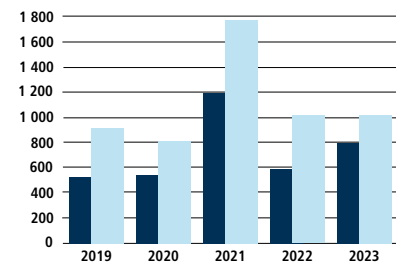
Kassaflödesanalysen visar årets in- och utbetalningar samt upplåning. Årets kassaflöde från den löpande verksamheten och investeringarna blev negativt med -0,8 mdkr 2023 (-0,4 mdkr) för Västerås stads koncern. Koncernens nettoupplåning begränsade dock det negativa totala kassaflödet till -0,5 mdkr. För Västerås stad stannade dock kassaflödet på 0,0 mdkr vilket beror på det höga resultatet och att investeringarna inte blev så höga som planerat.

1 017 mnkr

blev årets resultat för
koncernen Västerås stad.

ÅRETS RESULTAT, MNKR

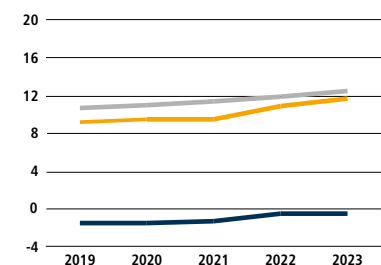

■ Västerås stad
■ Koncernen, eliminerat

VÄSTERÅS	2019	2020	2021	2022	2023
Folkmängd	154 049	155 551	156 838	158 653	159 662
Årlig befolkningsförändring	1,30%	0,98%	0,83%	1,16%	0,64%
Kommunal skattesats		20,36	20,36	20,36	20,36
Arbetslöshet, (snitt öppet arbetslösa)	3 084	4 250	3 211	2 411	2 345
Andel befolkning 25–64 år med eftergymnasial utbildning	44,9%	45,4%	45,9%	47,2%	ej klar

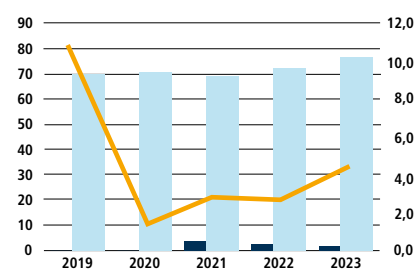
KONCERNEN	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat, mnkr	917	813	1 775	1 015	1 017
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	545	657	1 085	1 190	717
Verksamhetens intäkter exklusive jämförelsestörande poster, mnkr		6 352	6 933	8 350	8 471
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings, mnkr	8 461	8 919	9 421	9 844	10 376
Verksamhetens kostnader exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	12 851	13 307	13 583	15 367	16 245
Medarbetarkostnadernas andel av verksamhetens kostnader exklusive jämförelsestörande poster, %	43,1%	42,4%	44,2%	42,1%	43,8%
Antal årsarbetare	9 051	9 086	9 304	9 605	9 891
Soliditet enligt balansräkningen, %	44,7%	41,1% *	43,5%	43,0%	44,1%
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser, %	36,3%	33,8% *	37,0%	37,0%	38,3%
Avkastning på totalt kapital, %	5,2	3,3	5,6	4,3	3,7
Nettoinvesteringar exklusive exploatering, mnkr	3 366	3 188	2 815	2 567	3 035
Egenfinansieringsgrad, %	57,4%	59,8%	105,3%	92,0%	82,5%
Likviditet inklusive likviditetsfond, mnkr	1 656	1 701	2 105	1 714	1 228
Kortfristig låneskuld, mnkr	3 630	2 758	2 032	2 459	2 629
Långfristig låneskuld, mnkr	7 119	8 619	9 388	9 415	9 894
Genomsnittlig ränta på räntebärande skulder, %	0,7%	0,6%	0,5%	1,7%	2,5%

NETTOLÅNESKULD, MILJARDER KRONOR

■ Västerås stad, nettolåneskuld
■ Koncernen, nettolåneskuld
■ Koncernen, låneskuld

LÅNESKULD PER INVÅNARE I KRONOR OCH PROCENTUELLA FÖRÄNDRING MELLAN ÅREN

■ Låneskuld Västerås stad
■ Låneskuld bolag/förbund
■ Förändring i låneskuld per invånare, % (höger axel)

VÄSTERÅS STAD

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat 2023 för Västerås stad uppgick till 795 mnkr (589 mnkr). Resultatet innebär ett överskott jämfört med budgeten på 716 mnkr. En stor del av resultatet beror på högre skatteintäkter och högre finansnetto än budgeterat. Västerås stads ekonomi stärktes även av högre riktade statsbidrag och lägre verksamhetskostnader på grund av lägre volymer och vakanser. Budgeterat resultat för 2023 var 0,8 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Resultatmålet över tid är 2,5 procent exklusive inverkan av jämförelsestörande poster. Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster var 4,8 procent. Exempel på jämförelsestörande poster är exploateringsintäkter, vinster från försäljningar och börsens inverkan på förvaldade medel.

Nämnderna fick sammantaget ett överskott på 287 mnkr exklusive realisationsvinster, överskott från leasing och exploatering.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag uppgick sammantaget till 10 376 mnkr (9 844 mnkr), vilket var 302 mnkr högre än budgeterat. Framför allt beror utfallet på att prognosen för slutavräkningen av skatteintäkterna 2022 och 2023 är högre per invånare. Dessutom har generella statsbidrag för att minska timanställningarna i äldreomsorgen och ytterligare medel för att öka bemanningen av sjuksköterskor i särskilda boenden tillkommit utöver det som var budgeterat.

NETTOKOSTNADERNA

Över tid ska nettokostnaderna inte öka mer än skatteintäkterna. Verksamheternas nettokostnader 2023 var 100 mnkr lägre än budget, men ökade med 8,9 procent jämfört med 2022. Skatteintäkterna ökade med 5,4 procent. Budgeterad ökning var 2,3 procent. Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna 2023 blev 95 procent, att jämföra med 92 procent 2022.

Fem nämnder sänkte sina nettokostnader jämfört med föregående år. Äldrenämndens nettokostnader sjönk på grund av lägre kostnader i hemvården. Inom individ- och familjenämnden minskade nettokostnaden på grund av färre placeringar och vakanser samt statsbidrag. Utbildningsnämndens nettokostnader minskade vilket främst berodde på högre statsbidrag. Överförmyndarnämndens och valnämndens nettokostnader blev lägre vilket berodde på lägre administrativa kostnader och att det inte var ett valår.

Högre nettokostnader finns bland annat i tekniska nämnden vilket beror på högre kollektivtrafikkostnader. I förskole- samt grundskolenämnden ökade nettokostnaderna genom ökade ersättningar. Nettokostnaderna inom nämnden för personer med funktionsnedsättning ökade vilket berodde på omstrukturering av förvaltningsövergripande kostnader.

REALISATIONSVINSTER

Totalt blev realisationsvinster från sålda anläggningstillgångar 53 mnkr. Det rör sig om 13 sålda fastigheter, 17 bostadsrätter, samt 9 småhustomter och två industritomter. På grund av det nuvarande allmänna ekonomiska läget med bland annat högre räntor så är det inte lika många som vill friköpa sina tomter. Det har inneburit färre försäljningar än beräknat och att tomrättsavgälderna för året överstiger budget.

Vid årets utgång fanns det 2 578 (2 590) tomrätter där de flesta tomrätterna avser småhus.

EXPLOATERINGSVERKSAMHETEN

Överskottet i exploateringsverksamheten slutade på 7 mnkr, 23 mnkr lägre än budget. Årsplan 2023 inkluderade ett resultatkrav för exploateringsverksamheten på +30 mnkr som inte uppnåddes. Nivån på aktuella projekt vid årets ingång och det ekonomiska läget med framskjutna planer under året har påverkat förutsättningarna. De pågående exploateringsprojekten redovisar en positiv avvikelse med 3 mnkr.

VÄSTERÅS STAD	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat, mnkr	529	543	1 195	589	795
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	147	420	527	707	495
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag, %	1,7	4,7	5,6	7,2	4,8
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	8 461	8 919	9 421	9 844	10 376
Förändring av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning, %	4,8	5,4	5,6	4,5	5,4
Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	8 349	8 602	8 914	9 176	9 969
Verksamhetens nettokostnader andel av skatter och bidrag, %	96,4	94,3	90,3	92,1	95,1
Medarbetarkostnadernas andel av verksamhetens bruttokostnader exklusive jämförelsestörande poster, %	44,8	44,7	46,4	46,2	47,3
Antal årsarbetare	7 521	7 585	7 773	8 100	8 355
Soliditet exklusive internbank, inklusive totala pensionsförpliktelser, %	52,4	44,7	47,8	50,5	52,5
Nettoinvesteringar exklusive exploatering, mnkr	950	1 157	1 032	705	1 039
Egenfinansierungsgrad, %	77,9	67,4	146,7	151,0	132,8
Likvida nettotillgångar, mnkr	1 540	1 149	1 823	943	799
Långfristig låneskuld, mnkr	0	0	575	410	267

SOLIDITETEN

Soliditeten, vilket är betalningsförmågan på lång sikt, har utvecklats positivt i Västerås stad de senaste åren med stöd av realisationsvinster, skatter och statsbidrag. Västerås stad har en omfattande internbank med utlåning till koncernens bolag och förbund. Pensioner intjänade före 1998 finns utanför balansräkningen för Västerås stad. För att få ett faktiskt mått på den finansiella styrkan används soliditeten korrigerad med pensionsposten.

NÄMNDER

Nämnderna gjorde tillsammans ett överskott mot budget på 287 mnkr exklusive realisationsvinster och exploateringsöverskott. Det samlade överskottet i nämnderna uppvägs dock av ett stort underskott mot budget för de centrala posterna. En orsak är beslutet om 78 mnkr i extra medel till de pedagogiska nämnderna i början av året som finansierades med ett lägre planerat resultat och genomfördes med tilldelning av centrala medel. En annan orsak är att söka statsbidrag inom äldreomsorgen klassades om från riktade till generella. De delades därmed ut som interna bidrag från de centrala posterna till äldre nämnden.

Förskolenämnden

Förskolenämnden visade ett överskott mot budget på 3 mnkr. Nämnden fick 19 mnkr som del av den extra kompensation som pedagogiska nämnderna fick i tillskott under året och högre statsbidrag än budgeterat, bland annat för kvalitetshöjande åtgärder. Överskottet återfinns i tilldelningsekonomin och beror på färre barn än planerat. Överskottet blev något lägre än förväntat på grund av det lägre barnantalet och fler barn som gick heltid.

Grundskolenämnden

Grundskolenämndens visade ett överskott på 17 mnkr vilket i huvudsak beror på färre antal elever totalt jämfört med budget. I överskottet ingår de 39 mnkr i extra kompensation som pedagogiska nämnderna

fick i tillskott under året. Tillskottet gjorde att ersättningarna per elev kunde höjas. Lägre elevtal både i fristående grundskola, den egna utföraren och i annan kommun gjorde ändå att det blev ett överskott mot budget. Verksamheten fritidshem slutade med ett underskott på grund av fler elever och längre vistelsetider.

Den kommunala utföraren landade på ett resultat nära 0 efter effektiviseringar där stödfunktionerna drogs ner jämfört med 2022. Restaurangverksamheten inledde året med ett underskott i budgeten på -15 mnkr då kostnaderna för livsmedel ökat kraftigt. Enheten slutade året med ett underskott på -4 mnkr efter genomförda besparingsåtgärder.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden fick ett stort överskott mot budget på 73 mnkr fördelat på tilldelningsekonomin utfall på +84 mnkr och verksamhetsekonomin utfall om -11 mnkr. I avvikelsen ingår även 19 mnkr som är en del av de pedagogiska nämndernas extra tillskott under året. Avvikelsen i tilldelningsekonomin beror på högre statsbidrag för vuxenutbildningen och lägre kostnader för köp av utbildningsplatser, där SFI-utbildningar står för en betydande del.

Den kommunala utförarens underskott beror främst på utfallet för Hahriska gymnasiet. Övriga enheter klarar i stort sett sin budget. Gymnasieskolan har dragits med underskott i flera år som en följd av beslutet att flytta från egenägda lokaler på Vedbovägen till mer centralt belägna inhyrda lokaler. Besparingsåtgärder har genomförts årligen vilket förbättrat det ekonomiska läget men under hösten 2022 minskade elevantalet i kommunala gymnasieskolor markant vilket försämrades de ekonomiska förutsättningarna inför 2023. Verksamheterna har dessutom haft höga kostnadsökningar under året för bland annat lokaler, livsmedel och drivmedel. Underskott hos den kommunala utföraren kan innebära att underskottskompensation måste utgå till fristående utförare.

Skultuna kommunaldelsnämnd

Skultuna kommunaldelsförvaltning visade ett mindre överskott på 0,4 mnkr. Det blev ett ekonomiskt utmanade år för alla verksamheter då det tillkom kostnader utöver vad som budgeterats. Några exempel är dubblad hyra för skolpaviljonger under byggnationen av Persboskolan, lägre ersättning för hemsjukvård, högre personalkostnader för medarbetare anslutna till löneökningar inom Kommunal och borttagande av delade turer i vården. Poster som har balanserat upp resultatet till ett mindre överskott är fler barn i förskola än budgeterat samt tillkommande statsbidrag till förskolan, statligt elstöd, intäkter för sommarlovspraktik, övertagande av boendestöd med ökade intäkter som följd och trygghetspaket.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens resultat visade ett överskott mot budget på 14 mnkr. Överskottet beror på färre externa öppenvårdsinsatser inom barn- och ungdomsområdet, lägre kostnader för kontaktpersoner, lägre personalkostnader på grund av vakanser samt färre placeringar av personer utsatta för våld i nära relation.

Antalet HVB-placerade barn och ungdomar är lägre än budgeterat medan placeringarna på SIS-hem, som en följd av grövre kriminalitet, är flera. Antalet placeringar på konsulentstödda familjehem har varit högre än budgeterat men lägre på egna familjehem. Det totala underskottet i familjehemsverksamheten har till viss del balanserats upp av inte lika kostsamma placeringar inom institutionsvården. Den externt köpta öppenvården minskade medan den egna öppenvården ökade vilket gav verksamheten ett budgetöverskott. Vakanser inom området samt statsbidrag för familjehemsplaceringar och sociala insatser i utsatta områden är också orsaker till överskottet.

Även vuxenvården har lägre personalkostnader på grund av vakanser, lägre kostnader för institutionsplaceringar och färre skyddsplaceringar av personer utsatta för våld i nära relation.

Mottagandet av flyktingar gav ett mindre budgetöverskott. Under 2023 har Västerås tagit emot 201 flyktingar och 92 skyddsökande från Ukraina enligt massflyktsdirektivet.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden är en ny nämnd från 2023 med ansvar för arbetsmarknadsfrågor och ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har varit färre än budgeterat under hela året, i snitt 1 677 hushåll jämfört med budgeterade 1 840 hushåll, vilket står för 31 mnkr i överskott av nämndens totala budgetöverskott på 37 mnkr.

Övriga avvikelser är högre intäkter för fler deltagare i arbetsrehabilitering än budgeterat och färre antal deltagare i välfärdsjobb. Satsningen på välfärdsjobb har inneburit en besparing på ekonomiskt bistånd med 14 mnkr för 2023 och med 25 mnkr sedan starten i december 2020. Planerat antal praktikplatser i välfärdsjobb för 2023 var 60. Under december

var antalet platser 62 men snittet för helåret var 53.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Nämnden för personer med funktionsnedsättning fick ett överskott mot budget på 7 mnkr, huvudsakligen på beställarsidan. Orsakerna finns inom stöd i ordinarie boende för boendestöd och arbetsrehabilitering. Antalet utförda timmar inom boendestöd blev lägre än beviljat och det har startats ett utvecklingsarbete för att försöka nå kundgruppen bättre med hjälp av digital teknik. Däremot visar särskilt boende och insatser enligt LSS-lagstiftningen negativa avvikelser. Inom LSS har det funnits behov av en högre bemanning för boenden på grund av större tillsynsbehov. Det blev även högre kostnader för köpta platser än budgeterat. Daglig verksamhet visade ett underskott och därför har ett förändringsarbete påbörjats för att minska kostnaderna.

Inom egenregin finns underskott för

gruppboende och daglig verksamhet som bland annat vägs upp av överskott för arbetsrehabilitering.

Äldrenämnden

Äldrenämndens resultat slutar med en positiv budgetavvikelse på 97 mnkr vilket består av beställardelen +165 mnkr och egenregin -69 mnkr. Antalet kunder och utförda timmar minskade efter beslut att inte tillåta anhöriganställningar samt då avtalet med en hemvårdsutförare hävdes i slutet av 2022. Efter att avtalet hävdes har större delen av skadeståndsbeloppet på drygt 23 mnkr verkställts genom kvittning av inkommande fakturor. Kvarvarande belopp har fakturerats men inte betalats av företaget.

Minskningen av utförda timmar bestod hela 2023 vilket är huvudorsaken till beställarsidans budgetöverskott. Skärpta krav på utbetalning av ersättning av indirekt tid i hemsjukvården är också en förklaring liksom att senarelägga öppnandet av Ängsgårdets äldreboende.

Egenregins underskott beror på ökade kostnader för arbetskraft. Personalpolitiska satsningar såsom heltid som norm, borttagande av delade turer och sänkt antal medarbetare per chef är kostnadsdrivande då det är fortsatt svårt att matcha den ökade tillgängliga tiden i schemaplaneringen. Genomförda utbildningsinsatser har också medfört ökade kostnader för vikarier. Ett stort behov av extra bemanning inom hemtjänsten och på särskilda boenden på grund av ett högt omvårdnadsbehov ökar personalkostnaderna.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden visar ett överskott på 2 mnkr som kan hänföras till lägre arvodeskostnader för gode män samt lägre personalkostnader till följd av frånvaro. Sjuk- och aktivitetsersättningen höjdes 2022 vilket medförde att fler huvudmän betalade sina arvoden själva 2023. De senaste fem åren har det totala antalet ärenden samt antalet godmanskap och förvaltare som överförmyndarnämnden hanterat varit relativt konstant.

Kulturnämnden

Kulturnämnden visade ett mindre budgetunderskott på -2 mnkr för 2023. Nämnden har ekonomi i balans för ordinarie verksamhet men har under året utbetalat ett extra bidrag till kommunalförbundet Västmanlandsmusiken på 2 mnkr för höjda räntekostnader utöver grundhyran.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande visar ett underskott på -2 mnkr mot budget. Den främsta orsaken är underskott för idrottsanläggningarna vilket beror på ökade energi- och hyreskostnader. Statligt och internt elstöd vägrade upp delar av energikostnaderna. Ytterligare orsaker till underskottet inom verksamheten idrott och friluftsliv är ökade driftkostnader på grund av eftersatt underhåll samt högre kostnader för Vedboken. Överskott inom

familjecentrum, fritidsgårdar och öppen fritidsverksamhet på grund av vakanser och statliga bidrag väger upp större delen av nämndens totala underskott.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens resultat visar ett underskott på -5 mnkr jämfört med budget. Det beror främst på att intäkterna för bygglov var lägre än beräknat. Konjunkturläget har märkbart påverkat inflödet av ärenden och därmed även intäkterna. Planavdelningen kunde däremot fakturera ett antal större projekt i slutet av året. För att justera för intäktsbortfallet har det gjorts en översyn av de kostnader som går att påverka vilket har resulterat i lägre kostnader för bland annat konsulter. Personalkostnaderna har varit lägre än budget som en följd av vakanser.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens visar ett överskott på 61 mnkr. I överskottet ingår 35 mnkr från realisationsvinster och 10 mnkr i överskott från finansiell leasing. Då återstår ett överskott på 16 mnkr för fastighetsförvaltning. Överskottet beror på att hyresnettot ökade och att uthyrning av vakanta lokaler gav ett nettoöverskott. Statligt elstöd kompenserade för ökade energikostnader. Ytterligare faktorer som bidrog till fastighetsförvaltningens överskott var vakanta tjänster, lägre kostnader för konsulter och övriga tjänster samt ett förlikningsbelopp som tillföll nämnden efter en avslutad tvist.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämndens resultat blev ett överskott på 4 mnkr mot budget. Nämnden hade av försiktighet lågt budgeterade intäkter men faktiska intäkter blev högre än budgeterat i samtliga verksamheter förutom livsmedelskontroll. Det beror främst på att det var svårt att beräkna intäkter inför övergången till efterhandsdebitering 2024. Det har varit viktigt att leverera den kontroll som företagen har betalat för. Kontrollen ska vara i balans med de årliga avgifter som

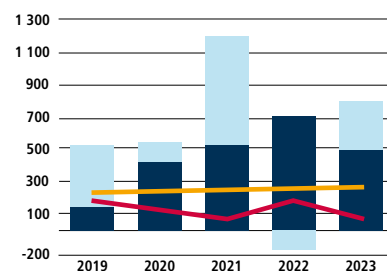
MEDARBETARKOSTNADER, VÄSTERÅS STAD, MNKR

	2021	2022	2023
Lönekostnader*	3 493	3 714	3 919
Arbetsgivaravgifter	1 067	1 126	1 209
Övriga medarbetarkostn.	301	254	208
SUMMA	4 861	5 094	5 637
Ökning, medarb. kostn.	4,3%	4,8%	10,6%
Utbetalda pensioner	185	184	204

* Enligt SCB:s definition; lön, pensionskostnader, sociala avgifter exklusive skattefria traktamenten

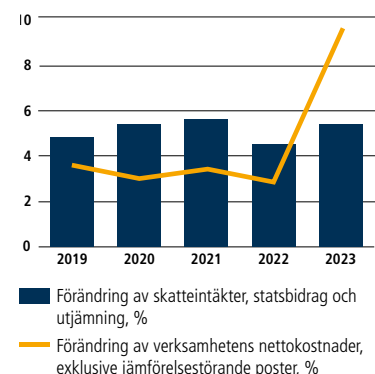
ÅRETS RESULTAT VÄSTERÅS STAD, MNKR	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens resultat varav reavinster	103	505	778
varav exploatering		44	79
varav exploatering	30	7	101
Finansnetto	-23	290	-189
Årets resultat	80	795	589

RESULTATUTVECKLING, MNKR

Av diagrammet framgår att stora delar av Västerås stads resultat de senaste åren har åstadkommit genom exploateringsöverskott, realiserade vinster i tillgångsförvaltningen och försäljning av anläggningstillgångar. Se de ljusblå staplarna. År 2022 drogs däremot resultatet ner av realiserade förluster i tillgångsförvaltningen på grund av den negativa borsutvecklingen, något som vände under 2023.

FÖRÄNDRING AV NETTOKOSTNADERNA

företagen betalat vid utgången av 2023. På kostnadssidan blev arbetskraftskostnaderna lägre på grund av vakanser och bland övriga kostnader syns överskott för IT-tjänster, IT-system och konsulter.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens resultat är i linje med budget. Kostnader för kollektivtrafik och färdtjänst- och omsorgsresor överskred budgeten med 20 mnkr. Nämnden har i årets prognoser varnat för stora underskott vilket beror på ökade kostnader för drivmedel till allmän och särskild kollektivtrafik. Av kommunfullmäktiges satsning på 30 mnkr i kollektivtrafiken kunde endast fria busskort för ungdomar genomföras under året. Resterande medel bidrog till att täcka upp delar av kostnadsökningen för drivmedel.

En kall och tidig vinter medförde att snöröjningen överskred årets budget med 10 mnkr.

Nämndens underskott vägdes upp av ökade intäkter för parkering och tillfälliga markupplåtelse, lägre kapitaltjänstkostnader för senarelagda investeringar, lägre personalkostnader som en följd av vakanser, externa bidrag till bland annat natur- och vattenverksamhet och elkostnader.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens budgetöverskott på 17 mnkr innehåller en negativ avvikelse mot budget för exploateringsverksamheten samt realisationsvinster. Om de posterna exkluderas är överskottet 24 mnkr. Överskottet beror på högre arrendeintäkter i markförvaltningen, vakanser inom ekonomi samt outnyttjade utvecklingsmedel och budgetreserver.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionens resultat är i linje med budget trots att slutfakturan för EYs revision blev högre än beräknat. Lägre personalkostnader och lägre övriga kostnader, bland annat för konsulter, gör att resultatet ändå slutade på ett mindre överskott jämfört med budget.

MÄLARENERGI AB

Mälarenergikoncernen och moderbolagets verksamhet och finansiella ställning är stabil. Resultat efter finansiella poster uppgick till 364 mnkr (506 mnkr). Mälarenergi ökade omsättningen under 2023 med 350 mnkr vilket främst berodde på ökade taxor och anslutningsavgifter hos affärsområdet Vatten och Mälarenergi Elnät AB. Det försämrade resultatet beror framför allt på ökade råvaru- och bränslekostnader.

BOSTADS AB MIMER

Resultat efter finansnetto uppgick för Bostads AB Mimer 2023 till 106 mnkr (140 mnkr). Mimer har genomfört fastighetsförsäljningar på Öster Mäljarstrand som har gett en reavinst på 105 mnkr. Årsförhandlingen gällande 2023 års hyror resulterade i en genomsnittlig hyreshöjning om 4,4 procent. Ökade räntekostnader med 59 mnkr jämfört med tidigare år har påverkat resultatet negativt.

NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB

Västerås stad och Region Västmanland äger bolaget med 50 procent vardera. Årets resultat efter finansiella kostnader uppgick till -27 mnkr (-22 mnkr) vilket är i enlighet med budget.

VÄSTERÅS PARKERINGS AB

Västerås Parkerings AB visar ett resultat efter finansiella poster på 7 mnkr (6 mnkr). Under året öppnade parkeringshuset Oxen vilket bidrog till bolagets ökade omsättning. Ökad beläggning på parkeringshuset Däcket är den huvudsakliga anledningen till det förbättrade resultat efter finansiella poster.

VÄSTERÅS STADS STRATEGISKA FASTIGHETER AB

Koncernens årsresultat uppgick till 8 mnkr (97 mnkr) mot 65 mnkr i budget. Under året har Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB via dotterbolaget Västerås Fastighet Kungsängen AB, enligt strategi för fastighetsinnehav, avyttrat fastig-

heterna för bussdepån till Västerås stad. Övriga budgeterade försäljningar för året har flyttats fram till 2024.

STRÖMKÄLLAN AB

Bolaget äger fastigheten Strömkällan 1. Delar av marken arrenderas ut och utöver det bedrivs ingen verksamhet på fastigheten. Bolagets resultat efter finansnetto uppgick till 0,2 mnkr (0,4 mnkr).

MÄLARHAMNAR AB

Årets resultat efter finansnetto uppgick till -11 mnkr (-14 mnkr). Hamnutvecklingen innebar högre hyreskostnader för bolaget. Det negativa resultatet beror även på pensionskostnader och avgångsvederlag. Resultatet var dock i linje med budget.

VÄSTERÅS CENTRAL AB

Årets resultat efter finansnetto uppgick till 4 mnkr (5mnkr). Bolaget äger fastigheten Stationen 1 i Västerås som utgörs av stationsområde med tillhörande byggnader i form av stationshus, gångbro med mera. Bolaget har inga anställda då all förvaltning sker genom Jernhusen AB.

VAFABMILJÖ KOMMUNALFÖRBUND

Koncernen Vafab, som 2023 inkluderar både Kommunalförbundet VafabMiljö och aktiebolaget VafabMiljö AB, redovisar ett resultat på 8 mnkr, vilket är 5 mnkr sämre än budget. Avvikelsen kan förklaras av ökade kostnader för inköp av utsläppsrätter samt påförd koldioxidskatt på biogas.

ÖVRIGA BOLAG OCH FÖRBUND

Övriga bolag och kommunalförbund ligger, totalt sett, ungefär i linje med budget och har sammantaget ett resultat efter finansiella poster på 5 mnkr. Det avviker med 4 mnkr i jämförelse med budget.

Foto: Per Groth.

Irstaskolan har genomgått renoveringar i olika omgångar och den del av skolan som är helt nybyggd invigdes den 15 augusti 2023.

ÅRETS INVESTERINGAR

Totala investeringar i koncernen uppgick till 3 146 mnkr (2 641 mnkr). Det är en ökning jämfört med de senaste åren vilket främst beror på att Västerås stads egen investeringsnivå har ökat.

För Västerås stad var årets budget för investeringar 2 004 mnkr och utfallet uppgick till 1 150 mnkr totalt och 1 039 mnkr exklusive exploaterings- och markinvesteringar. Motsvarande belopp året före var 782 mnkr respektive 705 mnkr. Den ökade investeringstakten beror främst på investeringar i skola och strategiska investeringar i infrastruktur. Årets genomförandegrad 2023 uppgick till 57 procent (55 procent).

Koncernen exklusive Västerås stad investerade 1 996 mnkr (1 859 mnkr), varav Mälarenergi AB 1 014 mnkr och Bostads AB Mimer 767 mnkr.

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad har omfattande behov av nya lokaler för skolor och omvårdnad samt stora underhållsbehov i befintliga lokaler. Även underhålls- och utvecklingsbehov inom infrastrukturen.

Under året färdigställdes nybyggnationen av Skallbergets förskola, paviljongförskolan på Hamre, Irstaskolan etapp 2 samt idrottshallen på Emausskolan. Även ombyggnationen av Önstaskolan samt Bäckby IP blev klara.

Under året slutfördes muddring och byggnation av magasin i hamnområdet, den nya Björnöbron, gröna stråket på Bäckby samt en busshållplats på Barkarövägen vid Örtagården.

Under året påbörjades byggnationen av grundskolan Drömfabriken i Skultuna och gruppboendet på Sätra. Andra större och pågående investeringar är om- och tillbyggnaden av Emausskolan, Carlforska

gymnasiet, grundskolepaviljonger vid Malmbacken i Gäddeholm samt nybyggnation av en förskola på Barkarö.

Till investeringarna kommer ekonomiska åtaganden i form av finansiell leasing. Under 2023 ingicks leasingavtal motsvarande 102 mnkr, där merparten avsåg lokalhyreskontrakt. Det skrevs ett nytt avtal för Valfiskens förskola och det gjordes förlängningar av åtta avtal som främst avser grupp- och äldreboenden.

Kommunfullmäktige beslutade i april att investeringsramen för 2023 skulle öka med 50 mnkr med syfte att göra investeringar i klimatet och den fysiska närmiljön. Enligt beslutet gjordes en fördelning till berörda nämnder. Den särskilda satsningen användes till ökad framkomlighet i cykel- och kollektivtrafiken, LED-belysning på gator och parker, en aktivitetsyta i Vasaparken och belysning av stråk i centrum för tryggare utomhusmiljö. Det gjordes tillgänglighetsanpassningar och byten till LED-belysning i motionsspår. Lärmiljöer i pedagogiska verksamheter förbättrades med hjälp av ljudabsorbenter, höj- och sänkbara arbetsbord och möbler som kompenserar oro och rörelsebehov för elever med neuropsykiatriska diagnoser.

BOSTADS AB MIMER

Mimers investeringar uppgick till totalt 767 mnkr (761 mnkr 2022), fördelat på nybyggnation 232 mnkr, ombyggnationer 531 mnkr samt inventarier 4 mnkr. Avskrivningar på byggnad och inventarier uppgick till sammanlagt 276 mnkr inklusive utrangeringar.

Under 2023 färdigställdes 26 nyproducerade lägenheter i Skultuna. Det är 300 lägenheter i produktion som beräknas vara klara under perioden 2024–2026.

Under tidig höst beslutades att

kommande bostadsprojekt inom ny- och ombyggnad samt planerade underhållsprojekt pausas på grund av gällande marknadsläge och höga räntor. Därav planeras ingen produktionsstart av nya bostäder i närtid. Projekt som är i produktion kommer att färdigställas.

MÄLARENERGI AB

Under året uppgick koncernen Mälarenergis investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar till 1 041 mnkr (943 mnkr).

Investeringarna för värmeverksamheten uppgick till 389 mnkr. Även 2023 är den största investeringen för affärsområdet ombyggnationen av bergrum för energilager. Utöver det har det gjorts stora investeringar i förnyelse och effektivisering av befintliga produktionsanläggningar och distributionsnät, tillsammans med större exploateringsprojekt.

Investeringstakten har fortsatt varit mycket hög gällande elnätsanläggningar, utfallet uppgick till 271 mnkr där exploateringsinvesteringarna har ett rekordår i investeringstakt. Exploateringsinvesteringar har mestadels gjorts i Västeråsområdet i form av mottagningsinstallationer samt förstärkningar inom elnät för att öka framtida nätkapacitet och bygga bort luftledning. Därutöver har betydande återinvesteringar gjorts i anläggningar, mätare och nät.

Investeringar i vatten- och avloppsnät respektive vattenproduktions- och reningsanläggningar uppgick till 247 mnkr. De avsåg både exploateringar och förnyelse av ledningsnätet. Exploateringar utgjorde en väsentlig del av investeringarna, där en del fortlöpt från 2022.

Fibernätsinvesteringar uppgick till 33 mnkr inom moderbolaget och Fibra

AB:s investeringar uppgick till 6 mnkr. Under året var bolaget drivande i att fortsätta bygga ut fibernätet och upprätthålla kapaciteten.

Investeringar i vattenkraften uppgick till 11 mnkr och avsåg främst förnyelse för stärkt säkerhet, tillgänglighet och ökad verkningsgrad respektive miljöanpassning av kraftverksanläggningar.

Övriga investeringar i koncernen avsåg till exempel IT-området samt ombyggnation av kontor för aktivitetsbaserat arbetssätt. Totalt uppgick dessa investeringar till drygt 57 mnkr.

ÖVRIGA BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Totalt investerade Västerås Parkerings AB 20 mnkr (52 mnkr) under 2023. Under året färdigställdes parkeringshusen Dockan, Oxen och Högne. Inom detaljplanen för Sätra togs det ett beslut att investera i en parkeringsanläggning. Bolaget har fått en markanvisning och det bedöms att byggnation utförs under 2029–2030.

Under 2023 gjorde VafabMiljö AB investeringar för totalt 93 mnkr (61 mnkr).

Investeringar gjordes bland annat i renhållningsfordon, kärl och containers.

AVVIKELSE MOT INVESTERINGSBUDGET

Årets totala investeringsutfall i Västerås stad var 854 mnkr lägre än budget. De områden som avvek mest mot budget var förskolor, grundskolor och exploatering.

Avvikelsena beror främst på att investeringstakten inom exploateringar inte föll ut som planerat. Det är framför allt exploateringsinvesteringar på området Sätra och Eriksbo Forsby som avviker.

Till årsplan 2024 reviderades investeringsplanen för perioden 2024–2028 vilket innebar att vissa projekt som var beräknade att påbörjas 2023 flyttades utanför perioden 2024–2028. Det medförde att utfallet inte blev som planerat eftersom beräknade projektstarter inte längre var aktuella. Det avser bland annat investeringar på området Sätra med skola, idrottshall och äldreboende samt Apalbyskolan och ett nytt ridcenter i östra delen av Västerås.

Några investeringar överskrider budget.

Totala investeringar
i koncernen 2023

3 146 mnkr

Ett exempel är förskolepaviljonerna på Hamre IP där orsaken är högre produktionskostnader än budgeterat. Projektet färdigställdes under 2023. Ett annat exempel är Vågholmarna på Öster Mälarstrand som påverkades av ökade marknadspriser. Projektet löper över flera år och beräknas vara färdigt efter 2028.

Avvikelsen mot budget kan också förklaras av att stora och pågående investeringar i nya förskolor och skolor har blivit tidsförskjutna, bland annat investeringar i Rönby förskola, Vallbyängsskolan och Håkantorpskolan. Utfallet påverkades också av ändrade förutsättningar för uppförandet av en centralt belägen grundskola och omarbetade betalplaner på pågående projekt som till exempel Emausskolan, Carlforsska och Gotö. Budgetavvikelsena beror i övrigt på senareläggningar i detaljplaner, bygglov och placering av

Flyttlassen till de första 25 radhusen på Sätra gick i december 2023.

paviljonger samt konsekvenser av att planerade projekt har flyttats fram.

Paviljonglösningarna för en ny F-9-skola i Gäddeholm har förlängts då skolan kommer att stå klar först 2026.

Större avvikelser i infrastrukturinvesteringar mot budget beror främst på projekt som har blivit försenade eller flyttats fram som till exempel Pilgatan, Faunapassagen, Mälarens bärighetsproblem, kollektivtrafiksatsning, RORO-läget och Stora Torget. Dessutom har Svartåstråket försenats och korsningen vid brandstationen blivit uppskjuten.

I budgeten för Mälarporten beräknades en nettoinbetalning på 34 mnkr medan utfallet blev en nettoutgift på 15 mnkr. Den främsta förklaringen är att byggrätterna förväntas generera intäkter först vid ett senare tillfälle. Kommunfullmäktige har under året fattat beslut om Västerås nya resecentrum, etapp 1. Nedlagda utgifter i projektet består av ett flertal fastighetsförvärv samt utgifter för utredning och projektering.

Bostads Mimer AB:s budgetavvikelse beror på minskningar i utförda ombyggnationer och återinvesteringar.

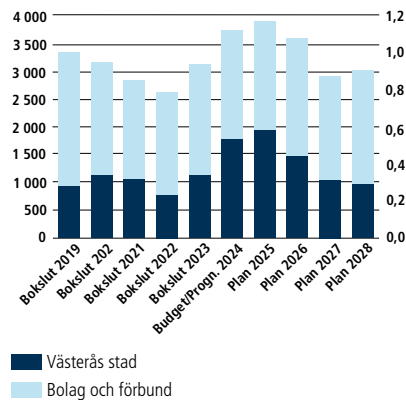
Mälarenergis budgetavvikelse kan främst förklaras med lägre utfall för investeringar i fiber och aktiv utrustning.

INVESTERINGAR 2024 OCH FRAMÅT

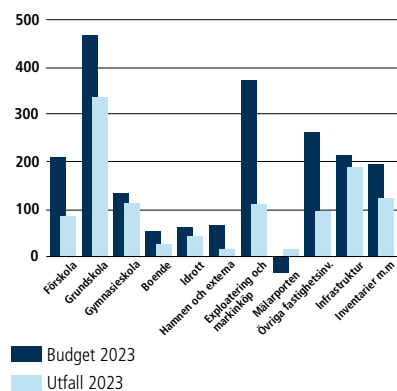
Koncernens totala investeringar beräknas uppgå till drygt 17 mdkr kronor inom en femårsperiod. Mälarenergi planerar investeringar om cirka 1 mdkr kronor per år de kommande åren.

Investeringsramen för Västerås stad omfattar 7,3 mdkr över perioden 2024–2028. Det är förutom exploateringsinvesteringar framför allt stora investeringar i grundskolor. Även ny- och ombyggnationer i förskolor, gymnasium, idrottsfastigheter och boenden planeras samt gator, parker och övrig infrastruktur. Mälarporten är ett av Västerås stads största stadsdelsprojekt och innebär stora investeringar under ett antal år framöver, något som vägs upp inkomstmöjligheter över tid. Investeringar i exploatering och mark för att säkra möjligheterna till fortsatt utbyggnad av Västerås är också av vikt.

INVESTERINGAR I KONCERNEN, MNKR

INVESTERINGAR I VÄSTERÅS STAD 2023, MNKR

Investeringar Västerås stad, mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Förskolor	56	209	86
Grundskolor	170	610	402
Gymnasieskolor	54	134	112
Boenden	13	53	26
Idrott	39	63	43
Hamnen o externa	22	66	15
Exploateringar	77	372	111
Mälarporten	1	-34	15
Övriga fastighetsinvesteringar	49	120	30
Infrastruktur	150	215	188
Inventarier med mera	153	196	123
Totala investeringar	782	2 004	1 150

Investeringar Koncernen, mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Mälarenergi AB	943	1 172	1 014
Bostads AB Mimer	761	833	767
Västerås Parkerings AB	52	10	20
Vafab	61	120	93
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	6	25	21
Mälarparken	14	33	24
Kommunalförbund RTMD	22	59	57
Summa investeringar i bolag/kommunalförbund	1 859	2 251	1 996
Västerås stads investeringar	782	2 004	1 150
Totala investeringar	2 641	4 255	3 146

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Bedömning av god ekonomisk hushållning görs genom att följa upp kommunfullmäktiges mål, inklusive balanskravet och de finansiella målen för Västerås stad och Västerås stads koncern. Bolagen följs upp enligt ägardirektiven och kommunalförbunden enligt förbundsordningen.

Bedömningen är att Västerås stad har en fortsatt god ekonomisk hushållning. Perspektiven Kund, Kvalitet och Medarbetare bedöms i en övervägande del av nämnderna vara helt eller i hög grad uppfyllda. Perspektivet Ekonomi var fortsatt starkt och både Västerås stad och Västerås stads koncern uppfyllde klart de uppsatta finansiella målen. Året präglades av fortsatt hög inflation, höga räntor samt en långsammare befolkningstillväxt än föregående år. Det krävs fortsatt utveckling och effektivisering av verksamheterna för att klara de utmaningar som bland annat demografin innebär framöver.

PERSPEKTIVEN KUND, KVALITET, MEDARBETARE OCH EKONOMI

Västerås stads värdegrund Alltid bästa möjliga möte är en viktig utgångspunkt för målet "Vi har nöjda kunder och invånare" och fokus hos nämnderna ligger på bemötande, tillgänglighet och delaktighet. För att nå målet "Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat" är systematiskt kvalitetsarbete och effektiva processer i fokus men även rätt verktyg och resurser.

Perspektiven Kund och Kvalitet ses tillsammans som en helhet och den sammantagna bedömningen är att de delvis uppfylls. Flertalet nämnder anser att målen helt eller i hög grad uppfylls och resterande nämnder, förutom nämnden för personer med funktionsnedsättning, att målen delvis uppfylls. I jämförelse med landets andra kommuner fortsatte Västerås stad 2023 att i viss utsträckning vara inom mellangruppen, som varken är bland de 25 procent bästa eller 25 procent sämsta. Kostnadsmässigt var däremot Västerås stad bland fjärdedelen kommuner med

lägst kostnader inom ett antal områden 2022, medan utfall för 2023 ännu inte är tillgängligt.

Västerås stad har som mål att "Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens". Den sammantagna bedömningen visar att perspektivet Medarbetare delvis är uppfyllt, men på en något lägre nivå än året före. Måluppfyllnad mäts bland annat i den årliga medarbetarundersökningen. Västerås stad ligger i mellangruppen av kommuner avseende hållbart totalindex för hållbart medarbetarengagemang (HME) och ytterligare arbete behövs för att nå de uppsatta målen. Sjukfrånvaron sjönk enligt preliminära siffror 2023 jämfört med året före då Västerås stad var i mellangruppen av kommuner. Jämförelsen med andra kommuner är ännu inte är tillgänglig för 2023.

Uppföljning av målet "Vi har ekonomi i balans" visar att Västerås stad fortsatt har en stabil ekonomi och att perspektivet Ekonomi i hög grad uppfylls. De finansiella målen för resultat, soliditet och nettouplåning som kommunfullmäktige beslutat om för Västerås stad uppnåddes 2023 liksom det lagstadgade balanskravsresultatet. Även soliditetsmålet för Västerås stads koncern uppfylldes.

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

Västerås stads koncerns bolag och kommunalförbund når i stort sett genomgående sina ekonomiska mål 2023. Mimer och Mälarhamnar når dock inte sina mål för avkastning på totalt kapital. Mer detaljer finns i uppföljningen av övergripande mål.

UPPFÖLJNING AV ÖVERGRIPANDE MÅL

I Västerås stad har planering och uppföljning till och med 2023 gjorts utifrån fyra perspektiv: Kund, Kvalitet, Medarbetare och Ekonomi. Kommunfullmäktige har tydliga målsättningar för varje perspektiv och de är även utgångspunkt för nämnders och styrelsers styrkort.

PERSPEKTIV	ÖVERGRIPANDE MÅL
Kund	Vi har nöjda kunder och invånare
Kvalitet	Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat
Medarbetare	Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens
Ekonomi	Vi har ekonomi i balans

Vid uppföljningen av de övergripande målen görs en sammanfattande bedömning av måluppfyllnad, baserat på utfall av nyckeltal i årsplanen samt nämnders och styrelsers rapporterade styrkort. De illustreras med färgade cirklar enligt följande:

- Ej uppfyllt
- Delvis uppfyllt
- Helt eller i hög grad uppfyllt

ORGANISATION	Kund	Kvalitet	Ekonomi	Medarbetare
Kommunstyrelsen	●	●	●	●
Förskolenämnden	●	●	●	●
Grundskolenämnden	●	●	●	●
Utbildningsnämnden	●	●	●	●
Individ- och familjenämnden	●	●	●	●
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	●	●	●	●
Äldrenämnden	●	●	●	●
Tekniska nämnden	●	●	●	●
Fastighetsnämnden	●	●	●	●
Byggnadsnämnden	●	●	●	●
Miljö- och konsumentnämnden	●	●	●	●
Skultuna kommunaldelsnämnd	●	●	●	●
Överförmyndarnämnden	●	●	●	●
Valnämnden	●	●	●	●
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	●	●	●	●
Kulturnämnden	●	●	●	●
Arbetsmarknadsnämnd	●	●	●	●

Den kompletta uppföljningen för nämnderna finns i deras verksamhetsberättelser. Här ingår en sammanfattning. Under varje perspektiv finns även en jämförelse med andra kommuner i de fall nyckeltal finns med i statistikdatabasen Kolada från Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA). Databasen innehåller bland annat ett fyrtiotal nyckeltal samlade i vad som kallas Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). Det är ett nationellt projekt som omfattar cirka 170 kommuner, där Västerås stad deltar. Det grundläggande syftet med KKiK har sedan projektets start 2006 varit att ta fram ett kunskapsmaterial som stärker de förtroendevalda, dels i att styra mot resultat, dels i dialogen med medborgarna. Nyckeltalen avser att redovisa kommunens prestationer inom tre områden: barn och unga, stöd och omsorg, samt samhälle och miljö. I vår uppställning är de sorterade under de fyra övergripande perspektiven som Västerås stad arbetar med. Om Västerås i jämförelse med andra kommuner tillhör de bästa 25 procenten visas det med grönt och om vi tillhör de sämsta 25 procenten visas det med rött och i övriga fall med gult.

PERSPEKTIVEN KUND OCH KVALITET

 Bedömd måloppfyllelse:
Målet är delvis uppfyllt

Kund och Kvalitet följs upp gemensamt som en helhet. Det övergripande målet är att våra kunder och invånare ska vara nöjda med våra tjänster och den service vi ger dem. För att nå målet behöver vi ha kunden och invånaren i fokus och leva efter värderingarna i vår värdegrund, Alltid bästa möjliga möte. Om vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar bra resultat så bidrar det till nöjda kunder och invånare. Det bidrar även till en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer i linje med Agenda 2030.

Flertalet nämnder bedömer att målen för Kund och Kvalitet uppfylldes helt eller i hög grad 2023. Resterande bedömde målen som delvis uppfyllda, förutom nämnden för personer med funktionsnedsättning. Det var sammantaget i linje med året före.

BARN OCH UTBILDNING

Västerås var 2023 bland de 25 procent med lägst utfall av landets kommuner vad gäller resultat för elever i årskurs 9 inom kommunala skolor, och i mellanskiktet sett till lägeskommun (alla elever i kommunala eller fristående skolor belägna i kommunen). För gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, låg Västerås bland de mellersta kommunerna.

Andelen elever i årskurs 9, kommunala skolor, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen 2023 sjönk jämfört med året före. Det gällde både flickor och pojkar men skillnaden ökade ytterligare. Även andelen gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, minskade 2023. Pojkar visade här en svag ökning. Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, ökade från föregående år. I Skultuna kommunalnämnd var andelen elever i årskurs 9, kommunala skolor, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen 59,4 procent. Det kan jämföras med 72,7 procent året före. Anledningen var ett större fokus på

Foto: Per Groth

att öka andelen elever som får gymnasiebehörighet, det vill säga klarar kärnämnen, varför fokus på att klara samtliga ämnen blev lägre.

Andelen elever i årskurs 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA var lägre 2023 än året före.

Elevers uppfattning om trygghet, årskurs 9, kommunala skolor och elevers uppfattning om delaktighet och inflytande, årskurs 2 på gymnasiet har tidigare följts upp men utgår. Det beror på att Skolinspektionen

ändrat sina enkäter 2023 så att utfallen inte är jämförbara med tidigare år.

Utfall finns ännu inte i Kolada för kostnader per barn och elev 2023. Avseende 2022 var Västerås stad bland de 25 procent kommuner med lägst kostnad inom grundskola och gymnasieskola, hemkommun. Ser vi till kostnader för lokaler var däremot Västerås stad i det mellersta skiktet av kommuner.

Ett mått på vilka resurser som läggs inom en verksamhet är nettokostnadsavvikelsen. Den uttrycker skillnaden mellan

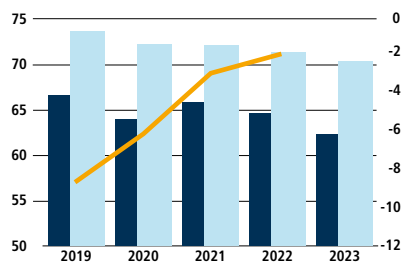
nettokostnad och referenskostnad, alltså kostnad som tar hänsyn till skillnad i struktur mellan kommuner (bland annat åldersfördelning, befolkningsutveckling, bebyggelsestruktur, löner). Referenskostnaden beräknas i det kommunala utjämningsystemet och kan ses som den förväntade kostnaden. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat utifrån kommunens förutsättningar.

Nedlagda resurser mätt som nettokostnadsavvikelse kan då även ställas mot uppnådd kvalitet, mätt utifrån de nyckeltal som följs inom olika verksamhetsområden. Sambandet visas i det följande för några verksamheter över tid för Västerås och jämfört med andra kommuner. Innebär högre kostnader oftast bättre kvalitet? Om inte, finns det andra vägar än att tillföra resurser för att höja kvaliteten?

Utfallet för nettokostnadsavvikelse 2023 är inte tillgängligt ännu i Kolada. År 2022 var Västerås stad resursmässig bland den fjärdedel kommuner med mest negativ nettokostnadsavvikelse för förskola och i mellanskiktet för grundskola och gymnasieskolan. Nettokostnadsavvikelsen blev mindre negativ för samtliga tre 2022 och blev över noll för gymnasieskolan.

Diagrammet visar inte på något påtagligt samband mellan ökade resurser och uppnådda resultat, där ökade resurser uttrycks som en avtagande negativ nettokostnadsavvikelse. Andra faktorer kan ha påverkat utvecklingen, bland annat pandemin, och vid tillskott av resurser kan det ta tid att få eftersökta resultat. Västerås stads resultat för andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen inom kommunala skolor var bland de 25 procent lägsta kommunerna 2020, 2021 och 2023. Samtidigt gick nettokostnadsavvikelsen för grundskolan från att vara bland de 25 procent kommuner med lägst nivå 2020 till mellangruppen 2021 och 2022. Uppgift om nettokostnadsavvikelse för 2023 finns ännu inte, men för andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven, kommunala skolor, förflyttade sig Västerås stad från mellangruppen av kommuner 2022 till de med lägst andel 2023.

GRUNDSKOLA – KVALITET OCH KOSTNAD

■ Elever i år 9 som uppnått kunskapsresultaten i alla ämnen, kommunala skolor, andel, %
 ■ Elever i år 9 som uppnått kunskapsresultaten i alla ämnen, lägeskommun, andel, %
 — Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, % (höger axel)

Diagrammet visar andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen samt nettokostnadsavvikelse över tid (värde för 2023 finns ännu inte).

NYCKELTAL Barn och utbildning	2021	2022	2023	2023 från 2022	Mål 2025
Barn som är mycket positiva gällande "Jag lär mig saker på förskolan", kommunala förskolor, andel, %	85	86	87	↗	90
Elever i år 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, lägeskommun, genomsnittlig andel (%), N15446	-	61	59	↘	Öka
Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%), N15419	65,8	64,6	62,3	↘	75,5
Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%), N15418	72,1	71,3	70,3	↘	Öka
Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, andel (%), N17464	69,9	73,3	73,0	↘	Öka
Gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, andel, %	77,2	76,7	77,2	↗	79,0

KOSTNAD Barn och utbildning	2021	2022	2022 från 2021
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn, N11008	155 349	161 797	↗
Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev, N15027	108 476	115 819	↗
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev, N17005	119 454	125 868	↗
Nettokostnad lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn, N11020	24 060	24 568	↗
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev, N15061	17 334	18 936	↗
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev, N17008	24 170	25 962	↗

NETTOKOSTNADSAVVIKELSE, Barn och utbildning	2021	2022	2022 från 2021
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%), N11024	-9,1	-7,7	↗
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%), N15001	-3,2	-2,2	↗
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%), N17001	-1,7	+0,2	↗

VÅRD OCH OMSORG

Västerås stad var 2023 bland de 25 procent med lägst nivå av landets kommuner för brukarbedömning inom äldreomsorgens hemtjänst, men inom mellangruppen kommuner för brukarbedömning inom särskilt boende äldreomsorg. Nivån sjönk för båda bedömningarna jämfört med året före. Däremot steg nivån 2023 för daglig verksamhet LSS och Västerås stad är bland mellankommunerna i landet. Brukarbedömningen för äldreomsorgen var högre inom Skultuna kommunaldelsnämnd än för Västerås stad som helhet.

Enligt preliminära uppgifter var andelen ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd 2023 i nivå med året före. Jämförelse i Kolada med andra kommuner finns ännu inte. Andelen ökade 2023 för vuxna med missbruksproblem och ungdomar som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats. Jämförelse med andra kommuner saknas för dessa två nyckeltal.

Utfall finns ännu inte tillgängligt i Kolada för nettokostnadsavvikelse och övriga uppsatta nyckeltal för kostnader inom omsorg och stöd 2023. Kostnad per invånare 2022 uppvisade en blandad bild för verksamhetsområdet. Individ och familjeomsorg var då bland den fjärdedel kommuner med högst kostnad, äldreomsorg bland den fjärdedel kommuner med lägst kostnad och LSS inom mellangruppen. Kostnaden per invånare sjönk dock 2022 inom individ och familjeomsorgen jämfört med året före. Inom nettokostnadsavvikelse tillhörde samtliga tre verksamheter fortsatt mellangruppen 2022.

Individ och familjeomsorgen uppvisade 2019–2022 en successivt sjunkande nettokostnadsavvikelse. Under samma period steg andelen ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd, liksom andelen vuxna med missbruksproblem och ungdomar som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats.

NYCKELTAL Vård och omsorg	2021	2022	2023	2023 från 2022	Mål 2025
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel (%), U21468		85	81	↘	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%), U23471		78	76	↘	Öka
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%), U28532	83	75	79	↗	Öka
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%), U31462	72	73	73*	→	Öka
Ungdomar som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats/utredning, andel (%), egen verksamhetsstatistik	69	72	74	↗	Öka
Vuxna med missbruksproblem som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats/utredning, andel (%), egen verksamhetsstatistik	63	64	69	↗	Öka

* Preliminär uppgift, egen verksamhetsstatistik

KOSTNAD Vård och omsorg	2021	2022	2022 från 2021
Kostnad äldreomsorg, kr/inv. 80+, N20048	228 440	236 088	↗
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl. SFB, kr/inv., N25018	6 572	6 711	↗
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv., N30101	6 217	6 077	↘

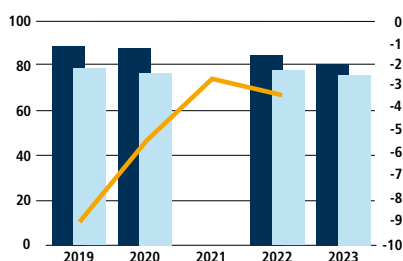
NETTOKOSTNADSAVVIKELSE Vård och omsorg	2021	2022	2022 från 2021
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%), N20900	-2,7	-3,2	↘
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%), N28018	-3,2	-2,9	↗
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%), N30001	10,5	4,7	↘

Foto: Per Groth

Västerås stad har en stabil ekonomi även i jämförelse med andra kommuner.

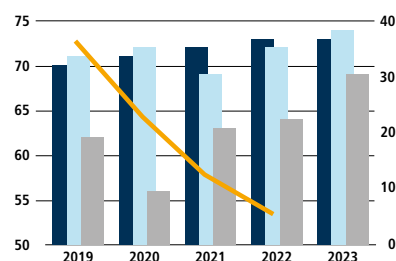
ÄLDREMSORG – KVALITET OCH KOSTNAD

- Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel, %
- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel, %
- Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, % (höger axel)

Diagrammet Äldreomsorg Kvalitet och kostnad visar inte på något tydligt samband mellan utvecklingen av nettokostnadsavvikelse och brukarbedömning över tid inom äldreomsorgen. Analysen av äldreomsorgen försvaras av att Socialstyrelsen inte genomförde den årliga brukarundersökningen 2021. Därtill kommer att pandemin i hög grad påverkade verksamheten 2020 – 2022.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG – KVALITET OCH KOSTNAD

- Ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel, %
- Ungdomar som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats/utredning, andel, %
- Vuxna med missbruksproblem som inte återaktualiserats ett år efter avslutad insats/utredning, andel, %
- Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, % (höger axel)

Inte heller i detta diagram syns ett tydligt samband att ökade resurser ger ökad kvalitet, då nettokostnaderna minskat har kvaliteten istället gått upp de senaste åren.

ÖVRIGA VERKSAMHETER

Utfall saknas ännu i Kolada 2023 för uppsatta nyckeltal inom övriga verksamhetsområden. Västerås var 2022 fortsatt bland den bästa fjärdedelen kommuner sett till antal färdigställda bostäder i flerfamiljshus och andel med tillgång till bredband med hög hastighet. Egen verksamhetsstatistik visar att det under 2023 färdigställdes 1 734 bostäder, varav 1 577 i flerbostadshus och 157 småhus, och målet om 1 250 bostäder uppfylldes därmed.

NYCKELTAL Övriga verksamheter	2021	2022	2022 från 2021	Mål 2025
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv., N09809	167	204	↗	Öka
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv. 0–18 år, N09805	12,6	22,1	↗	Öka
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv., N07403	963	915	↘	
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv., N07905	1,0	1,5	↗	8*)
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv., N07906	5,1	6,4	↗	8*)
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%), N07900	93,2	94,7	↗	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%), U07414	36	37	↗	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI, U07451	77	76	↘	Öka
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%), U40455	28	29	↗	Öka

*Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, småhus och flerfamiljshus tillsammans, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare.

PERSPEKTIVET MEDARBETARE

Bedömd måluppfyllelse:

Målet är delvis uppfyllt

Att klara kompetensförsörjningen och att erbjuda Västerås stads verksamheter jämlika förutsättningar är stora utmaningar. Det förutsätter aktivt arbete för att skapa bästa möjliga förutsättningar för alla medarbetare i Västerås stad. För att mäta utvecklingen används hållbart medarbetarengagemang (HME) från den

årliga medarbetarundersökningen och andra nyckeltal.

Knappt hälften av nämnderna bedömer att målet är helt eller i hög grad uppfyllt vilket är någon färre än föregående år.

Västerås stad var 2023 i mellangruppen av landets kommuner för hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex. Nivån var något lägre än året före, medan utfallet för respektive delindex var i linje med föregående år. Ambassadörskapet sjönk 2023. Skultuna kommunalnämnd hade

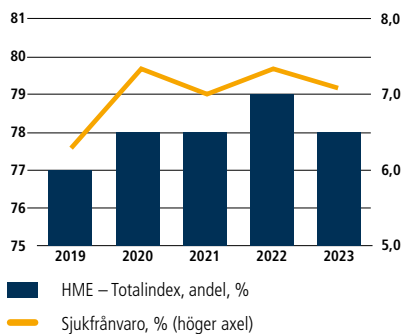
något lägre värde för HME, totalindex, än Västerås stad som helhet.

Sjukfrånvaron sjönk 2023 jämfört med 2022 då Västerås stad var bland de 25 procent bästa kommunerna i landet. Det finns ännu inte jämförelse med övriga kommuner för 2023.

Sett över tid ligger HME relativt stabilt, men under det uppsatta målet.

Sjukfrånvaron fluktuerar i viss utsträckning och sjönk tillbaka något 2023 från året före.

MEDARBETARENGAGEMANG (HME) OCH SJUKFRÅNVARO

NYCKELTAL Medarbetare	2021	2022	2023	2023 från 2022	Mål
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex, U00200	78	79	78	↘	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Ledarskapsindex, U00202	77	78	78	→	80
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Motivationsindex, U00201	78	78	78	→	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Styrningsindex, U00203	79	80	80	→	85
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%), N00090	7,0	7,3	7,1*	↘	max 5,0
Ambassadörskap (index mellan -100 och +100)	11	13	10	↘	Öka

* Preliminär uppgift, egen verksamhetsstatistik

PERSPEKTIVET EKONOMI

Bedömd måluppfyllelse:

Målet är i hög grad uppfyllt

Fokus för perspektivet Ekonomi är ekonomi i balans, nu och över tid. Verksamheterna ska tillsammans klara de finansiella målen och vara kostnadseffektiva. Verksamheternas planering måste ta hänsyn till långsiktiga konsekvenser. Målet har nåtts de senaste åren.

För att ha en ekonomi i balans måste vi:

- ha kontroll över våra kostnader, komma till rätta med obalanser och hålla budget
- vara kostnadseffektiva
- ha en effektiv resursfördelning

Resultatet 2023 var väsentligen högre än budget och det långsiktiga resultatmålet.

NYCKELTAL Västerås stads koncern	2019	2020	2021	2022	2023
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent (%) *	36,3	33,8	37,0	37,0	38,3

NYCKELTAL Västerås stad	2019	2020	2021	2022	2023
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent (%) *	52,4	44,7	47,8	50,5	52,5
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter (%)	1,7	4,7	5,6	7,2	4,8
Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor (mnkr)**		0	0	0	0

* Soliditeten inkluderar från och med 2020 långa hyreskontrakt för fastigheter utifrån förändrad redovisningsprincip.

** Nettouplåning = upplåning minus likvida medel

NYCKELTAL OCH MÅL

Ekonomi i balans är en grundläggande förutsättning för att kunna leverera verksamheter med god kvalitet. Genom en stärkt och tydlig uppföljning kan nämnder och styrelse nå en god kostnadskontroll och ekonomi i balans. För att stärka bandet och analysen kring god ekonomisk hushållning i verksamheterna redovisas verksamheternas ekonomiska nyckeltal under respektive verksamhetsavsnitt tillsammans med kund och kvalitet. Analysen och jämförelserna med andra kommuner visar att det är hur vi använder pengarna som ger skillnad på kundnöjdhet och kvalitet.

FINANSIELLA MÅL

För att säkerställa en god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fattat beslut om finansiella mål, både för Västerås stad och Västerås stads koncern.

Västerås stads koncerns soliditet ska vara över 30 procent. Soliditeten visar den ekonomiska stabiliteten och beräknas genom eget kapital i förhållande till totala tillgångar. För att få en helhetsbild över Västerås stads koncerns totala förpliktelser har pensionsåtaganden som inte finns med i balansräkningen räknats med. Soliditeten uppgick till 38,3 procent 2023, en viss ökning mot året före.

Västerås stads soliditet ska vara över 40 procent. Även här räknas Västerås stads pensionsåtaganden som inte finns med i balansräkningen med och internbankens utlåning till bolag och förbund räknas bort för att få helhetsbilden för Västerås stad. Soliditeten uppgick till 52,5 procent 2023, en ökning med 2,0 procentenheter från 2022.

Årets resultat frånräknat engångsintäkter (som reavinster och exploatering) och engångskostnader (som avsättningar och nedskrivningar) ska långsiktigt vara 2,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för Västerås stad. Syftet är att kunna finansiera investeringar och pensionskostnader utan att skjuta kostnader på kommande generationer.

Budgeterat resultat 2023 var 80 mnkr, motsvarade 0,8 procent av skatter och generella bidrag. Årets resultat frånräknat

jämförelsestörande poster blev 495 mnkr, eller 4,8 procent. Årets resultat översteg det långsiktiga målet bland annat på grund av högre skatteintäkter och generella statsbidrag än budgeterat. För en hållbar ekonomi är det viktigt att resultaten över tid når upp till det fastställda målet för att kunna finansiera kommande behov av investeringar.

Västerås stad har fortsatt en stabil likviditet bland annat på grund av ett klart bättre resultat än budgeterat och lägre investeringar än planerat. De finansiella nettotillgångarna (kassa och bank och likviditetsfond) uppgick till cirka 0,8 mdkr och låneskulden till 0,3 mdkr, vilket sammantaget innebär att även det tredje finansiella målet att Västerås stads nettouplåning för egen räkning inte ska överstiga 3 mnkr uppnåddes.

VÄSTERÅS I JÄMFÖRELSE MED ANDRA

Västerås stad har en stabil ekonomi även i jämförelse med andra kommuner. Inom flera områden tillhör Västerås stad de bästa 25 procenten av landets kommuner avseende nettokostnader per invånare, se tabell på sidan 24.

NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Nettokostnadsavvikelsen visar om de faktiska nettokostnaderna är högre eller lägre än referenskostnaden enligt det kommunala utjämningsystemet. Referenskostnaden anger vad som kan förväntas utifrån kommunens specifika strukturella förutsättningar. Exempelvis åldersstrukturen på befolkningen, invånarnas sociala bakgrund, olikheter i geografin och elevernas programval i gymnasieskolan, om verksamheten bedrivs på en genomsnittlig nivå vad gäller ambition, effektivitet och avgifter. Jämförelsen visar hur mycket de verkliga kostnaderna avviker från referenskostnaden 2022. Siffror för 2023 kommer senare i år.

I förhållande till referenskostnaden har Västerås stad fortsatt höga kostnader för individ- och familjeomsorg även om skillnaden har minskat stegvis de senaste

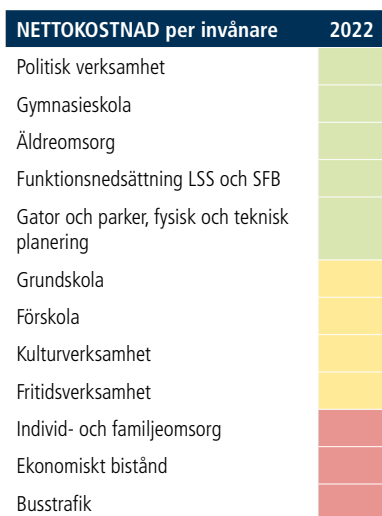
åren. Flertalet övriga verksamheter har lägre kostnad än referenskostnad, men för grundskola har skillnaden successivt minskat. Västerås stad har en lägre skattesats än genomsnittet av kommuner i riket och för att varaktigt behålla en sådan position behövs en motsvarande negativ nettokostnadsavvikelse totalt sett.

UPPFÖLJNING AV ÄGARDIREKTIV OCH FÖRBUNDSORDNING

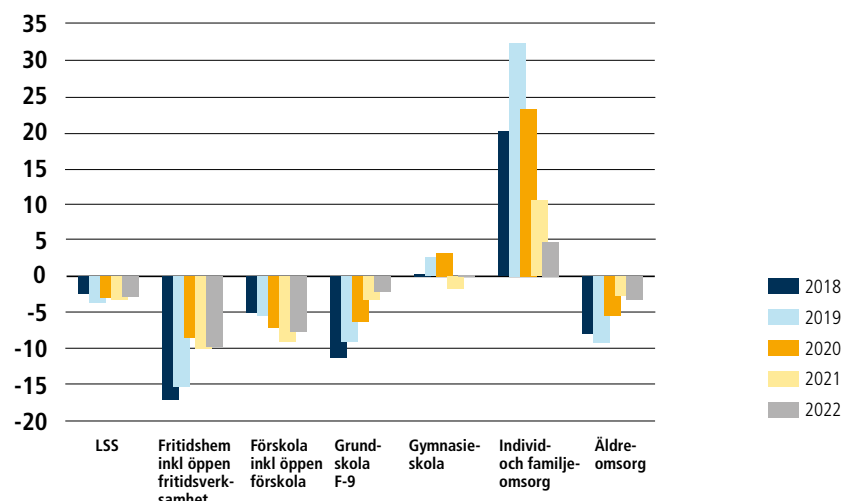
I stort sett når Västerås stads koncerns bolag och kommunalförbund sina mål 2023. Mimer och Mälarhamnar når inte sina mål för avkastning på totalt kapital. Mälarhamnar kommer inte heller att ge någon utdelning till ägarna.

POLITISKA SATSNINGAR 2023

I stadens årsplan för 2023 beslutades om tre politiska satsningar på 50 mnkr. Det avsattes 30 mnkr till kollektivtrafiken. Av dessa användes 6 mnkr för fria resor för barn och unga under sommaren. Resterande del användes för att täcka ökade bränslekostnader i kollektivtrafiken. Ytterligare 15 mnkr avsattes till insatser för trygghet, främst i de västra stadsdelarna samt Skultuna. Västerås stad har bland annat gjort en samverkansöverenskommelse med polisen. Familjevägledare på väster har byggt tillit och hjälpt föräldrar som Västerås stad tidigare haft svårt att nå. Sommarpraktik för 250 ungdomar var en satsning som gett bra resultat, andra kultur- och sommarlovsaktiviteter har resulterat i mer meningsfull fritid för de barn och unga som deltagit. Under året har Västerås stad arbetat riktat för att förhindra välfärdsbrott. Flera förvaltningar vidtar åtgärder för att öka sin förmåga att identifiera och begränsa riskerna för att utsättas för välfärdsbrott. Bland övriga satsningar användes 4 mnkr till skaljackor, regnställ och arbetsskor för anställda inom omsorgen.

NETTOKOSTNADSAVVIKELSE, PROCENT

Om Västerås i jämförelse med andra kommuner tillhör de bästa 25 procenten visas det med grönt och om vi tillhör de sämsta 25 procenten visas det med rött och i övriga fall med gult.

MÅLUPPFYLLELSE I BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND Mål enligt ägardirektiv	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	Mål uppfyllelse
Mälarenergi koncernens avkastning på totalt kapital exklusive VA ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent.	6,6	5,3	4,1	Minst 5,0	
Mälarenergi koncernens soliditet exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	42,3	39,8	40,1	Minst 30,0	
Bostads AB Mimers koncern ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och den får inte understiga 20 procent.	27,7	28,2	27,3	Minst 20,0	
Koncernen ska långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 %, affärsplanen (tioårsplanen) skall senast 2022 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 %, exklusive större försäljningar av hyresbostäder i det ordinära beståndet.	2,9	2,5	2,9	Minst 3,0	
Bolaget ska ge ägaren årlig utdelning i enligt Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.	0,8	2,2	3,1	Statslåneränta + 1%	
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent.	64,7	68,6	72,9	Minst 30,0	
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska minst ha ett positivt resultat efter skatt.	38,4	96,7	28,1	Positivt resultat	
Västerås Parkerings AB:s soliditet ska uppgå till minst 12 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	16,4	15,5	16,5	Minst 12,0	
Västerås Parkerings AB:s avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelse förekomma enskilda år. Affärsplanens tioårsplan ska över tiden visa en avkastning på minst 5 procent.	1,7	2,4	3,2	Minst 5,0	
Nya Västerås Flygplats AB:s resultat efter finansnetto ska vara bättre eller i enlighet med beslut på ägarsamråd.	-26,8	-21,5	-27,3	Bättre än -27,3	
Mälårhamnar AB ska ge en avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital.	3,9	<0	<0	Minst 5,0	
Mälårhamnar AB:s soliditet ska vara lägst 30 procent.	62%	50%	43%	Minst 30,0	
Mälårhamnar AB ska erlagga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr.	0,7	0	0	0,7	
Vafab Soliditeten ska årligen öka, målvärde år 2030 >15 %.	6,0	9,0	9,5	Minst 15,0	
Vafab Skuldsättningsgraden ska årligen minska, målvärde år 2030 <10	15,6	10,1	10,2	Högst 10,0	

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är kopplat till kommunallagens balanskrav. Om balanskravsresultatet är negativt ska det enligt 11 kap. 12-13 § i Kommunallagen (KL) återställas inom tre år. Fullmäktige ska då anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Vid beräkningen av balanskravsresultatet ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Västerås stad har liksom föregående år ett positivt balanskravsresultat och det finns inget tidigare underskott att återställa.

BALANSKRAVSRESULTAT	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	795	589
- Realisationsvinster fastighetsförsäljningar	-41	-76
- Realisationsvinster finansiella poster	-21	-82
- Realisationsvinster övrigt	-1	-3
+ Realisationsförluster finansiella poster	0	17
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
+/- Orealiserade värden i värdepapper	-200	293
-/+Återföring av realiserade värden i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	551	738
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
Balanskravsresultat	551	738

Uppställningen visar att Västerås stad klarar årets balanskrav när realisationsvinster för finansiella poster och försäljning av fastigheter och anläggningar är frånräknade.

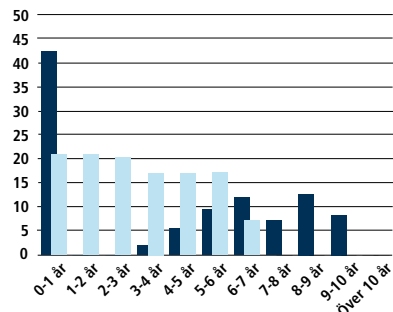
SÅ HÄR FÖRDELAR VÄSTERÅS STAD

100 skattekronor

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

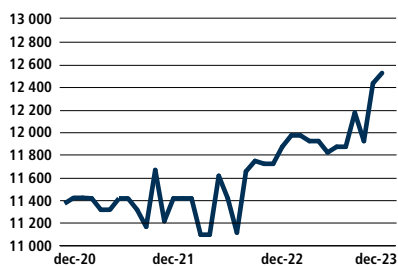
KAPITAL- OCH RÄNTEBINDNING VÄSTERÅS KOMMUNKONCERN 2023-12-31, %

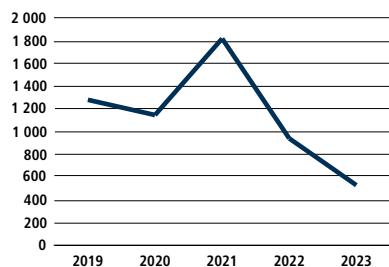
Räntebindning för närvarande 4,1 år
Kapitalbindning för närvarande 2,6 år

Västerås stad använder räntederivat för att hantera räntebindningen. Per 2023-12-31 hade staden 7 900 mnkr utestående i räntederivat.

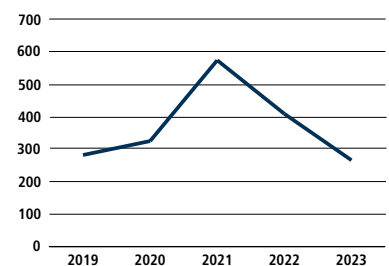
VÄSTERÅS STADS EXTERNA UPPLÅNING, MNKR

VÄSTERÅS STADS LIKVIDA NETTOTILLGÅNGAR, MNKR

VÄSTERÅS STADS SKULD FÖR EGEN RÄKNING, MNKR

FINANS

FINANSNETTO

Budgeterat finansnetto 2023 var -23 mnkr, utfallet blev 290 mnkr.

Främsta förklaringen till resultatet är orealiserade vinster i tillgångsförvaltningen, 200 mnkr, efter kraftiga uppgångar på världens börser. En extra utdelning från Mälarenergi, via Stadshus AB, på 50 mnkr är ytterligare en förklaring.

INTERNBANKEN

Kommunkoncernens kapitalförsörjning och skuldförvaltning är centraliserad till Västerås stads internbank. All extern upplåning och riskhantering sker i Västerås stads namn. Västerås stad lånar i sin tur ut till de kommunala bolagen.

Finansnetto 290 mnkr, en följd av uppgångar på världens börser.

Västerås stad har högsta möjliga kreditbetyg, AAA, med stabila utsikter, från kreditvärderingsinstitutet S&P Global ratings. Kreditbetyget bekräftades senast i december 2023.

Kapitalbindningen för staden var (per 2023-12-31) 2,6 år. Räntebindningen var 4,1 år. Tillåtna intervall för genomsnittlig ränte- och kapitalbindning är 1–5 år.

LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Per 2023-12-31 var marknadsvärdet i likviditetsportföljen 541,2 mnkr. Ett händelserikt år präglad av ihållande inflation och räntehöjningar återspeglas i en värdeökning med 6,9 procent.

1 609,7 mnkr marknadsvärde Västerås stads pensionsportfölj.

LIKVIDITETSPORTFÖLJ TILLGÅNGSSLAG, MNKR

	2023	2022
Räntebärande	404,4	453,5
Svenska aktier	37,5	13,2
Utländska aktier	99,3	39,4
Likvida medel	0,3	0,6
SUMMA marknadsvärde	541,5	506,4

VÄSTERÅS STADS BETALNINGSBEREDSKAP 31 DECEMBER 2023

Typ av betalningsberedskap	mnkr
Saldo i bank	496
Checkräkningskrediter	1 300
Låne- och kreditfaciliteter	1 500
Värdepapper	2 335
SUMMA	5 631

VÄSTERÅS STADS UPPLÅNING 31 DECEMBER 2023, MNKR

Upplåningsform	Rambelopp	Utestående
Kommuncertifikat	4 000	0
Europeiskt certifikatprogram	5 000	0
Obligationsprogram MTN	15 000	12 223
Bilateral upplåning		300
SUMMA	24 000	12 523

VÄSTERÅS STADS UTLÅNING 31 DECEMBER 2023

Låntagare	mnkr
Bostads AB Mimer	6 847
Mälarenergi AB	4 926
Övriga bolag	483
SUMMA	12 256

PENSIONREDOVISNING

PENSIONSÅTAGANDE

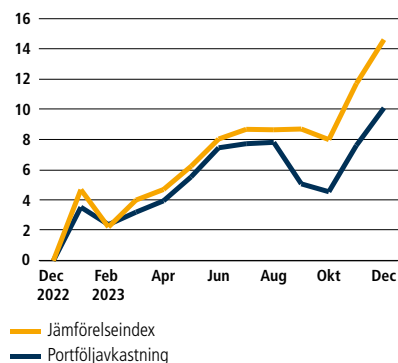
Västerås stad har i likhet med andra kommuner stora ekonomiska åtaganden för pensioner. Västerås stad redovisar sina pensionsåtaganden enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att de pensionsförpliktelser som har intjänats av arbetstagare och pensionstagare före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser. Pensionsskulden beräknas enligt RIPS 21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskulden).

PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING

Sedan 1999 har Västerås stad frigjort ett större kapital för långsiktig förvaltning, för att skapa en pensionsfond. Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska den framtida belastningen från Västerås stads pensionsåtagande.

En utökning av fonden skedde i bokslutet 2010 och fonden uppgick därefter till 435 mnkr. I enlighet med finanspolycyn utökades pensionsfonden med 500 mnkr under 2022. Överföringar till pensionsfonden är en rent likvidmässig hantering

PENSIONSPORFÖLJEN 2023 AVKASTNING MOT JÄMFÖRELSEINDEX

och påverkar inte de aktuella verksamhetsårens driftsresultat.

Ett händelserikt 2023 har återhämtat stora delar av de breda börsnedgångar som tyngde portföljen under 2022. Året har präglats av ett spant geopolitiskt läge, hög inflation och åtstramande räntepolitik.

Per 2023-12-31 var marknadsvärdet för pensionsportföljen 1 609,7 mnkr vilket motsvarar en värdeökning med 10,1 procent.

PENSIONSPORFÖLJEN TILLGÅNGSSLAG, MNKR ¹⁾

	2023	2022
Räntebärande	620,6	943,8
Svenska aktier	275,6	143,8
Utländska aktier	713,5	374,5
Likvida medel	0	0
SUMMA marknadsvärde	1609,7	1 462,1

PENSIONS-KOSTNADER, MNKR (inklusive löneskatt)

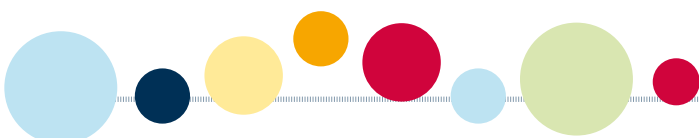
	Not	2023	2022
Förändring avsatt till pension	4	139,7	11,8
Avgiftsbestämd ålderspension	4	372,9	234,6
Pensionsutbetalningar	4	194,1	183,9
SUMMA exkl finansiella kostn.	706,7	430,3	
Finansiella kostnader	9	62,1	12,1
SUMMA inkl finansiella kostn.	768,8	442,4	

UPPLYSNINGAR OM PENSIONS- ÅTAGANDE, MNKR (inklusive löneskatt)

	Not	2023	2022
Avsatt till pensioner	24	831,3	629,8
Kortfristiga skulder	28	287,4	267,1
(upplupen pension inkl löneskatt) ¹⁾			
Ansvarsförbindelser	30	2 235,1	2 212,6
SUMMA		3 353,9	3 109,5
Avgår: bokfört värde		-1 609,7	-1 462,1
finansiella placeringar ²⁾			
Återlån i verksamheten		1 744,1	1 647,4

1) Posterna innehåller även löneskatt till skillnad från motsvarande rader i noterna till resultaträkningen.

2) Från 2019 redovisas det bokförda marknadsvärdet på de finansiella placeringarna i enlighet med LKBR

KULTURFONDEN

Kulturfonden tillkom 1944. De medel som tillfördes fonden var 7,6 mnkr.

Enligt reglementet för Kulturfonden får avkastningen, efter att 25 procent lagts till kapitalet, användas för bland annat stadens förskönande och stödjande av kulturell verksamhet. Avkastningen ska inte användas för ändamål som normalt bekostas av skattemedel. Årets avkastning i form av utdelning på andelar och aktier uppgick till 4,2 mnkr. Under året har fonden disponerat 2,8 mnkr till olika kulturella ändamål såsom stipendier och offentlig konst med mera. Med hjälp av medel från fonden har exempelvis konstverket ASEA-strömmen reparerats under flera år.

TILLGÅNGAR, MNKR

	2023	2022
Marknadsvärde		
Räntebärande tillgångar	80,4	73,5
Svenska aktier	26,9	23,2
Globala aktier	73,8	65,1
SUMMA marknadsvärde	181,1	162,0
SUMMA bokfört värde	181,1	162,0

DISPONIBLA MEDEL, MNKR

	2023	2022
Ingående disponibla medel	21,3	21,3
Bidrag ur fonden	-2,8	-3,0
Avsättning till disponibla medel	3,0	3,0
Utgående disponibla medel	21,5	21,3

RESULTAT, MNKR

	2023	2022
Intäkter		
Räntor och aktieutdelning	4,2	4,0
Kapitalvinster	0,0	0,0
SUMMA intäkter	4,2	4,0
Kostnader		
Räntekostnader	0,0	0,0
Kapitalförluster	-0,8	-17,8
Förvaltningskostnader	-0,3	-0,1
SUMMA kostnader	-1,1	-17,9
Årets avkastning	3,1	-13,9

VÄSENTLIGA RISKER

Under avsnittet Förväntad utveckling redovisas förutsättningar som på olika sätt påverkar Västerås stad och dess koncern. Här redovisas identifierade risker både kopplade till omvärlden och den hållbara utvecklingen men också verksamhets-specifika risker som inte kan utläsas i det ekonomiska resultatet. Riskerna är identifierade inom koncernen och påverkar i olika omfattning de organisationer som ingår.

KOMPETENSRISK

Den demografiska utvecklingen visar att andelen invånare i arbetsför ålder minskar och försörjningsbördan blir högre. Det påverkar inte bara kostnaderna utan även möjligheten att få bemanning med rätt kompetens och på sikt även att få efterfrågad bemanning överhuvudtaget. Att effektivisera verksamheterna och vara en attraktiv arbetsgivare är viktiga punkter för att minska risken för kompetens- och personalbrist.

ELEFFEKTBRIST

Exploateringstakten i Västerås är fortsatt positiv, vilket är gynnsamt, men det finns en risk att effekten inte kommer att räcka till i Västeråsregionen. Effektbristen är dimensionerande för regionens utveckling. Risken har identifierats under en längre period och arbete pågår på statlig nivå för att finna en långsiktigt hållbar lösning.

VERKSAMHETSRIK/AFFÄRSRIK

Flera av organisationerna inom koncernen bygger sin verksamhet på tillstånd och certifikat och om dessa inte ges äventyras hela verksamheten. Genom omvärldsbevakning och aktivt arbete med att leva upp till aktuella krav minskar risken. Ett gemensamt arbete mellan ägare, utförare och kunder är viktigt för att åstadkomma de förändringar som är nödvändiga.

INHyrDA OBJEKT

Inom koncernen finns ett antal avtal på inhyrda objekt och det finns en risk att den här typen av lokalanskaffning är dyrare än egenägda lokaler. Med långa avtal är det också en risk att lokalbeståndet blir mindre flexibelt än vid eget ägande där staden har egen rådighet att bestämma över utvecklingen av lokalerna. En risk rör också ansvarsförhållandet i det fall uthyraren hamnar på obestånd eller om en extern nyttjare gör detsamma. För att minimera riskerna krävs en kontinuerlig uppföljning av avtalen. En åtgärd är också att försöka utöka marktillgången så att staden kan investera i egna lokaler vid långsiktigt behov.

SOCIAL ORO

I olika bostadsområden finns en ökande social oro, ofta i områden med en låg sysselsättning, trångboddhet och barnfattigdom. Västerås stad och Mimer arbetar aktivt för att minska den sociala oron genom bland annat ombyggnationer, trygghetsvårdar och satsningar på aktiv fritid.

HAVERIRISK

Inom bland annat Mälarenergi och Mälarhusen finns risk för haveri med därtill driftavbrott, vilket leder till utebliven produktion eller distribution. Kostnadsökningar och intäktsbortfall uppstår snabbt. Egendoms- och avbrottsförsäkring finns för att täcka detta.

ANLÄGGNINGSRIK

Inom koncernen finns anläggningar till stora värden, framförallt bostäder, lokaler och anläggningar för el och värme. Det är viktigt att verksamheten kan fortsätta nyttja anläggningarna för att inte riskera intäktsbortfall och ökade kostnader. Underhållsplaner och förnyelseinvesteringar minimerar risken. Underhållet inom framför allt fastigheter är något eftersatt.

BYGGSEKTORN OCH BEFOLKNINGSUTVECKLING

Stor efterfrågan på bostäder och verksamhetslokaler har inneburit en kraftigt ökad byggnation med ökade byggkostnader som följd, samtidigt som konjunkturen och oroligheterna i världen har medfört ökade priser på byggmaterial. För bostäder innebär det en högre prissättning med risken att dessa dyrare bostäder står tomma om efterfrågan minskar. För verksamhetslokaler innebär det att kostnaden per deltagare i verksamheten blir högre. Det finns också en risk att befolkningsökningen blir mindre än de prognoser som planeringen utgår från. Det riskerar att leda till ett lokalöverskott. Då skatteintäkter eller annan intäkt inte ökar i samma grad som kostnaderna för lokaler finns risk för underskott om verksamheten inte kan effektivisera i motsvarande grad. För att minska riskerna krävs en kontinuerlig uppföljning av befolkningsutvecklingen och snabb anpassning av investeringsplanerna.

IT-RISK

En ökad IT-risk finns i hela samhället i och med ökad digitalisering. Vissa verksamheter är mer känsliga än andra för dataintrång med mera. Genom att öka medvetenheten om risken samt se över till exempel behörigheter och genom att arbeta aktivt med säkerhetsskydd kan risken minskas.

OPERATIV RISK

Med operativ risk menas fel och brister i koncernens rutiner som kan leda till ekonomiska och förtroendemässiga förluster. Kvalitetsbrister i administrativa rutiner, otydlig arbetsfördelning och otydliga arbetssätt samt bristande kompetens skapar extra arbete, kvalitetsbrister och ökade kostnader. Vissa övergripande rutiner finns men generellt är det varje enhet som svarar för sina rutiner och det ska också följas i internkontrollplaner.

VÄLFÄRDSBROTT

Välfärdsbrott är ett samlingsuttryck för all typ av utnyttjande av välfärdssystemet. Problemen är utbredda inom flera offentliga verksamheter och det kan röra sig om bedrägerier och bidragsbrott mot kommunala utbetalningar, ekonomiskt bistånd, personlig assistans och föreningsbidrag. Det har också blivit vanligt med folkbokföringsbrott och skenskilmässor för att exempelvis få tillgång till ytterligare en bostad för andrahandsuthyrning. Rapporter pekar på att det skett en stor ökning av den här typen av brott de senaste åren och att den kommunala sektorn är eftersatt. Brottligheten är också kopplad till grov organiserad brottslighet. Det är viktigt att alla medarbetare höjer vaksamheten och gör de kontroller som kan göras för att motverka välfärdsbrott. Brotten kostar det allmänna stora pengar och på lång sikt undergräver de demokratin och urholkar tillit och förtroende. Det är en brottslighet som hotar välfärdssystemet.

POLITISK RISK

Politisk risk handlar främst om förändringar i regelverk, direkta eller indirekta, skatteuttag och resursfördelning. Politiska risker är svåra att förutse men en aktiv omvärldsbevakning ger ökad möjlighet att hinna agera.

MILJÖ- OCH KLIMATRISKER

Miljörisker finns inom flera områden. Ett systematiskt underhåll av anläggningar och regelbundna utsläppsmätningar och brandsyner med mera ger förutsättningar att upptäcka brister innan olyckor sker.

Klimatförändringar som exempelvis varmare somrar riskerar att leda till ökad dödlighet på bland annat särskilda boenden om de skulle sakna kylanläggning. Klimatförändringarna kan också öka risken för skyfall och översvämningar. Det finns också en risk att de leder till ekonomisk påverkan på bland annat värmeverksamhetens bränslekostnader och intäkter men också på produktionsanläggningarnas underhållskostnader.

PRISRISKER

Prisrisker finns framför allt hos Mälarenergi där fastprisavtal med rörlig förbrukning säljs samt hos Mimer där lagstiftning starkt reglerar hyressättningen. Mälarenergi använder elterminer för prissäkring och kan delvis öka elproduktionen i kraftvärmeverket för att dämpa risken.

INKÖP OCH KORRUPTION

Koncernen gör externa inköp för betydande summor och det är många medarbetare som är involverade i processen. Det finns en risk att det som har fakturerats inte levereras eller inte motsvarar önskad kvalitet, leveranstid eller pris vilket leder till ökade kostnader. En väl fungerande inköpsprocess ger förutsättningar för korrekta inköp. Koncernen har utarbetade rutiner för att motverka korruption och muta.

KREDITRISKER

Det går att minska kreditriskerna med en systematisk och väl fungerande funktion för kreditkontroll. Kredithanteringen sköts av respektive organisation men generellt finns en god kreditkontroll inom koncernen.

VALUTARISKER

Finanspolicyn hanterar valutarisker och generellt sker 100 procent valutasäkring vid större transaktioner.

Västerås stad har genom valutaderivat eliminerat all valutarisk i upplåningen.

Mälarenergi AB hanterar löpande valutarisker kopplade till verksamheten enligt bolagets riskpolicy.

FINANSIERINGSRISK

Koncernen bedriver en kapitalintensiv verksamhet med generellt stora svängningar i likviditeten. Koncernens finansiering hanteras av Västerås stads internbank och i enlighet med finanspolicyn håller staden en god likviditet och sprider låneförfallen i syfte att minska refinansieringsriskerna.

RÄNTERISKER

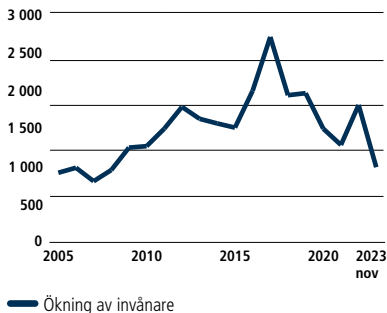
Ränteförändringar kan innebära ökade upplåningskostnader för koncernen. Risken kan minimeras genom räntebindning. Västerås stads internbank hanterar ränterisker enligt finanspolicyn och olika räntebindningstider minskar risken.

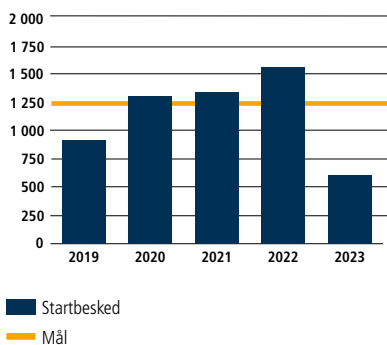
Översvämning i Svartån söder om Falkenbergskva kvarnen 2 september 2023.

Översikt över verksamhetens utveckling

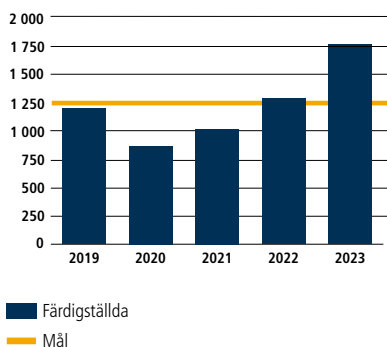
BEFOLKNINGSÖKNING 2005–2023

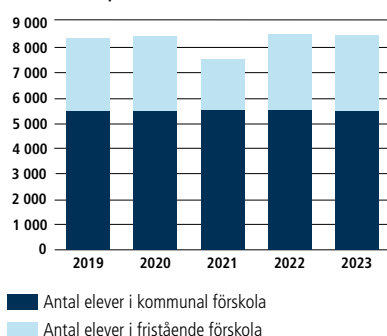
PÅBÖRJADE BOSTÄDER ACKUMULERADE VÄRDEN

FÄRDIGA BOSTÄDER ACKUMULERADE VÄRDEN

FÖRSKOLAN, ANTAL BARN

VERKSAMHETENS NYCKELTAL

Här presenteras ett urval av diagram av verksamhetens utveckling. Utförligare tabeller finns i avsnittet verksamhetsstatistik på sidorna 61–62.

BEFOLKNING

Västerås befolkningsutveckling följer rikets och har under 2023 haft en långsammare folkökning än på många år. Den totala folkökningen 2023 var 1 009 personer.

I Sverige såväl som i många andra länder fortsätter barnafödandet att sjunka. Detsamma gäller för Västerås med cirka 200 färre barn födda under 2023 än de senaste fem åren. Det ger ett lägre födelse-netto (antal födda minus antal döda) än förväntat och uppgick vid 2023 års slut till 202 personer.

Befolkningsökningen beror till största delen på flyttnettot, det vill säga att fler flyttar till kommunen än härifrån. Under 2023 har rörligheten minskat i Sverige och i Västerås. Inflyttningen har varit lägre än förväntat medan utflyttningen har varit högre. Det är framför allt utvandringen som har ökat med närmare 500 personer fler som lämnat Västerås (och Sverige) än 2022. En tredjedel av denna ökning härrör från Skatteverkets arbete med att avregistrera redan utflyttade personer från folkbokföringen. Totalt flyttade (inklusive utvandrade) drygt 7 000 personer från Västerås under 2023.

Antalet inflyttade (inklusive invandrade) till Västerås uppgick 2023 till 7 800 personer vilket nästan är 400 personer färre än prognostiserat. Den sista december 2023 uppgick Västerås befolkning till 159 662 personer.

BOSTÄDER

Under året har det påbörjats byggnation av 611 bostäder i Västerås varav 539 är i flerbostadshus och 72 småhus. Av de påbörjade är 56 procent bostadsrätter, 32 procent hyresrätter och 12 procent äganderätter.

Den första byggnationen i Sätra färdigställdes under året med 25 radhus i bostadsrättsform. I övrigt kan nämnas att 98 studentbostäder och forskarlägenheter vid Mälardalens universitet, sista etapperna på Öster Mäljarstrand med 230 bostadsrätter samt att ett äldreboende på Råby påbörjades. Mimer har påbörjat ombyggnation av lokaler till 21 bostäder på Pettersberg.

Färdigställandet har varit rekordhög 2023. Hela 1 744 bostäder blev färdiga (1 615 i flerbostadshus och 159 småhus). Av dessa var 65 procent hyresrätter, 25 procent bostadsrätter och 10 procent äganderätter.

Flera stora projekt blev klara under året, varav några precis innan årsskiftet, vilket resulterade i ett högre färdigställande än prognostiserat vid delåret. Några större projekt som kan nämnas är 216 hyresrätter på Eriksborg, 112 på Råby, 109 på Bjurhovda, 104 på Önsta-Gryta (37 bostadsrätter och 67 hyresrätter), 130 på Bäckby och 81 bostadsrätter på Lillåudden. På Öster Mäljarstrand blev hela 520 bostäder färdiga. Av dessa var 29 ägarlägenheter, 313 hyresrätter och 178 bostadsrätter. Mimer har färdigställt ett trygghetsboende med 26 lägenheter i Skultuna.

BARN OCH ELEVER

Ökningen av antalet barn i förskolan avstannade 2022 och barnantalet minskade till och med till 2023. Enligt nuvarande befolkningsprognos kommer antalet barn i förskoleverksamhet fortsatt sjunka under en period. Cirka 83 procent av åldersgruppen deltar i förskola. Av dessa finns 35 procent i fristående förskolor.

Även ökningen av elever i grundskolan bromsade in 2023. Till 2023 ökade eleverna med 0,3 procent till 18 499 elever. Andelen elever i friskolor ligger kvar på runt 25 procent. I skolformen anpassad skola finns det 252 barn. Av dem är 66 procent pojkar.

När det gäller antal elever i gymnasiet så låg de i stort sett på samma nivå som föregående år vilket innebar en minskning mot budgeten med cirka 160 elever.

ÄLDREOMSORG

Totalt sett var det ungefär lika många personer som hade stöd i hemmet, i form av hemtjänst, i december 2023 som det var i december året innan. Antalet timmar som har ersatts har däremot minskat kraftigt jämfört med föregående år. Även hemtjänst i servicehusen har minskat.

Under en lång period ökade antalet ersatta timmar inom hemsjukvården, men även hemsjukvården minskade jämfört med tidigare år. Minskningen av antalet ersatta hemsjukvårdstimmar är främst kopplad till den tid som redovisas som "indirekt" tid (arbete som sker när patienten inte är närvarande). Kraven för vilken tidsredovisning som godkänns skärptes under 2023.

Totalt minskade den ersatta tiden inom hemtjänsten och hemsjukvården med 200 000 timmar under 2023 jämfört med året innan. Med en ersättningsnivå på ungefär 500 kronor per timme motsvarar det 100 mnkr som inte har betalats ut.

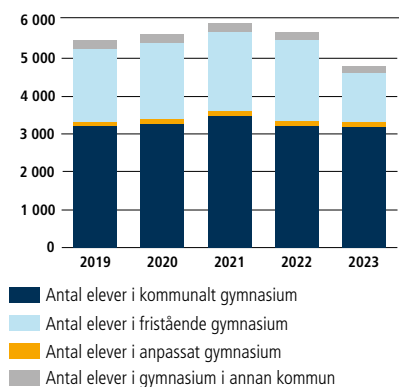
Under perioden 2017 till början av 2020 var det ett underskott av lägenheter i äldreboenden och det fanns fler personer med beslut än det fanns platser att tillgå. Från mitten av 2020 har det funnits lediga platser i äldreboenden. Det är en följd både av den påverkan som covid-19 hade på verksamheterna och att det blev ett tillskott av platser då två nya äldreboenden öppnade under 2021. Den 31 december 2023 räknades 24 lägenheter i äldreboenden som lediga men ingen av dem

var en lägenhet avsedd för personer med demenssjukdom. För den typen av insats var det vid årsskiftet runt 30 personer som hade ett beslut om särskilt boende som väntade på ett erbjudande om plats.

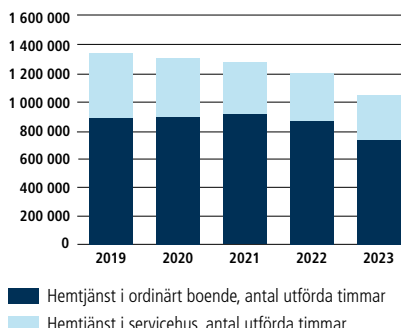
LSS

Utvecklingen inom LSS har under de senaste tre åren varit återhållsam sett till antal personer och timmar. Daglig verksamhet var den vanligaste insatsen och även den insats som ökade mest. Inom personlig assistans enligt LSS sågs en kraftig ökning av antalet beviljade timmar fram till 2019. Ökningen har därefter avtagit och sedan 2021 har det varit en minskning i antal pågående ärenden.

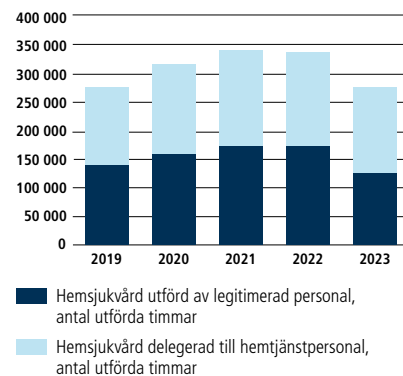
GYMNASIET, ANTAL ELEVER

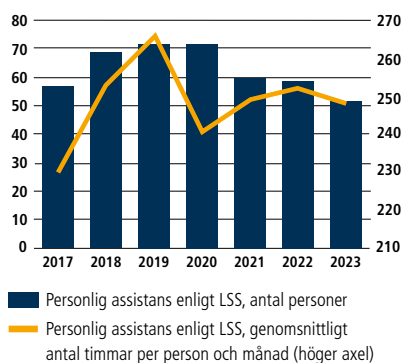
HEMTJÄNST, UTFÖRDA TIMMAR

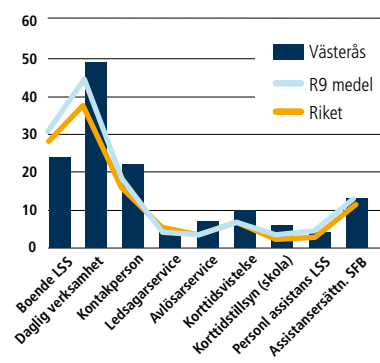
HEMSJUKVÅRD, ANTAL TIMMAR

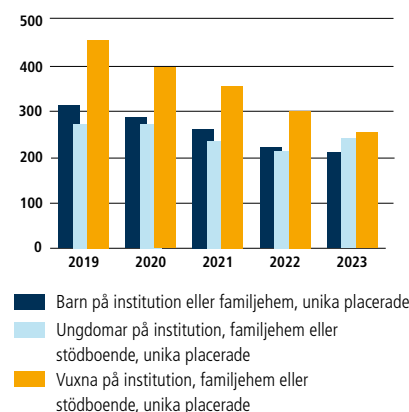
INSATSER INOM LSS

INSATSER ENLIGT LSS, ANTAL PER 10 000 INVÅNARE

PERSONER PÅ INSTITUTION, ANTAL PERSONER

Samtidigt som antalet beslut om insatsen personlig assistans enligt LSS har minskat de senaste åren så har antalet beviljade timmar per person fortsatt att öka. I Västerås låg medianvärdet för antalet beviljade timmar på 219 timmar 2021. År 2023 hade det ökat till 234 timmar. Det är mer än en fördubbling jämfört med 2015 då medianvärdet var 109 timmar per månad.

I jämförelse med andra kommuner har Västerås totalt sett en något högre andel av befolkningen som har insats enligt LSS än riket som helhet men det är stora variationer mellan olika insatser. I jämförelse med riksgenomsnittet och med resultatnätverket R9 (som består av nio större mellansvenska kommuner) har Västerås fler personer med insatserna

daglig verksamhet, kontaktperson, avlösarservice och korttidsvistelse. Västerås har betydligt färre med bostad med särskild service. Kostnadmässigt är boende den insats som väger tyngst, nationellt sett står boendeinsatserna för 60 procent av de beräknade kostnaderna.

Kostnaden för verksamhet inom LSS varierar inte bara mellan insatser utan också mellan olika kommuner. För att minska den ojämna fördelningen finns det för LSS en separat del i det kommunal-ekonomiska utjämningsystemet för kostnader där vissa kommuner betalar en avgift och andra kommuner erhåller ett bidrag. Västerås är en betalande kommun i LSS-utjämnings. Under 2023 var avgiften för staden 131 mnkr.

PLACERINGAR INOM SOCIALTJÄNSTEN

Antalet placerade barn och vuxna har sjunkit de senaste fem åren medan antalet placerade ungdomar har stigit igen jämfört med 2022. Även om institutionsplaceringarna har minskat rejält för ungdomar sedan 2020 så syns en uppgång igen fram till 2023. Ökningen finns bland sis-placerade ungdomar.

EKONOMISKT BISTÅND

Antalet unika hushåll med ekonomiskt bistånd har sjunkit varje år sedan 2019 då det låg på en nivå på 3 921 unika hushåll. År 2023 är antalet unika hushåll med ekonomiskt bistånd 2 613. Det är en minskning på fem år med 33 procent. Förändringen med ett minskande antal unika hushåll med ekonomiskt bistånd är en utveckling som finns även i andra kommuner och det trots ekonomiskt kärva tider med hög inflation och ökande arbetslöshet.

BESÖK PÅ STADENS MUSÉER

För biblioteken och Västerås konstmuseum har antalet besökare inte återhämtat sig fullt ut efter pandemiåren. Dock är trenden uppåtgående. Vallby Friluftsmuseum har fått fler besökare än innan pandemin. Där har en ökning med över 50 procent skett jämfört med före pandemin. Vallby Friluftsmuseum var den verksamhet som påverkades minst under det fleråriga utbrottet trots att verksamheten tidvis var stängd enligt gällande restriktioner.

Foto: Therés Stephansdotter Björk.

Från föreställningen Ögonblicket på Västmanlands teater.

BESÖK PÅ TEATER OCH MUSIK

Publiken har börjat hitta tillbaka till Västmanlands Teater och Västmanlandsmusiken. Det publika målet för året nåddes dock inte helt för Västmanlandsmusiken som fick se minskade besöksantal jämfört med 2022. Den totala publikvolymen för arrangemang i Västmanlandsmusikens regi var 83 357 besökare. Av dessa har 58 617 besökt Västerås Konserthus.

Vårens föreställningar innebar ett ökat publiktryck för Västmanlands Teater. Fyra olika uppsättningar av föreställningar har genomförts i den stora salongen under året. Det finns även en indikation inom branschen i stort att publiken till stora delar ser ut att återvända till teatersalongerna.

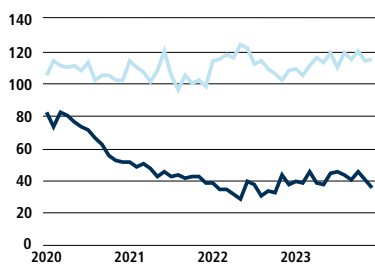
ARBETSLÖSHET

Arbetslösheten i Västerås har länge legat högre än snittet i riket. Den totala arbetslösheten var i december 8,3 procent mot rikets 6,7 procent. Den öppna arbetslösheten ligger fortfarande under rikets medan arbetslösa i program är nästan två procentenheter högre i Västerås än snittet i riket.

Arbetsförmedlingen har flyttat fram sina prognoser och tror inte att arbetslösheten vänder förrän 2025. Lågkonjunkturen har fått ett tydligare fäste nu och antalet lediga platser viker ner men många arbetsgivare försöker fortfarande behålla sin personal. Varslen har gått upp lite under hösten, men från en låg nivå. Speciellt svårt är det i byggbranschen.

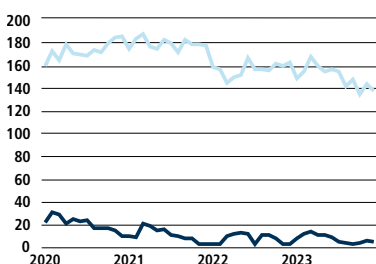
Svårast är det för de med låg utbildning, de som är födda utanför Europa, personer som har en funktionsnedsättning eller är äldre. Det är också de som har störst risk att fastna i långtidsarbetslöshet. Långtidsarbetslösheten kan därför öka även när arbetslösheten minskar.

ANTAL PLACERADE UNGDOMAR PÅ FAMILJEHEM OCH INSTITUTION

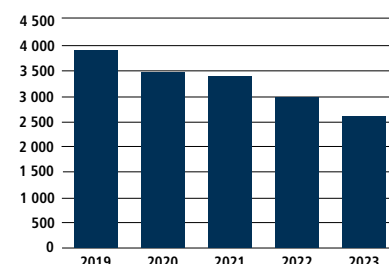
■ Institution, ungdom
■ Familjehem, ungdom

ANTAL PLACERADE BARN PÅ FAMILJEHEM OCH INSTITUTION

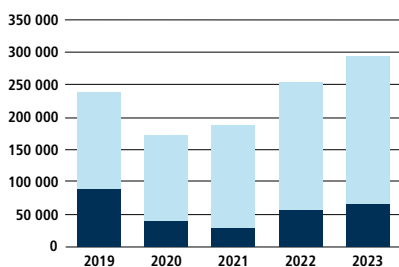

■ Institution, barn
■ Familjehem, barn

HUSHÅLL MED EKONOMISKT BISTÅND, UNIKA HUSHÅLL

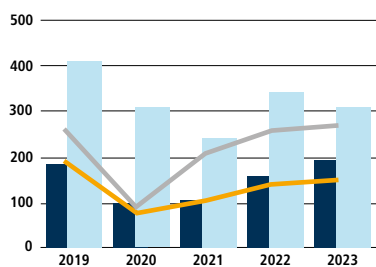

BESÖK PÅ STADENS MUSÉER, ANTAL

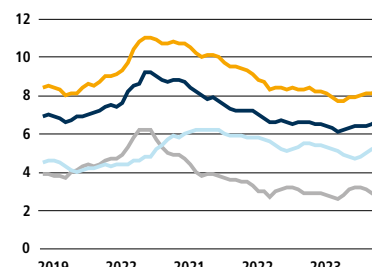
■ Västerås konstmuseum
■ Vallby friluftsmuseum

BESÖK PÅ VÄSTMANLANDS TEATER OCH TILL VÄSTMANLANDSMUSIKENS ARRANGEMANG

■ Antal föreställningar Västmanlands teater
■ Antal föreställningar Västmanlandsmusiken
— Antal besökare per föreställning, teatern
— Antal besökare per föreställning, musiken

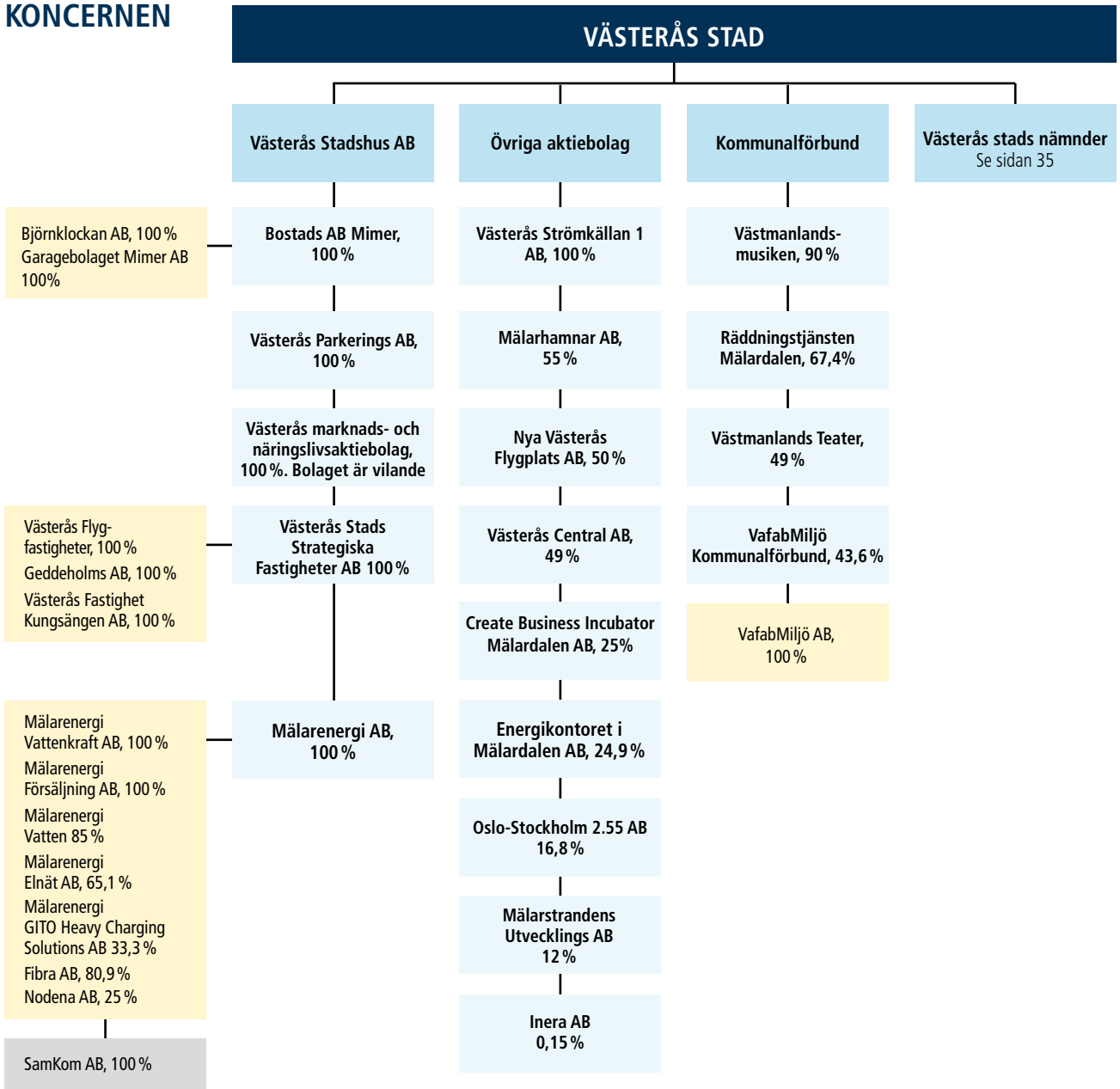
ARBETSLÖSHET I PROCENT PER MÅNAD

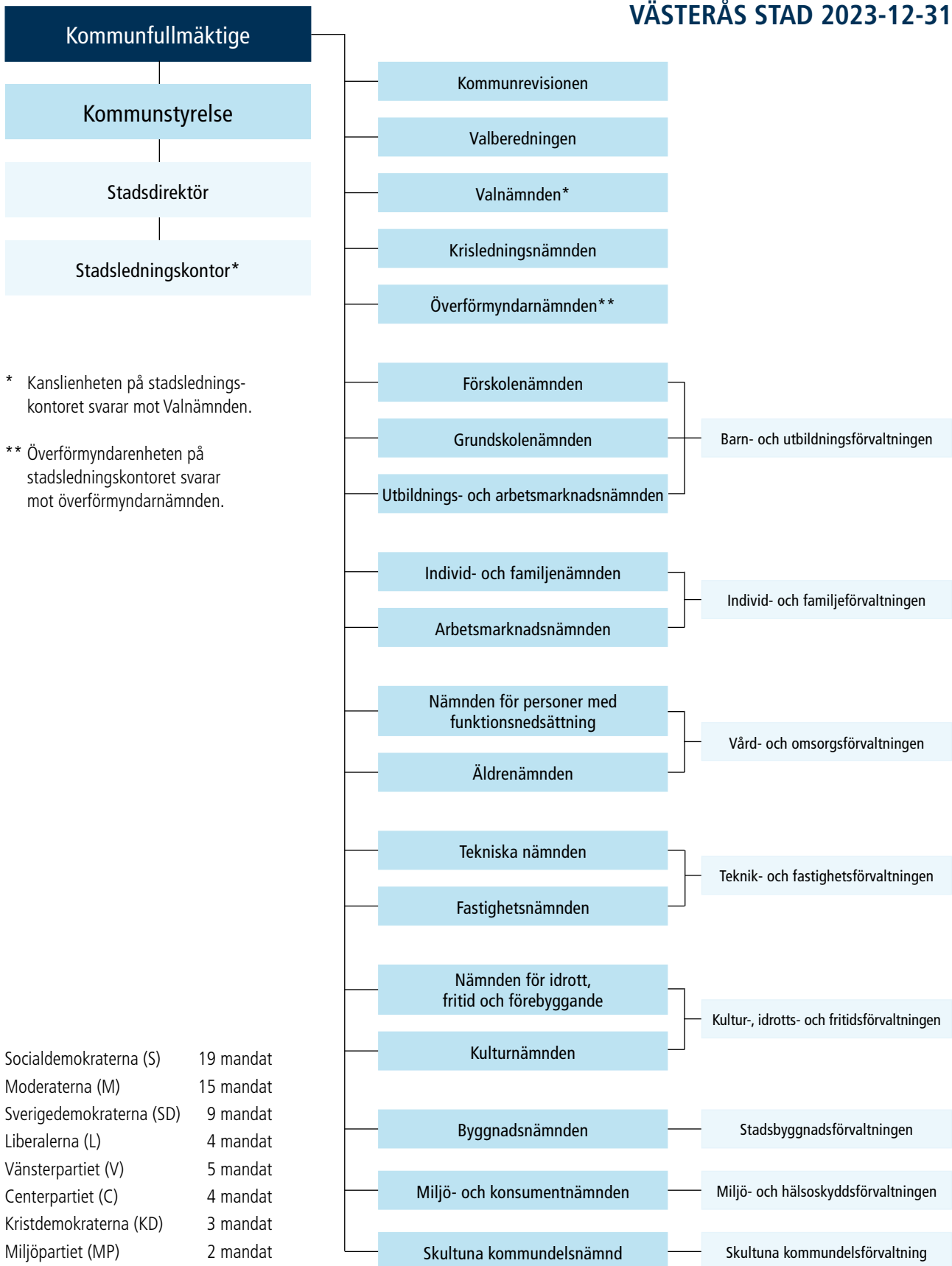

— Total andel arbetslösa riket
— Arbetslösa i program Västerås
— Total andel arbetslösa Västerås
— Öppet arbetslösa Västerås

Den kommunala koncernen

KONCERNEN

VÄSENTLIGA PRIVATA UTFÖRARE OCH KOMMUNALAVTALSSAMVERKAN

ÄLDRE OCH FUNKTIONSHINDRADE

Av de särskilda boendena för personer med funktionsnedsättning är 14 procent (räknat i antal lägenheter) upphandlade enligt Lagen om offentlig upphandling och drivs av fyra olika privata utförare.

Boendestöd, avlösar- och ledsagar-service, personlig assistans ickeval, daglig verksamhet samt kvalificerad tillsyn av övervakande karaktär är organiserade enligt Lagen om valfrihetssystem. Inom boendestöd har det under 2023 inte funnits några privata utförare.

Inom daglig verksamhet enligt LSS var cirka 70 procent av deltagarna inom egenregins verksamheter och resterande fördelade mellan åtta privata utförare och några externt köpta platser i andra kommuner.

Inom äldreomsorgens olika boenden finns en mix av utförare där en del av platserna är upphandlade och en del beställd egenregi. Korttidsplatser fanns endast inom egenregin. För servicehus var andelen lägenheter i privat regi 8 procent och inom äldreboende drevs 54 procent av lägenheterna av utförare i privat regi.

Inom hemvården fanns det fem privata utförare 2023. Mätt i utförda timmar utförde privata utförare 62 procent av antalet hemvårdstimmar. Antal kunder är dock lägre då alla privata aktörer inte utför all typ av hemvård som till exempel nattvård.

Sett till utbetald ersättning 2023 så stod privata utförare för 58 procent av utbetald ersättning inom hemvården, 9 procent inom servicehus, restaurang och mötesplatser samt 51 procent inom äldreboenden.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Institutionsvården inom socialomsorgen sköttes 2023 av externa utförare för barn, unga och vuxna samt familjehemsvård för vuxna. För boende med stöd som inte avser familjehems- eller institutionsvård användes främst den egna verksamheten och inte privata utförare. Familjehemsvård för barn och unga bedrevs främst av utförare knutna till kommunen. Per december 2023 var 239 barn och unga placerade i

familjehem, varav 159 i egna familjehem och 80 i konsulentstödda familjehem. Avtal via Adda följs avseende HVB barn och unga, HVB vuxna med missbruk, stödboende och konsulentstött familjehemsvård.

KULTUR OCH FRITID

Inom kultur- och fritidsområdet drivs övervägande delen i egen regi men i Tillberga drivs fritidsgård, fritidsklubb, öppen förskola, biblioteksverksamhet samt badhus, sporthall, idrottsanläggning och motions-spår av privat utförare. Ytterligare två fritidsgårdar drivs av privat utförare. Västerås stad har överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med ett par föreningar gällande kolloverksamhet och en annan förening för förebyggande verksamhet. Drift av Lögarängsbadet är upphandlat. Det finns ett tiotal idrotts- och fotbolls-anläggningar som drivs via föreningarnas omsorg. I de fallen betalar Västerås stad ett skötselbidrag till föreningen.

SKOLOR OCH FRISKOLOR

Förskoleverksamheten utförs till 35 procent av privata utförare och den pedagogiska omsorgen (dagbarnvårdare) utförs till 100 procent av privata utförare. Friskolorna har 25 procent av eleverna, inkluderat förskoleklass och anpassad skola. De fristående gymnasieskolorna står för 39 procent av eleverna. Verksamheten anpassad gymnasieskola (särgymnasium) i Västerås utförs huvudsakligen av egenregin. Vuxenutbildning bedrivs till 90 procent av externa utförare genom auktorisationsavtal. Det finns 11 anordnare av vuxenutbildning.

ÖVRIG VERKSAMHET

Kollektivtrafiken utförs av Region Västmanland.

UPPFÖLJNING

I program för uppföljning av privata utförare framgår att nämnderna ska göra uppföljningar för att säkra att leverans sker

enligt avtal och för att upptäcka eventuella avvikelser och oegentligheter. Uppföljningarna ska även ge underlag för utveckling och säkra allmänhetens insyn.

Samtliga nämnder har någon form av systematisk uppföljning av sina utförare. Inom verksamhet för äldre och funktionsnedsatta finns riktlinjer för hur uppföljningen ska gå till. Bland annat görs löpande kontroll av inrapporterad tid (som grund för fakturering) och av ägarförhållanden, likviditet, skatteskulder, tillståndsbevis med mera innan avtal tecknas och därefter med fasta intervaller. Bedömningen är att riktlinjer följs och samtliga beslut om förlängning av avtal föregås av omfattande avtalsuppföljning och bedömning.

Inom socialtjänsten följs de konsulentstödda familjehemmen upp på individnivå i första hand och HVB-samordnarna följer upp privata HVB-hem och stödboenden.

Verksamheter inom kultur och fritid följs upp enligt beslutade avtal och handlingsplaner minst en gång per år. För koloniverksamhet görs verksamhetsbesök för varje period.

AVTALSSAMVERKAN

I två avtal erhåller Västerås stad ersättning från Region Västmanland för hälso-, sjukvårds- och rehabiliteringsinsatser i hemmet samt ersättning för samverkan vid Zethelius korttidsenhet. I övriga samverkansavtal ersätter Västerås stad Region Västmanland för samverkan.

Västerås stad har ett avtal med Surahammar kommun om utförande av familjerådgivning för par hemmahörande i Surahammar. Avtalet innefattar också telefonstöd och återrapportering till uppdragsgivaren i form av statistik och resultat från kundundersökning.

Västerås stad har samverkan med andra kommuner avseende socialjour, familjerätt inklusive umgängesstöd, barnahus samt centrum mot våld.

Västerås stad utför de uppgifter som enligt föräldrabalken och lag om god man för ensamkommande barn åligger Sala kommuns överförmyndare.

KOMMUNSTYRELSENS LEDAMÖTER

Staffan Jansson, S
Ordförande

Amanda Grönlund, KD
1:e vice ordförande

Elisabeth Unell, M
2:e vice ordförande

Ann-Louise Molin Östling, S

Jonas Cronert, S

Solveig Nilsson, S

Anna Maria Romlid, V

Vicki Skure-Eriksson, C

Eleonore Lundkvist, M

Anna Nordin, M

Erik Johansson, SD

Caroline Frisk, SD

Roger Haddad, L

Kommunstyrelsen leder förvaltningen av kommunen och kan beskrivas som kommunens regering. Den utses av kommunfullmäktige och består av 13 ledamöter. De politiker som representerar majoriteten kallas kommunalråd medan övriga är oppositionsråd.

Kommunstyrelsen samordnar planering och uppföljning av Västerås stads ekonomi, finanser och verksamheter. Den har också insyn i övriga nämnders och styrelser verksamhet samt behandlar alla ärenden innan de läggs fram för beslut i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen beslutar till största delen i frågor av övergripande karaktär och strategier.

Efter kommunvalet 2022 bildade Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet majoritet.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

VÄSTERÅS STADS OCH BOLAGENS STYRMODELL

Kommunfullmäktige beslutar om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning samt mål och riktlinjer för både den kommunala verksamheten och för den verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund. God ekonomisk hushållning innebär att varje generation ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Långsiktig planering utifrån bland annat ekonomiska tioårsprognoser och den längre befolkningsprognosen är viktiga verktyg i arbetet att uppnå

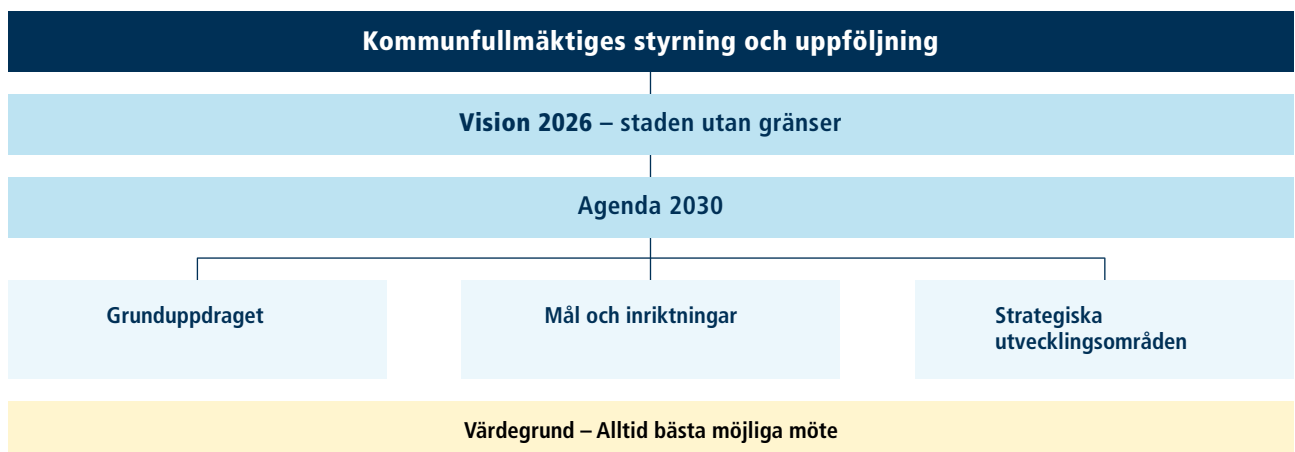
god ekonomisk hushållning. Att i så hög grad som möjligt finansiera investeringarna med egna medel håller ner låneskulden och därmed framtida kostnader.

Kommunfullmäktiges mål genomsyrar nämndernas arbete genom att målen arbetas in i verksamhetsplanerna. För bolag och kommunalförbund återspeglas kommunfullmäktiges mål i ägardirektiv och förbundsordningar. Det finns även finansiella mål för koncernen som helhet.

Stadens värdegrund och vision är

grundläggande för styrningen, tillsammans med Agenda 2030. De präglar arbetet och fungerar som kompassriktning för strategier och vägval framåt.

Under året beslutade kommunfullmäktige om en ny styrmodell som gäller från årsplan 2024 och uppföljningen från och med nästa år. Andra viktiga styrdokument som beslutades under året är finanspolicy och investeringspolicy.

Hållbarhetsarbete på lokal nivå med ekologiskt och socialt program.

VISION 2026 – STADEN UTAN GRÄNSER

Västerås 2026 – staden utan gränser är en visionsbild för det Västerås vi vill ska vara verklighet 2026. I visionen finns ett antal mål att sträva mot, uppdelade i fem rubriker:

- Världsledande kunskap: vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov.
- Tillsammans för Västerås: vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad.
- Den mälarnära staden: vårt sjönära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad.
- Västerås i världen, världen i Västerås: genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av.
- Handlingskraft och stolthet: vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera.

AGENDA 2030

Västerås stad ska fortsatt växa hållbart och starkt. Det betyder att arbetet fortsätter på den inslagna vägen och tar avstamp från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen i all vår planering och i vårt arbete. För att konkretisera hållbarhetsarbetet till lokal nivå har kommunfullmäktige antagit två program:

- Ekologiskt program: uttrycker att Västerås ska vara långsiktigt ekologiskt hållbart.
- Socialt program: uttrycker att Västerås ska verka för en stad och en landsbygd som för lång tid framöver och med gemensamma vägval skapar jämlika förutsättningar och en stark tillit som leder till en aldrig sviktande tro på en god framtid.

Under 2024 redovisas en samlad uppföljning av båda programmen, i rapporten "Hållbarhetsrapport för Västerås 2023". Rapporten beskriver hur det går med de politiskt antagna målen och vilka utmaningar staden har när det gäller hållbarhetsfrågor.

ALLTID BÄSTA MÖJLIGA MÖTE

Värdegrunden – Alltid bästa möjliga möte – karaktäriseras av öppenhet och kreativitet för lärande och utveckling, samarbete och handlingskraft för resultat, ansvarstagande och delaktighet för kvalitet och effektivitet samt respekt och omtanke för människor vi möter.

GRUNDUPPDRAGEN

Grunduppdraget formuleras i reglementet för nämnderna, i förbundsordning för kommunalförbund och i ägardirektiv för bolag.

STRATEGISKA UTVECKLINGSOMRÅDEN

De strategiska utvecklingsområdena för mandatperioden har en tydlig koppling till hållbarhetsmålen. Resultatet av de strategiska utvecklingsområdena slutredovisades i årsredovisningen 2022.

MÅL OCH INRIKTNINGAR

Kommunfullmäktiges mål utifrån de fyra perspektiven Kund, Kvalitet, Medarbetare och Ekonomi ska bidra till en helhet gällande finansiella mål och mål för den kommunala verksamheten.

Kund och Kvalitet ligger nära varandra, genom en god kvalitet är sannolikheten stor att kunden blir nöjd. För att kunna leverera god kvalitet krävs tydliga uppdrag och fokus på resultatet. Medarbetare med rätt kompetens och en god arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för en kostnads-effektiv verksamhet. Ekonomi i balans utifrån långsiktiga finansiella mål och en effektiv verksamhet ger hållbarhet över tid.

PERSPEKTIV	ÖVERGRIPANDE MÅL
Kund 	Vi har nöjda kunder och invånare
Kvalitet 	Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat
Medarbetare 	Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens
Ekonomi 	Vi har ekonomi i balans

RISK- OCH INTERNKONTROLL

Riskhantering och internkontroll ingår som en del i Västerås stads styrsystem. Arbetet utgår därför från förvaltningars och nämnders övergripande uppdrag och mål. Även koncernens bolag och kommunalförbund arbetar med riskhantering och internkontroll och rapporterar till Västerås stad.

UPPFÖLJNING

Under året har 104 unika risker inom det egna åtagandet och de gemensamma processerna prioriterats till nämndernas internkontrollplaner. Till dessa har aktiviteter och kontroller kopplats för att motverka, minska eller kontrollera dessa risker. Vid uppföljning i slutet av året är 51 procent av dessa aktiviteter och kontroller markerade som slutförda, 40 procent är påbörjade och 9 procent har inte påbörjats.

Inför 2023 identifierades sex risker inom de gemensamma processerna.

Ekonomiprocessen

Inom ekonomiprocessen lyftes riskerna att kostnadsutvecklingen är högre än intäktsutvecklingen och välfärdsbrott. Under året har modeller för uppföljning och prognos utvecklats, lokalbehovsplaner har varit i fokus och insatser har satts in för att dämpa kostnadsökningen. Trots detta är bedömningen att risken ökat för en högre kostnadsutveckling än intäktsutveckling. Avseende välfärdsbrott har nulägesanalyser och fördjupade utbildningsinsatser genomförts under året. Rutiner och arbetsätt har uppdaterats och samarbeten har inletts både internt och externt för att minska denna risk. Genomförda aktiviteter har bidragit till en ökad medvetenhet om riskerna vilket också har medfört att verksamheterna i slutet av året anser att risknivån snarare är högre. Arbetet kommer fortsätta under 2024 med nya aktiviteter utifrån de nulägesanalyser som arbetats fram.

HR-processen

Inom HR-processen lyftes risken att förvaltningarna inte klarar kompetensförsörjningen/ kompetensväxlingen. En viktig aktivitet har varit att arbeta med strategisk kompetensförsörjning och aktiviteter inom den så kallade ARUBA-modellen (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla). Gemensamt arbete mellan förvaltningarna har påbörjats för att identifiera insatser som skulle kunna stödja rekrytering, exempelvis att kombinera praktik och språkstudier. Riktade utbildningsinsatser planeras för att kunna behålla och rekrytera socialekreterare. Möjlighet till praktik och examensarbete erbjuds inom verksamheterna. Kompetensförsörjningen och kompetensväxlingen är fortsatt ett område med en hög risk som kräver insatser, men efter årets arbete har några av stadens verksamheter kunnat sänka riskvärdet vilket är positivt.

Ärendehanteringsprocessen

Inom ärendehanteringsprocessen lyftes risken för bristfälliga beslutsunderlag ur ett kommunalrättsligt perspektiv. Under året har nyanställda nämndsekreterare och registratorer vidareutbildats och fått stöd av en mentor. En särskild grupp har utsetts för att arbeta med att utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete för ärendeprocessen. Utbildningar erbjuds både till handläggare och andra aktörer inom processen. Nya rutiner och tidsplaner har implementerats för att säkerställa kvalitet på underlagen. Vissa aktiviteter kommer fortgå under 2024. Risken bedöms ligga kvar på samma nivå som när året startade.

Upphandlingsprocessen

Inom upphandlingsprocessen lyftes riskerna otillåtna direktinköp/direktupphandlingar samt bristfällig uppföljning av avtal. Utbildningsinsatser och mer kontinuerliga kontroller har minskat risken för bristfällig uppföljning av avtal. Risken för otillåtna direktinköp och direktupphandlingar har inom en verksamhet ökat under året. Kartläggning av processer har utförts och nästa steg blir att digitalisera för att minska sårbarheten. Under året har det varit ett större fokus på avtalskontroller och utbildningar samt samarbete med enheten för strategiskt inköp för att kvalitetsssäkra processerna kopplat till upphandlingen.

handlingar har inom en verksamhet ökat under året. Kartläggning av processer har utförts och nästa steg blir att digitalisera för att minska sårbarheten. Under året har det varit ett större fokus på avtalskontroller och utbildningar samt samarbete med enheten för strategiskt inköp för att kvalitetsssäkra processerna kopplat till upphandlingen.

Egna åtagandet

Inom det egna åtagandet har Västerås stads nämnder, bolag och förbund lyft risker förknippade med lokalbehovsplaneringen, att inte lyckas med det kommunala uppdraget, hot och våld samt förebyggande insatser i form av planering, underhåll och säkerhet. Under året har det arbetats med aktiviteter för att minska den ekonomiska risken men även risken att inte kunna erbjuda tillräckligt med platser i skola och äldreomsorg. Det är aktiviteter i form av utveckling av lokalbehovsplaner och stadsdels- och områdesanalyser.

Exempel på åtgärder för att minska risker inom det egna åtagandet:

- nytt system och kontroller som införts för att underlätta uppföljning av underhållsåtgärder
- utbildningar kring brandrisker
- gränsdragning och prioritering vid driftsavbrott
- anpassa utbildningen efter elevgrupper
- följa individens resa genom arbetsmarknadsprocessen
- egenkontroller för att motverka missförhållanden och brister i utförande
- internutbildningar
- checklistor och rutiner
- förstärkning av skalskydd
- traineeutbildningar
- attraktiva praktikplatser

En handfull risker har minskat inom det egna åtagandet under året och bara en enstaka risk har ökat. I många fall så kommer aktiviteterna anpassas och fortsätta även under 2024.

Väsentliga personalförhållanden

Koncernen Västerås stad är den största arbetsgivaren i Västmanland med nästan 13 000 anställda. Koncernen spänner över olika verksamhetsområden såsom skola, vård- och omsorg, socialtjänst, teknik, bostäder, hamnverksamhet, avfallshantering, energi- och vattenproduktion, kultur samt fritids- och idrottsverksamhet.

Att finna och säkra upp rätt kompetens för stadens olika verksamheter utgör en av våra främsta utmaningar. Att vara en attraktiv arbetsgivare är avgörande för att säkerställa framtidens kompetensförsörjning. Behoven av personal till välfärden ökar mer än antalet personer i arbetsför ålder, vilket skapar extra tryck inom vård och omsorg samt skola och förskola. Då behoven av arbetskraft är större än tillgången går det inte att möta kompetensutmaningen genom att rekrytera fler. Att tillvarata samt utveckla kompetensen hos våra befintliga medarbetare blir allt viktigare. Verksamheterna behöver också bli bättre på att hitta nya arbetssätt och roller, bland annat genom att nyttja digitaliseringens möjligheter. Viktiga faktorer är att få fler att arbeta längre. Under 2023 utökades rätten att kvarstå i anställning till 69 år, vilket ställer krav på en arbetsmiljö som möjliggör ett hållbart arbetsliv.

Genom att fortsatt förändra arbetssätt och utveckla de befintliga medarbetarna kan behoven av fler anställda minska. Staden behöver också ta vara på potentiella personalresurser där arbetslösheten är hög. Att erbjuda heltid som norm är därmed en fortsatt prioriterad fråga för Västerås stad med syfte att säkerställa välfärdens behov av kompetens.

Under året togs en HR-strategisk plan för 2023–2027 fram för Västerås stad. Den utgör en gemensam målbild av HR-arbetet med fokus på strategisk kompetensförsörjning för att utveckla och behålla befintlig kompetens samt attrahera och rekrytera ny kompetens.

KONKURRENSKRAFTIG KOMPETENS

Den övervägande majoriteten av koncernens medarbetare, cirka 11 400 personer, finns i Västerås stads olika förvaltningar. Av dessa är 8 800 anställda på tillsvidarebasis.

<ul style="list-style-type: none"> ● Politisk viljeinriktning ● SKR strategier/mål	YTTRE MÅL
<ul style="list-style-type: none"> ● Stärkt kompetensförsörjning genom attraktiv arbetsgivare	VÅRT MÅL
<ul style="list-style-type: none"> ● Stärkt ledarskap och medarbetarskap ● Jämlika förutsättningar och villkor ● Utvecklande samarbeten och samverkan ● Hållbar och trygg arbetsmiljö Chefer och medarbetares förutsättningar ● Konkurrenskraftig kompetens	VÅR ARENA
<ul style="list-style-type: none"> ● Alltid bästa möjliga möte	VÅR BAS

Alla har inte en heltidsanställning, även om andelen har ökat till 95 procent av alla årsarbetare efter satsningen att erbjuda heltid till alla som önskar. I Västerås stad är det främst kvinnor som arbetar deltid och särskilt inom förvaltningar som verkar inom vård, skola och omsorg. Genom att främja heltidsarbete inom dessa sektorer kan man förvänta sig positiva effekter på jämställdhet och ekonomiskt oberoende. Dessutom förutspås en ökning av yrkets attraktivitet och en tryggad kompetensförsörjning för framtiden när fler väljer att arbeta heltid.

Det råder fortsatt brist på behöriga lärare i både Västerås kommunala skolor och i riket. Ämnena svenska som andraspråk och matematik har en för låg andel behöriga lärare vilket påverkar undervisningens kvalitet och därmed elevernas förutsättningar att nå målen. Även svårigheter att finna behöriga yrkeslärare finns.

Allt färre väljer att utbilda sig inom vård- och omsorgsyren. Det har medfört att det inom dessa verksamheter är utmanande att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. En stor satsning som genomförts under året kring bemanningsplanering har bidragit till bättre förutsättningar för bemanning, främst under sommaren.

Det är också fortsatt svårt att rekrytera och behålla seniora förvaltare, projekt-

ledare och vissa specialister. Det gäller såväl konkurrensen från den privata marknaden, som löneläge och övriga anställningsvillkor.

Vinsterna med att tillvarata människors olikheter är många, inte bara för att bli mer attraktiva utan också för att det främjar ökad kompetens, kreativitet och innovation, vilket ger en utvecklande arbetsplats. Antalet anställda med utländsk bakgrund inom koncernen Västerås stad varierar. Staden har drygt 30 procent av de anställda som är födda i ett annat land eller har föräldrar med utländsk bakgrund. Andelen har kontinuerligt ökat de senaste åren och speglar därmed mer och mer hur omvärlden ser ut.

STÄRKT LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

En viktig del av kompetensförsörjningen är att skapa förutsättningar för en framgångsrik ledarutveckling och chefsförsörjningsprocess. Samtliga av stadens chefer ska under en fyraårsperiod genomgå den interna utbildningen "Västerås stads ledarskapsprogram" som arbetades fram 2023. Därefter kommer alla nyanställda chefer ha denna utbildning som ett obligatoriskt moment i introduktionen. Västerås stads

Att vara en attraktiv arbetsgivare är avgörande för att säkerställa framtidens kompetensförsörjning.

MEDARBETARE, SNITTANTAL

Västerås stad	2021	2022	2023
Tillsvidareanställda	8 208	8 495	8 767
Visstidsanställda	2 661	2 566	2 588
Tillsvidareanställda män	1 670	1 769	1 848
Tillsvidareanst. kvinnor	6 538	6 726	6 919
Visstidsanställda män	719	668	657
Visstidsanställda kvinnor	1 942	1 898	1 931
TOTALT	10 868	11 061	2 588
Andel kvinnor, procent	78	78	78
Antal årsarbetare	7 773	8 100	8 355

Övr. koncernen, snittantal	2021	2022	2023
Mälarenergi	723	725	800
Mimer	182	184	179
Flygplatsbolaget	21	21	23
Mälarhamnar	60	63	65
VafabMiljö	264	261	265
Räddningstj. Mälardalen	184	166	153
Västmanlands Teater	34	35	37
Västmanlandsmusiken	67	88	87

SJUKFRÅNVARO

Västerås stad	2021	2022	2023
Sjukfrånvaro i procent av total arbetstid	6,9	7,5	7,1
Kvinnor, procent	7,5	8,1	7,8
Män, procent	4,8	5,3	4,8
-29 år, procent	6,7	7,2	6,3
30-49 år, procent	6,6	7,0	6,6
50- år, procent	7,3	8,1	7,9
Sjukfrånvaro > 60 dagar, procent	28,3	30,2	35,3
Sjukdagar per tillsvidareanställd, totalt	28	30	30
Övr. koncernen, procent	2021	2022	2023
Mälarenergi	1,8	2,6	2,6
Mimer	3,8	3,7	5,0
Flygplatsbolaget	2,2	12,4	9,9
Mälarhamnar	6,5	8,8	4,3
VafabMiljö	5,6	6,5	6,4
Räddningstj. Mälardalen	3,2	3,3	2,2
Västmanlands Teater	1,6	1,8	2,1
Västmanlandsmusiken	3,4	3,9	3,1

aspirantprogram för blivande chefer fortgår enligt plan för att skapa bästa möjliga förutsättningar för en långsiktig och framgångsrik chefsförsörjningsprocess för staden och koncernen.

Genom kompetensutvecklingsinsatsen "Våld i nära relation" har chefer och medarbetare fått ökade kunskaper i ämnet och chefer har stärkt sin förmåga att stötta medarbetare som befinner sig i en utsatt situation. Utifrån insatsen har också en obligatorisk utbildning för nya chefer skapats.

Utbildning kring, och dagligt arbete med Västerås stads värdegrund "Alltid bästa möjliga möte" fortsätter. Värdegrundarbete är också ett område som koncernens olika bolag och kommunalförbund har i sitt fokus, för att stärka medarbetarskapet och attraktionskraften.

JÄMLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH VILLKOR

Västerås stads utmaning med ojämlika förutsättningar och villkor mellan olika förvaltningar kvarstår, särskilt när det gäller tekniska förvaltningar jämfört med vård, skola och omsorg.

För att vara en attraktiv arbetsgivare och främja en rättvis arbetsmiljö är det nödvändigt att arbeta mot en jämnare könsfördelning inom hela organisationen. För närvarande upplevs en obalans med en fördelning om 22/78 mellan män och kvinnor på övergripande nivå. Det avspeglas dock inte likvärdigt inom alla förvaltningar. Genom att adressera ojämlikheterna och göra insatser kan staden skapa en mer attraktiv och hållbar arbetsmiljö för alla sina anställda. Mälarenergi AB, Räddningstjänsten Mälardalen, VafabMiljö och Mälarhamnar AB har en omvänd könsfördelning, medan Bostads AB Mimer och Västmanlands Teater har en jämnare könsfördelning.

Sjukfrånvaron bland Västerås stads medarbetare har sjunkit, jämfört med utfallet 2022, till 7,1 procent. Det är fortfarande en bit från målet på under 5 procent. Att arbeta med friskfaktorer och därmed arbeta proaktivt ökar frisknävaron och främjar en arbetsmiljö där medarbetare mår bra,

utvecklas och orkar prestera. Under året togs beslutet att höja friskvårdsbidraget för Västerås stad till 2 000 kronor per medarbetare 2024. Det är ett led i att uppmuntra friskvårdsinsatser.

Männen fortsätter att ha lägre sjukfrånvaro än kvinnorna. Det förekommer betydande variationer mellan olika förvaltningar. Bolagen och kommunalförbunden har generellt sett lägre sjuktal än Västerås stad, där flera kommunalförbund och Mälarenergi har en sjukfrånvaro under 3 procent.

HÅLLBAR OCH TRYGG ARBETSMILJÖ

Västerås stad har tyvärr fortsatt för hög andel medarbetare som upplevt kränkning och/eller diskriminering. Under våren har ett för staden gemensamt material tagits fram i syfte att informera och utbilda medarbetare om kränkning och diskriminering och utifrån det också diskutera vår gemensamma arbetsmiljö.

Den 1 oktober infördes nya regler om vilotid som en följd av en skärpning av EU:s arbetstidsdirektiv. De nya reglerna ställer krav på en sammanhängande vila på 11 timmar per dygn och 36 timmar per vecka, där det inte längre är möjligt att göra undantag från ramarna. Att införa detta har varit en arbetsam process som har tagit tid att förstå och implementera för samtliga delar av koncernen Västerås stad.

Västerås stad har under 2023 tagit fram en ny obligatorisk utbildning inom arbetsmiljö för stadens alla chefer. Utbildningen påbörjades efter sommaren och slutförs under våren 2024. Syftet är att öka chefens förståelse kring sitt ansvar och öka kunskapen för att arbeta mer proaktivt med arbetsmiljöfrågorna. Med utvecklad förmåga och kunskap ges förutsättningar att involveras mycket tidigare och därmed minska risken för sjukskrivningar.

Staden behöver även fortsättningsvis och på ett strukturerat sätt skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv genom att säkerställa att chefer har ett rimligt antal medarbetare. Det handlar om att ge chefer nödvändiga resurser för att effektivt leda och skapa balanserade arbetsförhållanden.

Förväntad utveckling

TRAFIKFÖRSÖRJNING

I takt med att staden växer ökar trafikflödena och kraven på trafiksystemet. För att klara trafikförsörjningen behövs en utbyggd kollektivtrafik för buss. Vägnetet behöver byggas om i takt med att nya bostadsprojekt startar. När Trafikverket förbättrar kapaciteten och framkomligheten på E18, väg 56 och 66, så krävs åtgärder även på det kommunala vägnätet för det totala trafikflödet.

BOSTÄDER OCH LOKALFÖRSÖRJNING

Det ser ut att bli ett lågt antal påbörjade bostäder 2024 och 2025 utifrån konjunkturläget. Färdigställandet kan dock bli förhållandevis högt även 2024 då över 1 000 bostäder är i produktion och flertalet beräknas bli klara under året. Bostadsbristen verkar för närvarande vara bortbyggd men om den låga nivån på byggande håller i sig finns risk för bostadsbrist igen. Planreserven är dock god så det finns förutsättningar för ett högre bostadsbyggande då marknaden vänder.

Lagstiftaren skärper succesivt kraven för kommunernas möjligheter att förvärva jord och skog för städernas tillväxt. För att öka eller åtminstone bibehålla stadens markreserv krävs långsiktiga markförvärv som även kan ligga bortom översiktsplanens planeringshorisont.

Intäkterna från bygglov kommer sannolikt att ligga kvar på en låg nivå till följd av den svaga byggkonjunkturen. EU-direktiv för "öppna data" gör att nya finansieringsmodeller för verksamheten inom geografisk information behöver tas fram under den närmaste tiden.

För planeringen av stadens lokalförsörjning ställs ökade krav på nya lösningar gällande exempelvis samutnyttjande av lokaler. Inriktningen är egenägda samhällsfastigheter före inhyrningar i enlighet med den investeringspolicy som beslutades i kommunfullmäktige. Med egenägda lokaler ökar även flexibiliteten kring nyttjandet.

MILJÖ- OCH HÄLSOVÅRD

Allt fler uppgifter inom miljö- och hälsovård läggs på de lokala tillsynsmyndigheterna. Ett par exempel i närtid är tillsynen över fritidsbåthamnars avfallshandling som flyttades från Transportstyrelsen och försäljning av receptfria läkemedel. Ett viktigt fokusområde är tillsyn inom avfallsområdet, som blir allt viktigare, inte minst kopplat till organiserad brottslighet. Ett nytt riskklassningssystem och efterhandsdebitering för livsmedelskontroll införs 2024.

SKOLA OCH UTBILDNING

Prognosen för barn i behov av förskola minskar jämfört med tidigare prognoser i ett flertal kommuner, så också i Västerås. Under kommande år planeras ändå uppstarten av flera nya förskolelokaler för att möta upprustningsbehov och öka möjligheterna att erbjuda barn en plats nära hemmet.

Bristen på utbildade förskollärare är en utmaning som tros öka eftersom antalet

sökande till utbildningen sjunker. För att klara bemanningen behövs därför alternativa anställningsformer och yrkesspår. Ibland saknar de som arbetar i förskolan grundläggande kunskaper både i svenska språket och om förskolans uppdrag. Det kan ge särskilt allvarliga konsekvenser på förskolor i segregerade områden.

Läraryrket kommer fortsatt att vara hög. Fritidshem är den verksamhet med lägst behörighet och som det är svårast att rekrytera till. Även vissa ämneslärare är svåra att rekrytera, till exempel lärare i ämnena matematik och naturorientering i högstadiet.

I en lagrådsremiss föreslår regeringen att elevens val tas bort. Syftet är att frigöra undervisningstid då tiden inte räcker till för att ta upp alla områden som beskrivs i kursplanerna för de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Dimensionering av gymnasial utbildning och yrkesutbildning inom vuxenutbildning är ett nytt lagkrav och kommer att tillämpas på utbildningar från 2025. Utbildningarna ska framöver anpassas och formas

för att bättre motsvara arbetsmarknadens behov. Det kommer att behövas investeringar i de yrkesutbildningar som arbetsmarknaden har behov av och som är dyra att bedriva. Exempelvis CNC (Computer Numerical Control) och plåtslagerutbildning. Med egenägda lokaler är det lättare att anpassa verksamheten till förändrade elevantal. Det ger även förutsättningar att dela på lärarresurser mellan enheter vilket är viktigt då lärare är ett bristyrke.

Elever som läst svenska för invandrare (sfi) under lång tid och inte gjort framsteg kommer att få beslut om utbildningens upphörande tidigare. Elever som gått länge i sfi förväntas då minska i antal. Sfi är inte lösningen för alla att lära sig det svenska språket utan andra insatser behövs som språkförstärkande arbetsplats och andra vägar in i arbete. Samverkan behövs inom staden, men även med andra myndigheter, för att bereda väg för individer med sårbar ställning på arbetsmarknaden för egenförsörjning.

UTREDNING AV AKTIVITETSKRAV

År 2022 tillsatte regeringen en utredning som ska ha fokus på aktivitetskrav på heltid för arbetslösa biståndsmottagare. Regeringen har beslutat att bredda utredningsuppdraget till att utreda aktivitetsplikt för alla vuxna biståndsmottagare. I Västerås ställs redan krav på sysselsättning utifrån förmåga.

STÖD FRÅN SOCIALTJÄNSTEN OCH NY SOCIALTJÄNSTLAG

Barn, unga och vuxna som behöver socialtjänstens stöd förväntas bestå, eller öka, de närmaste åren. Bedömningen görs mot bakgrund av ökad gängkriminalitet, ökad psykisk ohälsa, ökat missbruk och ökad fattigdom. Barn och unga i riskzon för kriminalitet ska uppmärksammas och få stöd och hjälp så tidigt som möjligt av socialtjänsten.

En ny lagstiftning gällande placeringsbeslut för medföljande barn i skydd börjar att gälla från och med 1 april 2024. Kvinnojourer och andra skyddade boenden i landet kommer därför att behöva tillstånd

från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att fortsatt driva sin verksamhet.

Nya socialtjänstlagen har varit på remiss och är under fortsatt beredning. Möjligen kommer den träda i kraft 1 juli 2025. Det förebyggande perspektivet tydliggörs i lagförslaget som kommer att påverka socialtjänstens organisation och arbetssätt i framtiden.

BOSTÄDER FÖR ÄLDRE OCH PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Demografin innebär ett ökat behov av tillgängliga och bra bostäder på den öppna marknaden för personer med funktionsnedsättningar och ytterligare lägenheter i särskilt boende.

Personer över 80 år förväntas öka med 35 procent under de kommande 10 åren. Demografin innebär ett ökat behov av tillgängliga och bra bostäder på den öppna marknaden och tillskott av ytterligare lägenheter i särskilt boende för äldre personer.

IVOs tillsyn på ett av stadens egna äldreboenden kan få konsekvenser för hur välfärdstekniken, och då i synnerhet tillsyn med kamera, får användas för personer med kognitiv svikt. Det handlar om att kunden själv måste ge sitt medgivande till digital tillsyn även när den förmågan inte längre finns. Svar inväntas från IVO.

Efter förseningar kommer ett nytt äldreboende på Ångsgärdet öppna hösten 2024.

TVÅNGSVÅRDLAG OCH STATLIGT HUVUDMANNASKAP

Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) föreslår i sitt slutbetänkande hur en ny tvångsvårdslag ska utformas. Förslaget är att all behandling av skadligt bruk och beroende ska övergå till regionerna den 1 januari 2026. Omdaning är en av de största inom socialtjänstens område på flera decennier.

I en statlig utredning från Socialdepartementet (SOU 2023:9) föreslås att insatsen personlig assistans ska organiseras i ett statligt huvudmannaskap via

Flygplatsen

i beredskap 2024 för att ta emot samhällsviktiga transporter.

Försäkringskassan (FK) från 1 januari 2026. Det skulle innebära att kommunen inte längre blir skyldig att medfinansiera de första 20 timmarna samt att pågående kommunala beslut ska föras över till FK.

FRITIDSAKTIVITETER FÖR BARN OCH UNGA

Det finns planer på att renovera nuvarande ridanläggning på Hamre i väntan på ett nytt ridcenter. Utvecklingen av Vedbobacken pågår där planer på en damm samt höjning och breddning av backen ingår.

E-hälsomyndigheten har fått i uppdrag att arbeta fram hur ett statligt fritidskort för barn och unga ska fungera. Kortet ska vara en digital tjänst som ska göra det möjligt för fler barn och unga att delta i fritidsaktiviteter. Kortet ska lanseras under 2024.

BEREDSKAP FÖR FLYGPLATSEN 2024

I december 2023 fick Trafikverket i uppdrag av regeringen att ingå överenskommelse med 27 flygplatser, där Stockholm–Västerås flygplats är en, om att vara beredskapsflygplats under år 2024. Uppdraget innebär beredskap dygnet runt för att kunna ta emot samhällsviktiga och samhällsnyttiga transporter. Som beredskapsflygplats tillgodoses samhällsviktig luftfart för bland annat ambulansflyg, räddningsflyg, brandflyg, kustbevakningsflyg och totalförsvaret.

ETablering av BATTERILAGER

Mälarenergi kommer enligt beslut i kommunfullmäktige bilda ett gemensamt bolag tillsammans med externa parter för etablering av batterilager vid kraftstation i Hallstahammar.

Finansiella rapporter

Årets resultat för
Västerås stad blev
795 miljoner kronor.

1 150 miljoner kronor
i investeringar för Västerås stad.

Nämnderna gjorde tillsammans
ett **överskott mot budget på
287 mnkr** exklusive realisations-
vinster och exploateringsöverskott.

Ekonomi i balans för att
vi ska kunna leverera vårt
välfärdsuppdrag på bästa sätt.

Tre finansiella mål:
resultat, soliditet och lånebehov.
Alla mål uppfylldes 2023.

Resultaträkning, kassaflödesanalys

RESULTATRÄKNING, MNKR	Not	Kommunkoncernen		Budget	Västerås stad		Budget
		2023	2022	2023	2023	2022	2023
Verksamheten intäkter	3	8 519	8 249	10 539	2 474	2 627	2 384
Verksamhetens kostnader	4	-16 246	-15 253	-17 956	-11 730	-11 095	-11 741
Avskrivningar	5	-1 510	-1 407	-1 578	-614	-597	-613
Verksamhetens nettokostnader		-9 237	-8 411	-8 995	-9 870	-9 066	-9 970
Skatteintäkter	6	8 461	8 035	8 272	8 461	8 035	8 272
Generella statsbidrag och utjämning	7	1 914	1 809	1 801	1 914	1 809	1 801
Verksamhetens resultat		1 139	1 433	1 079	505	778	103
Finansiella intäkter	8	285	103	498	685	328	373
Finansiella kostnader	9	-407	-520	-691	-395	-517	-397
Resultat efter finansiella poster		1 017	1 015	886	795	589	80
Extraordinära poster		0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT		1 017	1 015	886	795	589	80

KASSAFLÖDESANALYS, MNKR	Not	Kommunkoncernen		Västerås stad	
		2023	2022	2023	2022
Den löpande verksamheten					
Periodens resultat		1 017	1 015	795	589
Justeringar för av- och nedskrivningar		1 510	1 407	614	597
Justering för gjorda avsättningar	11	271	19	159	70
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	12	-293	361	-234	55
Ökning (-) minskning av förråd/varulager		-159	-294	-96	-236
Ökning (-) minskning av kortfristiga fordringar		-112	-866	29	-409
Ökning (+) minskning av kortfristiga skulder		-356	910	183	417
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 878	2 553	1 450	1 083
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-14	-7	-1	
Investering i materiella anläggningstillgångar		-2 987	-2 524	-1 149	-782
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		160	98	53	82
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		120	9	15	9
Investering i finansiella omsättningstillgångar		-903	-1 405	-903	-1 405
Försäljning av finansiella omsättningstillgångar		894	903	894	903
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 730	-2 926	-1 091	-1 192
Finansieringsverksamheten					
Utlåning				-792	-619
Återbetald utlåning		16	13	140	27
Nyupptagna lån		3 150	2 431	3 109	2 335
Amortering av låneskulder		-2 634	-2 309	-2 634	-2 312
Amortering av skulder för finansiell leasing		-204	-206	-204	-206
Gatukostnadsersättning		2	2	2	2
Investeringsbidrag		37	50	9	28
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		366	-18	-372	-745
Periodens kassaflöde		-485	-392	-13	-854
Likvida medel vid årets början		1 714	2 105	1 042	1 896
Likvida medel vid årets slut	13	1 228	1 714	1 029	1 042

Balansräkning

BALANSRÄKNING, MNKR	Not	Kommunkoncernen		Västerås stad	
		2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	14	45	23	4	3
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15	19 558	18 655	8 908	8 530
Maskiner och inventarier	16	8 193	7 968	301	272
Övriga materiella anläggningstillgångar	17	3 406	3 109	874	628
Finansiella anläggningstillgångar	18	227	242	14 225	13 438
Summa anläggningstillgångar		31 429	29 998	24 313	22 872
Bidrag till infrastruktur	0	–	0	–	
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	19	943	784	554	459
Kortfristiga fordringar	20	2 965	2 854	1 162	1 192
Kortfristiga placeringar	21	2 339	2 138	2 335	2 133
Kassa och bank	22	687	1 208	488	535
Summa omsättningstillgångar		6 934	6 983	4 539	4 319
SUMMA TILLGÅNGAR		38 363	36 981	28 853	27 191
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Periodens resultat	23	1 017	1 015	795	589
Resultatutjämningsreserv		4	5		
Övrigt eget kapital		15 893	14 877	10 148	9 559
Summa eget kapital		16 914	15 897	10 943	10 148
Avsättningar					
Avsättn. för pensioner och liknande förpliktelse	24	928	726	831	630
Avsättningar för skatter	25	1 181	1 122	0	–
Andra avsättningar	26	305	296	189	232
Summa avsättningar		2 415	2 144	1 020	861
Skulder					
Långfristiga skulder	27	12 826	12 375	12 288	11 764
Kortfristiga skulder	28	6 209	6 565	4 602	4 419
Summa skulder		19 035	18 940	16 890	16 182
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		38 363	36 981	28 853	27 191
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	29	154	178	153	177
Ansvarsförbindelser	30	2 244	2 221	2 237	2 212
Summa panter och ansvarsförbindelser		2 398	2 399	2 390	2 389

Driftredovisning

NÄMNDERNAS DRIFTREDOVISNING, MNKR	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022
Äldrenämnden	-1 756	-1 853	96,7	-1 758
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	-982	-989	7,1	-906
Förskolenämnden	-1 132	-1 135	3,0	-1 057
Grundskolenämnden	-2 351	-2 368	17,5	-2 231
Utbildningsnämnden	-804	-877	73,2	-890
Skultuna kommunalnämnden	-140	-140	0,4	-124
Individ- och familjenämnden	-676	-690	14,5	-884
Arbetsmarknadsnämnden	-337	-374	37,2	
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	-322	-320	-2,3	-317
Kulturnämnden	-215	-213	-1,9	-210
Tekniska nämnden	-547	-547	0,4	-506
Fastighetsnämnden	16	0	15,8	4
Kommunstyrelse exploatering (fastighetsnämnd 2022)	7	30	-23,3	101
Fastighetsnämnden, reavinster	35	0	34,7	83
Kommunstyrelsen	-284	-308	23,5	-195
Kommunstyrelsen, reavinster	19	0	18,9	
Byggnadsnämnden	-38	-33	-4,8	-21
Miljö- och konsumentnämnden	-21	-25	3,6	-20
Överförmyndarnämnden	-14	-16	2,4	-16
Valnämnd	-2	-2	-0,1	-6
Kommunrevision	-5	-5	0,1	-5
Centralt staden	-323	-109	-217	-110
Summa nettokostnader	-9 870	-9 970	100	-9 066
Verksamhetens nettokostnad enligt resultaträkning	-9 870	-9 970	100	-9 066

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND, MNKR	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022
Västerås Stadshus AB	202	122	80	118
Mälarenergi AB	364	516	-151	506
Bostads AB Mimer	106	100	6	140
Nya Västerås Flygplats AB*	-27	-27	0	-22
Västerås Parkerings AB	7	1	6	6
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	8	65	-57	97
Västerås marknads- och näringslivs AB	0	0	0	0
Strömkällan AB	0	0	0	0
Målarhamnar AB	-11	-11	1	-15
Västerås Central AB	4	4	0	5
VafabMiljö kommunalförbund	8	13	-5	26
Räddningstjänsten Mälardalen	5	0	5	0
Västmanlandsmusiken	0	0	0	-2
Västmanlands Teater	0	0	0	0
Summa nettokostnader	666	783	-116	859

* Driftresultatet för Nya Västerås Flygplats AB avser resultat före driftbidrag från ägarerna. Resultatet efter driftbidrag är 0 mnkr.

Investeringsredovisning

INVESTERINGSREDOVISNING VÄSTERÅS STAD, MNKR	Totala investeringar, större projekt			Årets investeringar		
	Beslutad projekt-kalkyl	Utfall fr. projekt-start	Avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT, EXEMPEL						
Infrastruktur, skydd, summa	557	378	179	138	145	-7
Hamnen-muddring	386	210	176	3	4	-1
Ny Björnöbro	92	90	2	0	2	-2
Bäckby Gröna stråket	45	45	0	0	8	-8
Gatuunderhåll och övrig infrastruktur				117	104	13
Kultur och fritid, summa	18	18	0	22	23	-1
Omlädningsrum Bäckby IP	9	8	0	1	1	0
Pedagogisk verksamhet, summa	349	325	24	147	119	29
Irsta skolan etapp 2	244	221	24	32	26	6
Skallbergets förskola	46	42	4	8	4	3
Önstaskolan ombyggnation	36	31	5	15	16	-1
Paviljonger Hamre IP förskola inkl. parkering och VA	17	24	-8	7	23	-16
Vård och omsorg, summa				22	5	17
Övrig verksamhet				22	43	-21
Summa färdigställda projekt	924	721	203	351	334	17
Summa gåvor (mottagen anläggning)					9	
Summa leasing					102	
Summa färdigställda investeringsprojekt	924	721	203	351	445	17
PÅGÅENDE PROJEKT, EXEMPEL						
Infrastruktur, skydd, summa	108	33	74	85	50	35
Stora torget ombyggnad	85	13	72	5	1	4
Kultur och fritid, summa	47	53	-6	108	65	44
Vågholmarna	47	52	-5	10	20	-10
Pedagogisk verksamhet, summa	1 154	652	502	899	525	374
Persboskolan/ Drömfabriken inkl. paviljonger	391	73	318	110	64	46
Emausskolan, grundskola	345	260	85	110	177	-67
Carlforska gymnasium tillbyggnad inkl. matsal	240	159	81	123	107	16
Gotö förskola	67	52	15	47	39	8
Sofiaskolan (Rösegården) ombyggnation	57	54	4	37	48	-11
Gäddeholmsskolan (Fredriksdal), beslut projektering	20	12	8	40	11	29
Paviljonger Gäddeholmsskolan (Malmbacken)	17	14	2	10	14	-4
Vård och omsorg, summa	36	15	21	53	26	27
Gruppbofastad Sätra	36	15	21	17	13	4
Affärsverksamhet				58	8	50
Övrig verksamhet				451	143	309
Exploatering (flertalet projekt)				324	70	254
Mälarporten				-34	15	-49
Köp av markreserv				50	28	22
Summa pågående investeringsprojekt	1 344	753	592		816	838
SUMMA INVESTERINGSPROJEKT	2 268	1 474	795	2 004	1 150	854
Summa gåvor (mottagen anläggning)	0	0	0	0	9	0
Summa finansiell leasing	0	0	0	0	102	0
TOTALSUMMA INVESTERINGSPROJEKT	2 268	1 474	795	2 004	1 261	854

INVESTERINGSREDOVISNING BOLAG OCH KUMMUNALFÖRBUND, MNKR	Totala investeringar, större projekt			Årets investeringar		
	Beslutad projekt-kalkyl	Utfall fr. projekt-start	Avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT						
Bostads AB Mimer						
HÖGNE 2, delaktivering	242	239	3	0	1	-1
GUDE 1, 14302, Tätning burspråk	71	91	-20	0	11	-11
SKULTUNA-TIBBLE 2:13	47	46	1	0	13	-13
Västerås Parkerings AB						
Parkeringshuset Dockan	166	161	5	0	1	-1
Parkeringshuset Oxen	115	110	5	7	10	-3
Övrigt	10	10	-1	3	10	-7
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB		19	-19	10	16	-6
Mälarhamnar AB	27	24	3	33	24	9
VafabMiljö - övriga projekt	80	108	-28	43	48	-5
Räddningstjänsten Mälardalen, kommunalförbund	12	25	-12	12	24	-12
Summa färdigställda projekt	770	834	-63	109	157	-48
Summa gåvor (mottagen anläggning)						
Summa finansiell leasing						
Summa färdigställda investeringsprojekt	770	834	-63	109	157	-48
PÅGÅENDE PROJEKT, EXEMPEL						
Koncernen Mälarenergi AB						
Värmeanläggningar	400	389	11	400	389	11
Vattenkraftsanläggningar	11	11	0	11	11	0
Vatten och avloppsanläggningar	263	247	16	263	247	16
Fiber och aktiv utrustning	118	39	79	118	39	79
Elnätsanläggningar	293	271	23	293	271	23
Övrigt	86	57	30	86	57	30
Bostads AB Mimer						
HULTE 3	230	175	55	113	110	3
FÖRSEGLET 9 MIMERS HUS B,	466	281	185	129	145	-16
IVAR 5	145	158	-13	81	57	24
KOLMILAN 1	236	223	13	112	109	3
BERGATROLLET 1	180	94	86	112	89	23
Övrigt	1 652	575	1 077	286	232	54
Västerås Parkerings AB	0	0	0	0	0	0
VafabMiljö – övriga projekt	94	27	67	77	45	32
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	0	5	-5	14	5	9
Kommunalförbund RTMD	362	45	317	47	33	14
Summa pågående projekt	4 538	2 598	1 939	2 142	1 839	303
TOTALSUMMA INVESTERINGSPROJEKT	5 308	3 432	1 876	2 251	1 996	255

Noter till resultat- och balansräkning

NOT 1 – Redovisningsprinciper

EXTERNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningen är upprättad i enlighet med Lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som getts ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR) med anledning av lagstiftningen.

Skatteintäkter, övriga intäkter

Statsbidrag till flyktingverksamheten har periodiserats över ankomståret och de tre påföljande kalenderåren.

I enlighet med RKR:s rekommendation har kommunalskatten periodiserats. Det innebär att skatteintäkten redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av den skattskyldige. Periodisering görs utifrån Sveriges kommuner och regioners decemberprognos. Differensen mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som en justeringspost.

Lånekostnader

Lånekostnader belastar resultatet i den period de uppkommer.

Fram till 2018 bokfördes och aktiverades ränta enligt kommunens internränta för större investeringsprojekt (> 1 mnkr) under den tid projektet pågick. I enlighet med RKR:s rekommendation R4 påförs från 2019 inte längre någon ränta på investeringsprojekt eftersom Västerås stad inte har extern upplåning för projekten. På grund av mängden investeringar har ingen omräkning av tidigare gjorda investeringar gjorts.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en varaktighet på minst tre år och till ett värde av minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång. Komponentredovisning tillämpas.

Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar beräknas på tillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivningstiderna fastställs enligt RKR:s skrift om avskrivningar men utifrån en egen bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod. De immateriella anläggningstillgångarna består huvudsakligen av programvaror och systemlicenser. Avskrivningstiden för dessa uppgår till 3–5 år.

I enlighet med RKR R4 görs en årlig genomgång av anläggningstillgångarnas faktiska nyttjandeperiod enligt följande princip: För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 tkr och en nyttjandeperiod understigande 15 år görs en individuell bedömning av nyttjandeperioden varje år, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider.

För tillgångar med en nyttjandeperiod överstigande 15 år görs

alltid en omprövning av nyttjandeperioden. Om nyttjandetiden bedöms vara längre ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången överstiger 500 tkr.

Omprövning av nyttjandeperiod görs också om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (exempelvis verksamhetsförändringar, tekniskiften och organisationsförändringar).

Avskrivningarna påbörjas när anläggningstillgången tas i bruk.

Anläggningstillgångar bruttoredo visas, vilket innebär att redovisningen är uppdelad i anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar.

Finansiella anläggningstillgångar består huvudsakligen av aktier och andelar i koncernbolag och av långfristiga fordringar på koncernbolag. Aktier och andelar i koncernbolag upptas till anskaffningskostnad inklusive eventuella ägartillskott. Nedskrivningsbehov prövas årligen genom bland annat 10-årsprognos och planering för respektive bolag.

Långfristiga fordringar upptas till nominellt belopp.

Omsättningstillgångar

Lager av tomter i exploateringsverksamheten redovisas som omsättningstillgång.

Aktier, obligationer och andra värdepapper, avser Västerås stads fonder och pensionsförvaltning.

De finansiella tillgångarna redovisas till marknadsvärdet då de innehas för värdestegring. En uppdelning sker så att det går att följa realiserade och orealiserade värden.

Leasingavtal

I enlighet med RKR R4 redovisas från 2019 de leasingavtal som Västerås stad har kring fordon som finansiell leasing om nyttjandeperioden bedöms överstiga tre år. Efter en översyn 2021 redovisas också inhyrda fastigheter som finansiell leasing om de enligt en framtagen modell är att betrakta som finansiell leasing.

Sammansatta instrument

I samband med kapitalförvaltning innehas obligationer som består av två sammansatta delar. Dels av en så kallad nollkupongobligation, dels av optioner. Värdet redovisas som summan av dessa två delar.

Finansiella säkringsinstrument, valutor

Derivatinstrument används löpande i skuldförvaltningen för att säkra valutarisker. Vid all upplåning i utländsk valuta säkras återbetalningarna, inklusive räntor, via köp av valutaterminer.

Avtal finns då med banker att Västerås stad får köpa återbetalningsbeloppet till en i förväg avtalad valutakurs.

Marknadsvärdet visar skillnaden mellan avtalad terminkurs och den aktuella valutakursen vid årsskiftet. Instrumenten är klassade som säkringsinstrument och har därför ingen påverkan på Västerås stads resultat.

Finansiella säkringsinstrument, räntor

För att hantera ränterisker används räntederivat, för att förlänga eller förkorta räntebindningen på enskilda lån eller på delar av skuldportföljen. Dessa instrument används för att uppfylla den finanspolicy kommunfullmäktige fastställt när det gäller fördelning av räntebindning (se avsnitt Finans).

De räntederivat Västerås stad normalt sett använder fungerar så att Västerås stad var tredje månad erhåller eller betalar en rörlig ränta, 3-månaders Stibor. En fast ränta erhålls eller betalas sedan årsvis under avtalsperioden.

Marknadsvärdet visar värdet som skulle betalas/erhållas om avtalen skulle upphöra på bokslutsdagen. Instrumenten är klassade som säkringsinstrument och har därför ingen påverkan på Västerås stads resultat, så länge som säkringsförhållandena anses vara effektiva.

I enlighet med RKR 21 – Redovisning av derivat och säkringsredovisning – har Västerås stad per balansdagen gjort en bedömning om säkringsförhållandet fortfarande anses vara effektivt. Kommunen har med hjälp av en kvalitativ metod kommit fram till att säkringsförhållandena fortsatt ska anses vara effektiva.

Pensioner

Västerås stad redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen, vilket innebär att de pensionsförpliktelser som har intjänats av arbetstagare och pensionstagare före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser. Pensionsskulden beräknas enligt RIPS 21. Hela det årliga intjänandet av pensionen sker via en premieinbetalning som kostnadsförs löpande i resultaträkningen. Kompletterande ålderspensioner på lönenivåer över 7,5 prisbasbelopp redovisas under avsättningar tillsammans med efterlevandepension. Den särskilda löneskatten på pensionskostnaderna har periodiserats.

Avsättningar

Avsättningar i balansräkningen ska ske för befintliga förpliktelser på grund av inträffade händelser, om det är troligt att ett utflöde

av resurser kommer att inträffa och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Om förfallotid eller belopp är osäkert redovisas i stället en ansvarsförbindelse.

Sammanställd redovisning

Aktiebolagen inom koncernen upprättar årsredovisning enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och RKR:s rekommendation R16. I koncernbokslutet ingår Västerås stad och de bolag och kommunalförbund i vilka Västerås stad direkt eller indirekt innehar en röstandel om minst 20 procent. Från 2019 uppgår Västerås stads andel i Västerås Sciencepark AB till 22,2 procent, men på grund av den ringa omfattningen av bolaget så ingår det inte i den sammanställda redovisningen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats, varefter intjänat kapital har räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommunala bolagen inte är helägda, inkluderas endast ägda andelar av räkenskapsposterna i koncernredovisningen.

Bostads AB Mimer och Mälarenergi AB aktiverar ränta i anskaffningsvärdet i takt med upparbetat kapital under produktionstiden för projekt som pågår en längre tid. Inga andra koncernbolag aktiverar räntekostnader.

Väsentliga koncerninterna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Minoritetsandelar redovisas separat. Obeskattade reserver har efter avdrag för latent skatteskuld hänförs till eget kapital.

Förändrad redovisningsprincip och rättelse av fel i tidigare period

Tidigare år har minoritetsandelar inom Mälarenergi koncernen felaktigt redovisats enligt förvärvsmetoden i de sammanställda räkenskaperna, det vill säga som koncern inklusive minoritetsandelar avseende årets resultat och eget kapital för de bolag som Mälarenergi inte äger till 100 procent. Från och med detta år redovisas det på korrekt sätt med hänsyn tagen till proportionell konsolidering avseende dessa bolag. Beloppen för jämförelseåret 2022 har räknats om enligt samma princip. De belopp som justerats i tidigare period uppgår till 566 mnkr i minoritetsandel, varav 45 mnkr utgör andel av årets resultat.

Även nedanstående rättningar i föregående period har gjorts för bolagen i den sammanställda redovisningen:

- Bruttoredoisning av investeringsbidrag (tidigare netto-redovisning), justering 51 mnkr i balansräkningen och 1 mnkr i resultaträkningen.
- Obeskattade reserver och bokslutsdispositioner har justerats mot eget kapital respektive uppskjuten skatt, justering 27 mnkr i balansräkningen och 7 mnkr i resultaträkningen.

I Mälarenergi AB tillämpas dessa kompletterande redovisningsprinciper

Anslutningsavgifter exklusive VA-verksamhet

Avgifter som betalas av kunden för anslutning till näten med el, värme, bredband eller kyla intäktsredovisas i den omfattning som avgiften inte är för att täcka framtida åtaganden. Om anslutningsavgiften är kopplad till ett avtal med kunden redovisas intäkten över den tid som avtalats med kunden.

Vatten- och avloppsverksamhet

Anslutningsavgifter för VA, även benämnd anläggningsavgift, intäktsredovisas i enlighet med VA-lagens bestämmelser enligt följande: År 1 intäktsförs det belopp som behövs för att täcka faktiska direkta kostnader som uppkommit i samband med anslutningen. Resterande del fördelas linjärt över anläggningens vägda återstående nyttjandeperiod.

Elcertifikat och utsläppsrätter

Innehav av elcertifikat och utsläppsrätter anses utgöra lager. Tilldelade elcertifikat (genom produktion) värderas löpande till verkligt värde. Vid fastställande av verkligt värde används månadens medelpris från Svensk Kraftmäklning (Tricorona). Köpta elcertifikat värderas löpande till anskaffningsvärde. Vid bokslutet värderas de elcertifikat som är undantagna för kvotplikt till anskaffningsvärde och övriga elcertifikat till det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och medelpriset från Svensk Kraftmäklning (Tricorona) per den 31 december.

Ett belopp motsvarande upplupen kvotpliktsavgift har reserverats och värderats till anskaffningsvärde för de elcertifikat som nyttjas för täckande av kvotplikten.

Inköpta utsläppsrätter terminssäkras och värderas till anskaffningsvärde vid bokslutet.

Skulder för överuttag från VA-verksamheten

Koncernens verksamhet inom VA-verksamheten lyder under lagen om allmänna vattentjänster. Verksamheten ska enligt lagen tillämpa självkostnadsprinciper, vilket innebär att intäkter maximalt får redovisas motsvarande för verksamheten nödvändiga kostnader. Om kunderna under räkenskapsåret fakturerats mer än de nödvändiga kostnaderna uppstår ett "överuttag". Ett överuttag kan nyttjas för täckande av högst tre år gamla underuttag, fonderas för framtida nyinvesteringar eller återbetalas till kunderna inom tre år.

INTERNA REDOVISNINGSPRINCIPER

För att spegla verkliga kostnader tillämpar Västerås stad differentierade personalkostnadspålägg (po-pålägg) både per löneintervall och per åldersgrupper.

Västerås stad har en omfattande intern köp- och säljrutin för att spegla verksamheternas verkliga kostnader. Förvaltningsgemensamma kostnader fördelas till verksamheterna utifrån schabloner och görs löpande under året. Stadsgemensamma kostnader fördelas efter olika nycklar beroende på tjänst. Det kan vara per anställd, per framräknad styckkostnad eller per användarkategori. De stadsgemensamma kostnader som fördelas ut är bland annat kostnader för IT samt gemensam central administration (ekonomi, personal, upphandling och kommunikation).

Internfakturerings sker i huvudsak genom internfakturerings, dels via försystem (hyror och bilar), dels direkt i ekonomisystemet. Denna internfakturerings är numera integrerad med stadens leverantörfakturasystem och de interna leverantörfakturorna hanteras på samma sätt som de externa leverantörfakturorna. I undantagsfall sker internhandel även genom bokföringsorder. All internhandel måste godkännas av båda parter innan den kommer in i redovisningen.

Verksamheterna får bära sina egna investeringskostnader och internräntan uppgick 2023 till 1,5 procent.

Investeringar bokförs i balansräkningen i kombination med särskilda projektnummer. Vid aktivering används en särskild aktivitetskod för att kunna läsa av årets investeringar på balanskontona.

Ankomstbokning av leverantörfakturor görs till skuldkonto och leverantörfakturor som vid månadsbryt inte är omhändertagna periodiseras utifrån stadens krav på periodisering.

För att minimera flygresor görs ett internt pålägg på alla resor bokade på särskilda konton för tjänsteresor med flyg. Förvaltningarna kan ansöka om att använda de avsatta medlen i klimatangelägna åtgärder kommande år.

För att skilja ut interna affärer används särskilda motparts-koder både för förvaltningar och för bolag/kommunalförbund inom koncernen.

BUDGETPRINCIPER

Budgetanslagen anvisas netto och utgår ifrån föregående års budgetanslag justerat med volymer inom kärnverksamheterna (vård och omsorg och barn och utbildning). Övriga nämnder kan få justering utifrån utökad verksamhet. Justering sker också utifrån politiska satsningar vilka kan vara både ettåriga och grundbudgethöjande. I budgeten som fastställs i årsplanen ingår normalt ett schablonbelopp för pris- och löneökningar om utrymme finns. Budgeten fastställs av kommunfullmäktige senast i november och ligger fast för hela året (mindre tekniska justeringar kan ske efter beslut av kommunstyrelsen).

Resultatöverföring har inte tillämpats under 2023.

NOT 2 – Uppskattningar och bedömningar

AVSÄTTNINGAR

För avsättningar som avser utgifter som beräknats i dagens penningvärde och det förväntas ske en prisutveckling görs en indexuppräknings utifrån det index som avsättningen hänför sig om inte annan uppräkningsgrund är avtalad. Om upphandling skett och beloppet skiljer sig mot avsättningen justeras avsättningen med motsvarande belopp.

GÅVOR

Gåvor värderas till verkligt värde. Om verkligt värde inte på ett tillförlitligt sätt kan fastställas så värderas de till gåvogivarens anskaffningsvärde eller produktionskostnad.

EXPLOATERING

Huvudregel är att exploateringsprojekt ska redovisas enligt reglerna för successiv vinstavräkning. Det innebär att resultatet (täckningsbidraget) av ett projekt redovisas i takt med att arbetet utförs i förhållande till osäkerheter och risk under projektets livslängd.

Vid beräkningen av upparbetad vinst har färdigställandegraden beräknats som nedlagda utgifter per balansdagen i relation till de totalt beräknade utgifterna för att fullgöra uppdraget. Skillnaden mellan redovisad intäkt och fakturerade dellikvider redovisas i balansräkningen i posten Övriga fordringar. I det fall projektet beräknas medföra underskott redovisas underskottet till sin helhet så snart underskottet kan beräknas.

I det fall viss del av exploateringsprojektet ska kvarstå i stadens ägo räknas det beräknade aktiverade värdet in i projektets beräknade intäkter. Aktivering sker när investeringen tas i bruk.

TVISTER

Miljö- och konsumentnämnden har ansökt om verkställighet av beslutet från 2020 att konkursboet som ansvarar för avfallsanläggningen i Skultuna ska ta bort avfallet på fastigheten. Kronofogdemyndigheten tog fram ett upphandlingsunderlag som blev klart under 2023. Den 17 november 2023 beslutade kommunstyrelsen att begära skadestånd med 66,6 mnkr, baserat på beräknade volymvikter och upphandlat pris. Den 28 december meddelade Åklagarmyndigheten att de väcker åtal mot elva personer gällande avfallsanläggningen.

Västerås stad har en pågående tvist med ett städföretag avseende städning inom skola/förskola. Avtalet har hävts av Västerås stad och ärendet bereds inom fastighetsnämnden inför kommande tingsrättsförhandling i januari 2024.

Inom äldrenämndens verksamhet har staden hävt ett avtal med en av de största leverantörerna av hemvård

(Personstöd Mälardalen) under hösten 2022. I slutet av året fattade nämnden beslut om ett skadeståndsbelopp på drygt 23 mkr vilket därefter, i relativt hög grad, har effektuerats genom kvittning av inkommande fakturor. Kvarvarande belopp som inte har kunnat kvittas har fakturerats. Företaget har inte betalat den kvarvarande fakturan på 6,8 mnkr och har via ombud aviserat att de vill förlika eller stämma staden. Äldrenämnden har valt att inte förlika utan stå kvar vid totala skadeståndsbeloppet.

Inom nämnden för personer med funktionsnedsättning sade Personstöd Mälardalen AB upp samtliga nyckelkodsområden i mars och kontraktet upphörde att gälla i maj 2022. Den 21 april 2022 hävdades kontraktet med Aros stödgrupp genom ett ordförandebeslut. Bakgrunden var misstankar om ekonomiska oegentligheter vilket medförde en polisanmälan i mars 2022. Kontraktet upphörde den 3 maj 2022. Tingsrättsförhandling har hållits och ägaren till Aros stödgrupp dömdes att betala ett skadestånd motsvarande den ekonomiska skada staden lidit. Domen är överklagad varför skadeståndet inte betalats ännu. Inom samma nämnd har en person som tidigare haft personlig assistans, fått assistansen indragen efter omprövning från biståndsheten. Ärendet är polisanmält.

Är det sannolikt att Västerås stad kommer att få intäkter/kostnader utifrån dessa tvister och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt sker reservering i bokslutet.

GRUNDER FÖR BEDÖMNING AV VAD SOM ÄR JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Jämförelsestörande poster är poster som normalt inte förekommer i verksamheten och som sker vid enstaka tillfällen. Nedskrivningar, exploateringsvinster, realiserade och orealiserade reavinster samt avsättningar som inte avser pensionsavsättning tas med som jämförelsestörande poster i stadens ekonomiska analyser.

GRUND FÖR PERIODISERING

Periodisering sker av intäkter respektive kostnader när beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att transaktionen kommer ske. När det gäller till exempel riktade statsbidrag eller ersättningar såsom ersättning för merkostnad i vården av äldre och personer med funktionsnedsättning så sker periodisering utifrån bedömd kommande ersättning men med försiktighetsprincipen beaktad.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN, MNKR

NOT 3

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	4 429	4 002	100	89
Taxor och avgifter	543	543	368	386
Hyror och arrenden	1 505	1 480	447	424
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	754	773	711	736
Bidrag och gåvor från privata aktörer	22	27	22	27
EU-bidrag	8	10	8	10
Övriga bidrag ¹⁾	288	269	234	224
Försäljning av verksamhet och entreprenad	182	189	210	226
Intäkter från exploateringsverksamhet	263	307	263	396
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	153	190	44	79
Övriga intäkter	373	460	68	29
Summa verksamhetens intäkter	8 519	8 249	2 474	2 627

¹⁾ Varav offentliga bidrag från investeringar: 6 4 4 2

NOT 4

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens kostnader				
Inköp av material och varor	2 808	2 475	310	319
Inköp av tjänster	778	653	471	486
Lämnade bidrag	444	446	517	520
Köp av huvudverksamhet	3 214	3 112	3 197	3 084
Personalkostnader exkl. pensionskostnader	6 220	5 777	5 283	4 926
Pensionskostnader	596	418	565	361
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	852	837	952	935
Realisationsförluster och utrangeringar	1	1	1	0
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	214	278	219	284
Övriga verksamhetskostnader	1 042	1 131	214	181
Aktuell skatt och uppskjuten skatt *	77	125	0	-
Summa verksamhetens kostnader	16 246	15 254	11 730	11 095

*Aktuell skatt och uppskjuten skatt, koncernen	Kommunkoncern	
	2023	2022
Bostads AB Mimer	15	26
Mälarenergi AB	57	93
Mälarhus AB (55 %)	-2	-1
Nya Västerås Flygplats AB (50%)	0	0
Västerås Central AB (49 %)	0	1
Västerås Parkerings AB	1	0
Västerås stads strategiska fastigheter AB	0	-14
Västerås Stadshus AB	6	20
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)	0	0
Summa aktuell skatt och uppskjuten skatt	77	125
Varav aktuell skatt	12	3
Vara uppskjuten skatt	65	122

NOT 5

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	7	7	1	1
Avskrivn. byggnader och anlägggn. (inkl leasing)	870	834	533	509
Avskrivn. maskiner och inventarier (Inkl leasing)	634	622	80	87
Nedskrivning av anläggningstillgångar	-1	-57	-	-
Summa avskrivningar	1 510	1 407	614	597

NOT 6

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Skatteintäkter				
Preliminärt erhållna skatteintäkter nuv. år	8 296	7 802	8 296	7 802
Slutavräkning för föregående år	41	50	41	50
Preliminär slutavräkning innevarande år	125	183	125	183
Summa skatteintäkter	8 461	8 035	8 461	8 035

NOT 7

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Generella statsbidrag och utjämnung				
Inkomstutjämnung	1 376	1 219	1 376	1 219
Införandebidrag	-	20	-	20
Kostnadsutjämnung	-38	-70	-38	-70
Regleringsbidrag	370	433	370	433
LSS-utjämnings avgift	-131	-106	-131	-106
Kommunal fastighetsavgift	289	276	289	276
Generella bidrag från staten	49	36	49	36
Summa generella bidrag & utjämnung	1 914	1 809	1 914	1 809

NOT 8

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	53	11	340	175
Aktieutdelning kommunala bolag			113	61
Övrig utdelning aktier och andelar	9	7	5	5
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	5	5	9	7
Vinst vid försäljning av finansiella instrument	12	75	12	75
Orealiserad värdestegring finansiella instrument	200	0	200	0
Övriga finansiella intäkter, inkl valutor	5	5	5	5
Summa finansiella intäkter	285	103	685	328

NOT 9

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Finansiella kostnader				
Räntekostnader	331	188	325	187
Kostnader från finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Ränta på pensionsskuld	56	14	50	12
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	0	293	0	293
Förlust vid försäljning av finansiella instrument	19	17	19	17
Övriga finansiella kostnader, inkl valutor	2	8	1	8
Summa finansiella kostnader	407	520	395	517

NOT 10

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Jämförelsestörande poster				
Nedskrivning Norsa energiåtervinning	6			
Nedskrivning Gisslarbo och Rällsälv		8		
Nedskrivning kylanläggning Finnslätten		4		
Nedskrivning Kraftvärmeverket		0		
Nedskrivning Magasin 40		1		
Nedskrivning produktionsanläggning för fjärrvärme och kyla	8			
Återförda nedskrivningar stadsnätet för fiber	-14	-70		
Summa jämförelsestörande poster	0	-57	0	0

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYSEN

NOT 11

Justering för gjorda avsättningar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Avsättn. för pensioner och liknande förpliktelser	203	32	202	24
Övriga avsättningar	68	87	-43	46
Summa justeringar för gjorda avsättn.	271	119	159	70

NOT 12

Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Rearesultat materiella anläggningstillgångar	-52	-78	-43	-78
Reavinster-/förluster finansiella oms.tillgångar	7	-49	7	-49
Reavinster-/förluster finansiella anl.tillgångar	-114	-8	-9	-8
Valutakursvinster-/förluster				
Extra andelar fonder, s k "Kick-back"	-4	-4	-4	-4
Reglering marknadsvärden finansiella tillgångar	-163	220	-163	220
Gåvor	-22	-27	-22	-27
Anläggningsavgifter, investeringsfond och överuttagsfond	44	67		
Övriga justeringar	-23	-2		
Justeringar pga byte av redovisingsprincip		198		
Justering för utrangeringar	33	43	1	0
Summa ej övriga likvidpåverkande poster	-293	361	-234	55

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

NOT 13

Specifikation av likvida medel i kassaflödesanalysen	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Kassa och bank	687	1208	488	535
Likviditetsfond	541	506	541	506
Totala likvida medel	1 228	1 714	1 029	1 041

NOT 14

Immateriella tillgångar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	74	69	13	10
Inköp	14	3	2	3
Försäljningar			0	0
Utrangeringar	-2	-2	0	0
Överföringar/omklassificeringar	16	5		
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	102	74	15	13
Ingående ack avskrivningar	51	47	9	8
Försäljningar			0	
Utrangeringar	-2	-2	0	
Överföringar/omklassificeringar	0	0	0	
Årets avskrivningar	7	7	1	1
Summa utgående ackumulerade avskrivningar	56	51	10	9
Ingående ack nedskrivningar	0	0	0	0
Försäljningar				
Utrangeringar				
Omklassificeringar				
Årets nedskrivningar/återföringar				
Summa utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Summa utgående planenligt restvärde	45	23	4	3

Därav finansiell leasing

Bedömd genomsnittlig nyttjande period 4 år 4 år 5,5 år 5 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar

NOT 15

Mark, byggnader och tekniska anlägggn.	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	28 542	27 266	14 187	13 564
Inköp	1 001	790	918	839
Försäljningar	-246	-28	-14	-7
Utrangeringar	-160	-416	-148	-357
Överföringar/omklassificeringar	910	929		148
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	30 047	28 542	14 943	14 187
Ingående ack avskrivningar	9 677	9 251	5 477	5 330
Försäljningar	-115	-7	-7	-1
Utrangeringar	-138	-391	-133	-353
Överföringar/omklassificeringar	0	-10	0	-7
Årets avskrivningar	870	834	533	509
Summa utgående ackumulerade avskrivningar	10 294	9 677	5 870	5 477
Ingående ack nedskrivningar	209	232	180	183
Försäljningar			0	
Utrangeringar	-15	-3	-15	-3
Omklassificeringar	0	0	0	
Årets nedskrivningar/återföringar	0	-20	0	
Summa utgående ackumulerade nedskrivningar	194	209	165	180
Summa utgående planenligt restvärde*	19 558	18 655	8 908	8 530
Därav finansiell leasing			1 722	1 822

Bedömd genomsnittlig nyttjande period 29 år 29 år 22 år 23 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar

2023 2022

*I utgående planenligt restvärde ingår bland annat:

Markreserv	225	193
Tomträttsmark	295	315
Taxeringsvärden		
Mark och byggnad	1 368	1 168

NOT 16

Maskiner och inventarier	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	16 812	16 530	911	1 007
Inköp	189	135	111	81
Försäljningar	-64	6	-18	-6
Utrangeringar	-163	-178	-48	-13
Överföringar/omklassificeringar	683	320	0	-159
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 457	16 812	956	911
Ingående ack avskrivningar	8 775	8 321	634	567
Försäljningar	-72	3	-16	-5
Utrangeringar	-142	-170	-47	-12
Överföringar/omklassificeringar	0	-1	0	-3
Årets avskrivningar	634	622	80	87
Summa utgående ackumulerade avskrivningar	9 195	8 775	650	634

Ingående ack nedskrivningar	69	106	4	4
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Omklassificeringar		-37	0	0
Årets nedskrivningar/återföringar	-1			
Summa utgående ackumulerade nedskrivningar	68	69	4	4

Summa utgående planenligt restvärde **8 193** **7 968** **301** **272**

Därav finansiell leasing 20 29 22 20

Bedömd genomsnittlig nyttjande period 24 år 23 år 5,5 år 6,5 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar

NOT 17

Övriga materielle anläggningstillgångar, pågående investeringar/exploateringar	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	3 109	2 550	628	522		
Inköp	2 905	2 465	1 150	782		
Försäljningar						
Utrangeringar	0	-10				
Omklassificeringar	-2 609	-1 896	-908	-676		
Omklassificering av statliga bidrag			4			
Summa utgående planenligt restvärde	3 406	3 109	874	628		

NOT 18

Finansiella anläggningstillgångar	Ägd andel	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Aktier och andelar, tkr (ägd andel inom parentes)							
Västerås Stadshus AB (100%)			1 809	1 809			
Västerås Strömkällan 1 AB (100%)			43	43			
Mälarderhamnar AB (55%) (55%)			29	29			
Västerås Central AB (49%)			6	6			
Nya Västerås Flygplats AB (50%)	0	0	0	0			
Oslo-Stockholm 2.55 AB (16,8%)	0	0	0	0			
Create Business Incubator AB (25%)	0	0	0	0			
Mälarderstrandens Utvecklings AB (12%)	1	1	1	1			
Energikontoret i Mälardalen AB (26%)	0	0	0	0			
Goldcup 31666 AB (33%)	5						
Nodena AB (25%)	1	2	0	0			
Summa aktier och andelar, mkr	7	3	1 889	1 889			

Obligationer och andra värdepapper							
Mälarskog, insatskapital	0	0	0	0			
Summa obligationer och andra värdepapper, mkr	0	0	0	0			

Långfristiga fordringar							
VafabMiljö Kommunalförbund			28	28			
Västerås Strömkällan 1 AB			0	0			
Koncernkonto, utlåning till kommunala bolag			12 228	11 435			
Uppskjuten skattefordran	0	0					
Övriga långfristiga fordringar	139	154					
Summa långfristiga fordringar	139	154	12 256	11 464			

Bostadsrätter och grundfondskapital							
Bostadsrätter	80	85	80	85			
Västmanlands Tolkservice	0	0	0	0			
Summa bostadsrätter och grundfondskapital	80	85	80	85			
Summa finansiella anläggningstillgångar	227	242	14 225	13 438			

NOT 19

Förråd, lager och exploateringsfastigheter	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Förråd	7	5	1	1		
Råvaror och förnödenheter	278	243				
Elcertifikat	194	167				
Exploateringsfastigheter, tomtbank	1	1	1	1		
Upparbetade ej fakturerade intäkter vinstavräkn.	463	367	553	457		
Summa förråd, lager och ter exploateringsfastighe	943	784	554	459		

NOT 20

Kortfristiga fordringar	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	670	533	115	119		
Statsbidragsfordringar och kostnadsersättn. ¹⁾	17	182	14	13		
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 558	1 721	646	696		
Övriga kortfristiga fordringar	721	417	388	364		
Summa kortfristiga fordringar	2 965	2 854	1 162	1 192		

¹⁾ Varav fordringar avseende riktade statsbidrag 14 13 14 13

NOT 21

Kortfristiga placeringar	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Aktier och andelar						
Anskaffningsvärde	1 064	637	1 064	637		
Värdereglering	165	24	165	24		
Summa aktier och andelar	1 228	661	1 228	661		
Obligationer och förlagsbevis						
Anskaffningsvärde	1 077	1 501	1 077	1 501		
Värdereglering	30	-29	30	-29		
Summa obligationer och förlagsbevis	1 106	1 472	1 106	1 472		
Övriga kortfristiga placeringar						
Anskaffningsvärde	4	6				
Värdereglering						
Summa övriga kortfristiga placeringar	4	6	0	0		
Anskaffningsvärde totalt vid årets slut	2 145	2 143	2 140	2 138		
Orealiserad värdestegring totalt vid årets slut	194	-5	194	-5		
Summa kortfristiga placeringar	2 339	2 138	2 335	2 133		

NOT 22

Kassa och bank	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Kassa och bank	687	1 208	488	535		
Summa kassa och bank	687	1 208	488	535		

NOT 23

Eget kapital	Kommunkoncern	Västerås stad	2023	2022	2023	2022
Ingående eget kapital	15 897	14 837	10 148	9 559		
Justering av bokfört värde mot eget kapital		41				
Justering för ändrad ägarandel Flygplats och RTMD mm		4				
Periodens resultat	1 017	1 015	795	589		
Utgående eget kapital	16 914	15 897	10 943	10 148		

NOT 24

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Avsättning för pensioner				
Ingående avsättning	726	694	630	605
Årets pensionsutbetalningar	-31	-22	-20	-18
Nyintjänad pension	135	40	131	30
Ränte- och basbeloppsuppräknig	56	14	50	12
Förändring löneskatt	40	5	39	5
Övrigt	0	-7	2	-5
Årets förändring, bolagen	3	1	-	-
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	928	725	831	630
Aktualiseringsgrad			94%	94%
Specifikation - avsatt till pensioner				
Särskild avtals-/ålderspension och visstidspension			6	2
Förmånsbestämd/kompletterande ålderspension			595	447
PA-KL pension			66	54
Pension till efterlevande			3	3
Summa pensioner			669	507
Löneskatt			162	123
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt			831	630

NOT 25

	Kommunkoncern	
	2023	2022
Avsättningar för skatter		
Avsättning övriga skatter	1 181	1 122
Summa avsättningar för skatter	1 181	1 122

NOT 26

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Andra avsättningar				
Medfinansiering av Mälarfärd	76	76	76	76
Miljöskuld Deponier	165	116	55	55
Miljöskuld Hamnen	13	13	13	13
Miljöskuld faunapassage Falkenbergsga	0	37	0	37
Miljöskuld Emausskolan	1	7	1	7
Miljöskuld Carlforsska gymnasiet	0	0	0	0
Miljöskuld Sofiaskolan	1		1	0
Miljöskuld avfallsanläggning Skultuna	43	43	43	43
Övriga avsättningar	6	4	0	0
Summa andra avsättningar	305	296	189	232

Återställande av deponi avser dels avsättning för återställning av Lundatippen som beräknas vara slutförd 2033, dels återställning av inaktiva och aktiva deponier inom Vafabmiljö kommunalförbund. Återställning beräknas ske utifrån framtagna återställningsplan. I posten ingår även avsättning för beräknade kostnader för borttagning av avfall från avfallsanläggning i Skultuna. Dessa åtgärder beräknas ske under 2024.

Återställande av övriga miljöskulder avser främst borttagning av förenade massor inom olika delar av västra hamnen (13 mnkr). Åtgärderna beräknas vara slutförda 2026.

Övriga avsättningar avser främst genomförande och medfinansiering av ny sluss i Södertälje inklusive fördjupad mälarfärd. Avtal tecknades med Sjöfartsverket 2009 och den ursprungliga avsättningen 70 mnkr har indexuppräknats till 76 mnkr utifrån tilläggsavtal. Projektet beräknas vara klart 2025.

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Specifikation av andra avsättningar				
Avsatt för återställande av deponi				
Redovisat värde vid årets början	159	139	98	55
Nya avsättningar	52	44	0	43
lanspråkta avsättningar	-3	-25	-1	0
Förändring av nuvärdet				
Utgående avsättning	208	159	97	98
Avsatt för återställande av övriga miljöskulder				
Redovisat värde vid årets början	57	54	57	54
Nya avsättningar	1	26	1	26
lanspråkta avsättningar	-43	-23	-43	-23
Förändring av nuvärdet				
Utgående avsättning	15	57	15	57
Avsatt för övriga avsättningar				
Redovisat värde vid årets början	80	83	76	76
Nya avsättningar	3	2	0	0
lanspråkta avsättningar	-1	-3	0	0
Förändring av nuvärdet	0	-1	0	0
Utgående avsättning	82	80	76	76
Summa andra avsättningar	305	296	189	232

NOT 27

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Långfristiga skulder				
Utländska banker	0	300	0	300
MTN obligationslån	9 894	9 115	9 894	9 115
Certifikatlån, svenska marknaden	0	0	0	0
Långfristig leasingkulld	2 043	2 159	2 043	2 158
Långfristiga skulder inom koncernen			0	277
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag ¹⁾	149	98	71	46
Övriga långfristiga skulder ²⁾	741	703	4	2
Utgående eget kapital	12 826	12 375	12 288	11 764

- 1) varav del som avser flytt av statliga investeringsbidrag från Not 17
- 2) varav upplåning för vidareutlåning till Västerås stads koncern

Ytterligare upplysningar Långfristiga skulder				
Checkräkningskrediter (ej utnyttjade)	1 300	1 300	1 300	1 300
Kreditlöften (ej utnyttjade)	1 500	2 000	1 500	2 000

Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	2,53%	1,63%	2,53%	1,63%
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	4,02%	2,40%	4,02%	2,40%
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,60	2,43%	2,60	2,43%

Kapitalförfall andel av lån				
0-1 år	21%	21%	21%	21%
1-3 år	38%	44%	38%	44%
3-5 år	34%	33%	34%	33%
5-10 år	7%	2%	7%	2%
Över 10 år	0%	0%	0%	0%
Genomsnittlig räntebindingstid inkl derivat	4,08	4,24	4,08	4,24
Genomsnittlig räntebindingstid exkl derivat	0,46	0,53	0,46	0,53

Marknadsvärde säkringsinstrument				
Säkrad låneskuld	6 500	6 325	6 500	6 325
Marknadsvärde derivat	237	789	237	789

NOT 28

Kortfristiga skulder	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Kortfristig del av långfristig skuld	2 630	2 309	2 629	2 309
Certifikatlån och banklån	0	150	0	150
Leverantörsskulder	966	1 077	567	512
Aktuella skatteskulder	8	9	-	
Moms och punktskatter	0	9	0	8
Personalens skatter, avgifter och avdrag	178	180	175	169
Upplypna löner	1	1		
Semesterlöneskuld	297	293	292	282
Upplypna pension	146	155	141	151
Övr. upplupna kostn. och förutbetalda intäkter	1 244	1 831	590	605
Övriga kortfristiga skulder ¹⁾²⁾	739	552	207	233
Summa kortfristiga skulder	6 209	6 565	4 601	4 419

¹⁾ varav del som avser förutbetalda generella bidrag 65 15
²⁾ varav del som avser förutbetalda riktade statsbidrag/kostnadsersättningar 142 218

NOT 29

Panter och därmed jämförliga säkerheter	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Övriga ställda panter				
Mälarenergi AB	1	1	0	0
Summa panter	1	1	0	0

Borgensansvar

<i>Bostadslån utan pantbrevssäkerhet</i>				
Bostadsstiftelsen Aroseken och Aroseken Bostäder AB	117	121	117	121
	117	121	117	121

Bostadslån för äldreboende med pantbrevssäkerhet

Flodinsgården i Västerås Fastighets AB	0	20	0	20
Aroseken Bostäder AB	11	11	11	11

Lån och checkräkningskrediter utan pantbrevssäkerhet

Kommunala bolag	25	25	25	25
Summa borgensansvar	153	177	153	177

Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	154	178	153	177
--	------------	------------	------------	------------

NOT 30

Ansvarsförbindelser för intjänade pensionsförmåner	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Ingående ansvarsförbindelse	2 210	2 299	2 210	2 299
Ränte- och basbeloppsuppräknig	146	55	146	55
Utbetalning	-133	-126	-133	-126
Ändrat livslängdsåtagande	0	0	0	0
Övrigt	6	0	6	0
Löneskatt	5	-17	5	-17
Summa ansvarsförbindelser pensionsförmåner	2 233	2 210	2 233	2 210

Särskilda pensionsåtaganden

Förtroendevalda, 1 person	3	3	3	3
Summa särskilda pensionsåtaganden	3	3	3	3

Västerås stads pensionsantaganden inkl löneskatt för nu anställda tjänstemän har beräknats utifrån antagandet att ingen samordningsbar förvärvsinkomst finns. Pensionsåtagandet för förtroendevalda avser de nuvarande kommunalråd som kan bli aktuella.

Lån och checkräkningskrediter utan pantbrevssäkerhet

Bostads AB Mimer	2	2	0	0
Mälarenergi AB	6	6	0	0

Summa övriga ansvarsförbindelser	8	8	0	0
Summa ansvarsförbindelser	2 244	2 221	2 237	2 213

Miljöåtagande

Västerås stad har miljöåtaganden inom kommungränsen. Kostnaden kan inte beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Kokpunkten

Västerås stad har åtagit sig att i 25 år från och med 2014 lämna ett indexerat årligt driftbidrag på 15 mnkr. 2023 uppgick bidraget till 18,8 mnkr.

NOT 31

Kostnader för räkenskapsrevision	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Sakkunnigt biträde	1,6	1,4	0,5	0,5
Förtroendevalda revisorer	0,2	0,3	0,2	0,2
Summa Räkenskapsrevision	1,8	1,7	0,7	0,7
Kostnader för verksamhetsrevision				
Sakkunnigt biträde	2,3	2,4	2,0	2,4
Förtroendevalda revisorer/lekmannarevisorer	2,2	1,2	2,1	1,0
Summa Verksamhetsrevision	4,5	3,6	4,1	3,4
Summa kostnader för revision	6,3	5,3	4,8	4,1

NOT 32

Upplysning om upprättade särredovisningar

Redovisningen avser:	Lagstiftning	Utförare
Vatten- och avloppsverksamhet	Lag om allmänna vattentjänster	Mälarenergi AB
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelagen	Mälarenergi AB
Elnätsverksamhet	Elmarknadslagen	Mälarenergi AB
Avfall	Miljöbalken och kommunallagen	Vafab

Upprättade särredovisningar finns tillgängliga hos respektive utförare.

NOT 33

Finansiella leasingavtal koncernexterna avtal	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	1 943	2 545	1 943	2 544
Nuvärde minimileaseavgifter	1 926	2 044	1 926	2 043
Förfaller till betalning inom 1 år	13	1	13	1
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	285	227	285	226
Förfaller till betalning senare än 5 år	2 278	2 480	2 278	2 480
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	31	31	31	31

Maskiner och inventarier

Totala minimileaseavgifter	42	43	41	43
Nuvärde minimileaseavgifter	35	34	34	34
Förfaller till betalning inom 1 år	14	13	14	13
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	20	19	19	19
Förfaller till betalning senare än 5 år	1	1	1	1
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	-	-	-	-

Kostnader för ej uppsägningsbar operationell leasing överstigande 1 år, koncernexterna avtal

Förfaller till betalning inom 1 år	24	16	16	10
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	257	338	254	328
Förfaller till betalning senare än 5 år	544	850	544	850

Ej uppsägningsbar operationell leasing uthyrning

Minimileaseavgifter				
Förfaller till betalning inom 1 år	0	1	0	0
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	0	0	0	0
Förfaller till betalning senare än 5 år				

NOT 34

Koncerninterna förhållanden

	Koncernbidrag		Ägartillskott		Aktieutdeln.		Borgen	
	Givna	Mot-tagna	Givna	Mot-tagna	Givna	Mot-tagna	Givare	Mot-tagare
Västerås stad						113	25	
Mälarhamnar AB (55 %)								
Västerås Stadshus AB		32	25		113	203		
Bostads AB Mimer					2			
Mälarenergi AB					201			
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	28			22				
Nya Västerås Flygplats AB								
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag								
Västerås Parkerings AB	4			3				
Strömkällan 1 AB								
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)								25

	FÖRSÄLJNING*		LÅN		RÄNTOR OCH BORGENSavgifter	
	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottag.	Intäkt	Kostnad
Västerås stad	116	428	12 256	277	305	
Västerås Stadshus AB	2	2	212			
Mälarhamnar AB (55 %)	22	37		58		1
Västerås Central AB (49 %)	1	1				
Strömkällan 1 AB		0	1	0		
Västmanlandsmusiken (90 %)	35	13				
Västmanlands Teater (49 %)	13	3				
Räddningstjänsten Mälardalen (67,7 %)	101	9	53			
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)	95	101		149		4
Bostad AB Mimer	73	182		6 847		179
Mälarenergi AB	435	124	10	4 926		114
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	27	11		45		1
Nya Västerås Flygplats AB (50%)	15	7		23		0
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag	0	0	1			
Västerås Parkerings AB	0	16		208		6

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2023	2022	2023	2022
Löner och ersättningar till anställda				
Styrelse och verkställande direktör	19	15		
Övriga anställda	4 743	4 441	3 919	3 714
Summa löner och andra ersättningar	4 762	4 456	3 919	3 714
Sociala kostnader				
Pensionskostnader	652	432	548	346
Varav för styrelse och verkställande direktör	7	11		
Övriga sociala kostnader	1 466	1 466	1 362	1 212
Summa sociala kostnader	2 125	1 908	1 910	1 558
Medeltalet anställda				
Kvinnor	9 529	9 141	8 850	8 624
Män	3 575	3 463	2 505	2 437
Medeltalet anställda totalt	13 104	12 604	11 355	11 061

Könsfördelning i styrelse

företagsledning (antal) i koncernens aktiebolag och kommunalförbund	Kommunkoncern	
	2023	2022
Styrelse		
Kvinnor	58	55
Män	87	78
Totalt	145	133
Övriga ledande befattningshavare		
Kvinnor	26	30
Män	31	31
Totalt	57	61

Årsarvoden till Västerås Stads ledning, kr

	2023	2022
Kommunstyrelsens ordförande	958 912	862 108
Övriga kommunal- och oppositionsråd (intervall beroende på omfattning)	339 885- 816 952	205 076 -823 980
Övriga ledamöter i kommunstyrelsen	36 000	34 800
Årslön för stadsdirektören	2 008 299	1 912 404

Verksamhetsstatistik

SKOLVERKSAMHET TOTALT	2019	2020	2021	2022	2023
FÖRSKOLA					
Förskola, antal barn totalt	8 380	8 458	8 543	8 545	8 508
varav antal barn fristående förskolor	2 892	2 962	3 016	3 005	3 007
GRUNDSKOLA					
Grundskola, antal barn totalt	17 889	18 141	18 335	18 439	18 499
varav antal barn i fristående skolor	4 503	4 586	4 603	4 680	4 729
Fritidshem, antal barn	6 861	6 715	6 592	6 741	6 810
Anpassad skola, antal barn	238	252	261	264	252
GYMNASIUM					
Gymnasium, antal elever totalt	5 355	5 514	5 792	5 557	5 569
varav antal elever fristående skola	1 928	2 028	2 094	2 155	2 188
Anpassad gymnasieskola, antal elever	115	123	128	126	135
TRAFIK OCH SAMHÄLLSPLANERING					
VÄGAR					
Total väglängd, km	560	518	544	544	546
Gång- och cykelbanor, km	390	404	410	410	420
Ny beläggning, totalt 1000-tals kvm	186	193	241	114	164
Andel av vägnätet med ny beläggning, %	3,2	3,4	5,2	1,7	2,7
PARKERING					
Antal parkeringsplatser totalt	6 167	6 286	6 392	6 764	6 388
varav avgiftsfria parkeringsplatser	1 679	1 704	2 070	2 126	2 044
RESANDE					
Antal resor med kollektivtrafiken, 1000-tal	12 455	8 083	7 654	10 033	11 352
Förändring av resandet, %	1,1	-35,1	-5,3	31,1	13,1
Antal färdtjänstresor/omsorgsresor, 1000-tal	237	135	162	218	247
Förändring av omsorgsresandet, %	13,3	-43,0	20,9	34,5	13,3
BYGGANDE					
Färdigställda bostäder	1 205	874	1 026	1 297	1 734
Påbörjade bostäder	916	1 312	1 345	1 568	611
BRAND- OCH RÄDDNINGSSATSER					
Insatser	1640	1544	1525	1614	1415
varav onödiga automatlarmsutryckningar	587	559	563	657	555
Andel onödiga automatalarm	36%	36%	37%	41%	39%
	1053	985	962	957	860
HAMNVERKSAMHET					
Antal anlöp	754	727	814	810	772
Anlöp, ton	2 664	2 557	2 864	3 032	2 821
FLYGVERKSAMHET					
Flygrörelser, antal landningar	14 250	19 894	20 004	14 678	10 722
Flygrörelser, antal landningar kommersiellt	349	193	204	467	345

VÅRD OCH OMSORG	2019	2020	2021	2022	2023
ÄLDREOMSORG					
Hemtjänst i ordinärt boende, antal personer	2 382	2 225	2 259	2 335	2 261
Hemtjänst i ordniärt boende, antal utförda timmar	895 011	901 278	925 075	876 297	737 190
Hemsjukvård utförd av legitimerad personal, antal utförda timmar	140 992	160 868	173 995	174 085	126 593
Hemsjukvård delegerad till hemtjänstpersonal, antal utförda timmar	136 878	157 753	168 566	164 256	150 332
Trygghetslarm, antal personer med beställd insats	3 013	3 028	3 149	3 126	3 282
Trygghetskamera, antal personer med beställd insats	87	98	86	69	77
Äldreboende, antal lägenheter	1 156	1 146	1 243	1 259	1 259
Äldreboende, antal lediga lägenheter	0	48	42	22	24
Äldreboende, antal personer som inte erbjudits plats den 31 dec	48	5	14	3	37
Servicehus, antal lägenheter för personer med biståndsbeslut om särskilt boende	604	570	507	445	495
Hemtjänst i servicehus, antal utförda timmar	457 232	412 663	360 567	333 226	312 261
Hemtjänst i servicehus, antal personer med utförd tid (snitt per månad)	521	462	402	394	401
FUNKTIONSNEDSÄTTNING					
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), antal 1 okt	1 225	1 232	1 243	1 274	1 300
Personlig assistans enligt LSS, antal personer	72	72	60	59	52
Personlig assistans enligt LSS, genomsnittligt antal timmar per person och månad	266	240	248	253	249
Bostad för vuxna enligt LSS, antal personer	381	378	376	379	386
Daglig verksamhet enligt LSS, antal personer	716	734	773	788	817
SOCIALTJÄNST					
Hushåll med ekonomiskt bistånd, unika hushåll	3 921	3 478	3 400	2 986	2 613
Barn på institution eller familjehem, unika placerade	314	288	262	222	211
Ungdomar på institution, familjehem eller stödboende, unika placerade	274	274	236	214	242
Vuxna, på institution, familjehem eller stödboende, unika placerade	458	398	357	302	255
Personer utsatta för våld i nära relation, antal placerade	132	122	111	88	70
UPPLEVA OCH GÖRA					
KULTUR, ANTAL BESÖKARE					
Biblioteken, fysiska besök	719 621	350 086	293 680	452 239	497 139
Västerås konstmuseum	89 706	40 291	30 345	57 377	65 943
Vallby friluftsmuseum	148 694	132 420	157 228	197 193	227 834
Kulturskolan, antal elever	2 217	2 076	1 922	2 062	2 242
IDROTT OCH FRITID					
Badanläggningar, antal besökare	353 265	276 320	241 217	312 076	363 324
Fritidsklubb (10–12), antal besök	76 212	68 820	73 245	86 357	106 937
Fritidsgårdar (13–18), antal besök	90 961	69 039	63 272	95 712	90 751
Aktiva barn och ungdomar i idrottsföreningar	25 431	23 368	23 712	22 523	23 628
TEATER OCH MUSIK					
Antal föreställningar i Västmanlands teater	183	97	105	157	193
Antal besökare på Västmanlands teater	34 615	7 566	10 897	22 104	28 520
Antal evenemang arrangerade av Västmanlandsmusiken i Västerås	410	308	240	343	310
Antal besökare i Västerås på Västmanlandsmusikens evenemang	105 762	31 877	42 935	87 502	83 357

Revisionsberättelse

Vi av kommunfullmäktige utsedda revisorer i Västerås stad har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelser och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i stadens bolag.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till kommunfullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt kommunfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har under året genomfört granskningar inom ett antal olika områden såsom: granskning av brottsförebyggande arbete för unga, chefsrekrytering, likvärdig skola med fokus på arbete och insatser för att främja skolnärvaro, fast omsorgskontakt

inom hemtjänsten samt kommunens styrning av hållbarhetsarbetet. Granskningarna påvisar ett antal förbättringsområden och ett flertal rekommendationer till berörda nämnder lämnas.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att grundskolenämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan och anpassad grundskola avseende arbete/insatser för att främja skolnärvaro. Vi bedömer även att den interna kontrollen inom området inte är helt tillräcklig.

Dock har inga väsentliga brister identifierats inom något av de granskade områdena.

Det finns en tillräcklig styrning av verksamhet och ekonomi av stadens hel- och delägda bolag.

Det finns en tillräcklig styrning av intern kontroll över verksamhet och ekonomi.

Det finns en tillräcklig måluppfyllelse av ägardirektiv med avseende på verksamhetsåret 2023.

Dock har lekmannarevisorerna noterat tydliga utmaningar inför kommande år, vad gäller resultat och fortsatta höga investeringsvolymerna. I detta avseende behöver ägarstyrningen tydliggöras och stärkas ytterligare.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas resultat enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som kommunfullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner stadens årsredovisning för 2023.

Vi åberopar bifogad redogörelse och bifogade rapporter.

Håkan Ampellindh anmäler jäv.

Västerås den 26 mars 2024

Asta Matikainen Lecklin	Åke Johansson
Hans Stergel	Jörgen Eklund
Ulla Persson	Elisabeth Löf
Barbara Conte	Henrik Östman
Håkan Ampellindh	Joje Engström
Kerstin Ånevall Lind	

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad

Stadshuset

721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

kommunstyrelsen@vasteras.se

www.vasteras.se